

## ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

### στο σχέδιο νόμου «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

#### ΓΕΝΙΚΑ

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η δημιουργία των κανονιστικών προϋποθέσεων και της θεσμικής υποδοχής για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε όλο το εύρος του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ αλλά και των ΝΠΙΔ που ελέγχονται από το Κράτος.

Με αυτό το σχέδιο νόμου που συνιστά το πλαίσιο καθιέρωσης και ανάπτυξης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επιδιώκεται

α. η δημιουργία των θεσμικών προϋποθέσεων για την επικοινωνία και συναλλαγή των πολιτών και των επιχειρήσεων με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

β. η αναδιοργάνωση των εσωτερικών λειτουργιών και διαδικασιών των φορέων του δημόσιου τομέα επί τη βάση της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

γ. Η ευχερέστερη άσκηση των δικαιωμάτων και εκπλήρωση των υποχρεώσεων των φυσικών προσώπων αλλά και των ΝΠΙΔ έναντι των Φορέων του Δημόσιου Τομέα.

δ. Η άρση κανονιστικών εμποδίων για την ταχεία και αποτελεσματική πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και πληροφορίες.

ε. Η εμπέδωση της εμπιστοσύνης και της διαφάνειας με την επέκταση των ηλεκτρονικών εφαρμογών.

Το κανονιστικό πλαίσιο της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης θα επιταχύνει και θα επεκτείνει τη χρήση ΤΠΕ τόσο στο πλαίσιο των φορέων του δημόσιου τομέα, βελτιώνοντας, εκλογικεύοντας, οργανώνοντας καλύτερα τη λειτουργία τους όσο και από την πλευρά των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Τα τεχνολογικά μέσα και οι θεσμικές ευχέρειες που τίθενται στη διάθεση των ατόμων και των επιχειρήσεων αλλά και των φορέων του δημόσιου τομέα μειώνουν τις απαιτήσεις αυτοπρόσωπης παρουσίας για τη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης και ελαχιστοποιούν τον απαραίτητο χρόνο για την ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών. Μειώνονται ταυτόχρονα οι πιθανότητες εμφάνισης φαινομένων παράνομης συναλλαγής και διαφθοράς καθώς όχι μόνο αποπροσωποποιείται η παροχή της δημόσιας υπηρεσίας αλλά και καταγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες και η διεκπεραίωση ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της ποιότητας και της νομιμότητάς τους. Με τις ρυθμίσεις του παρόντος σχεδίου νόμου επιτυγχάνεται περαιτέρω η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων για πολίτες και επιχειρήσεις.

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου προβλέπει και ρυθμίζει, επίσης, την ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα. Η προαγωγή της ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ανταλλαγής εγγράφων αποσκοπεί στη μείωση του λειτουργικού κόστους των φορέων του δημόσιου τομέα (διακίνηση έγχαρτων εγγράφων, κόστος αναπαραγωγής εγγράφων κ.λπ.). Η άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των χειριστών μιας διοικητικής διαδικασίας μειώνει επίσης τον απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, απε-

λευθερώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο πόρους για τη δημόσια διοίκηση.

Οι ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου εδραιώνουν και ενισχύουν τα δικαιώματα των προσώπων καθώς καθίσταται δυνατή η άσκηση δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα ή και η αξιοποίηση ευχερειών και με ηλεκτρονικά μέσα. Η ίδια η εξυπηρέτηση των αναγκών των προσώπων και των επιχειρήσεων με ταχύτητα, αποτελεσματικότητα, ποιότητα και χωρίς περιττά κόστη συνιστά δικαίωμα των προσώπων σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό η ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή με τους φορείς του δημόσιου τομέα κατοχυρώνεται ως δικαίωμα των φυσικών προσώπων.

Το σχέδιο αυτού του νόμου-πλαισίου αποτελεί εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία πραγματικά πρωτοποριακή ρύθμιση που είχε συμπεριληφθεί στη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, δηλ. τη συνταγματική επιταγή του άρθρου 5 Α που όχι μόνο κατοχυρώνει το δικαίωμα της πληροφόρησης αλλά και την υποχρέωση του Κράτους να διευκολύνει την πρόσβαση στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοσή τους.

Όπως προκύπτει από το εύρος του πεδίου εφαρμογής του παρόντος στο σύνολο, ουσιαστικά, της δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα, σκοπός του νομοθέτη είναι η εισαγωγή θεσμικού πλαισίου, με την ισχύ και εφαρμογή του οποίου αφ' ενός μεν θα διασφαλίζεται η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου, αφ' ετέρου δε θα διευκολύνεται και θεσμικά η προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με την θέσπιση ρυθμίσεων που αποκρίνονται τόσο στην απαίτηση για τεχνολογική ουδετερότητα όσο και στην γενικότερη αναδιאμόρφωση διαδικασιών που συνεπάγεται η αναγνώριση του δικαιώματος ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συναλλαγής φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. με φορείς του δημόσιου τομέα. Κατά το μέρος που στον παρόντα νόμο δεν περιέχονται σχετικές ρυθμίσεις είναι αυτονόητο ότι εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/99), όπως ισχύει.

#### ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

Στο Κεφάλαιο Α' του παρόντος νόμου ορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 αναγνωρίζεται ως σκοπός του νόμου η αναγνώριση του δικαιώματος των φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ. να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών ( εφεξής ΤΠΕ ). Για την απρόσκοπτη άσκηση του δικαιώματος που αναγνωρίζεται με τον παρόντα νόμο, κρίνεται απαραίτητο να διευκρινιστεί ότι ο όρος Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, εφαρμογών, τεχνολογιών, εξοπλισμού και λογισμικών, μεταξύ των οποίων και εργαλεία «παραδοσιακά» όπως η τηλεφωνία, η χρήση τηλεομοιοτυπίας (φαξ) αλλά και το Διαδίκτυο, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τα δίκτυα και τα λογισμικά που είναι αναγκαία για τη χρήση των εν λόγω τεχνολογιών. Κατ' εφαρμογή της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας και της πρόθεσης για αξιοποίηση των ΤΠΕ στο σύνολο της δράσης της Δημόσιας Διοίκησης, οι τεχνολογίες αυτές επιφέρουν σταδιακά ε-

πανάσταση στις κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές δομές, δημιουργώντας νέες συμπεριφορές ως προς τις πληροφορίες, τη γνώση, την επαγγελματική δραστηριότητα, κ.λπ.

Για τη διασφάλιση της ποιοτικής και απρόσκοπτης παροχής υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα στους σκοπούς του νόμου συγκαταλέγεται η ρύθμιση της χρήσης των ΤΠΕ από τους ίδιους τους φορείς του δημόσιου τομέα εντός του πλαισίου και για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την υποστήριξη της άσκησης των αρμοδιοτήτων και συναλλαγών τους.

2. Στο άρθρο 2 του παρόντος προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του νόμου, το οποίο καλύπτει ουσιαστικά το σύνολο της δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα με σκοπό την επίτευξη ομοιογένειας στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών αλλά και την ποιοτική αναβάθμισή τους. Όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο, ρυθμίσεις του πλαισίου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση εφαρμόζονται, κατ' αρχήν, ως προς την άσκηση αρμοδιοτήτων από τα όργανα φορέων στο σύνολο του δημόσιου τομέα, αποτυπώνοντας έτσι την βούληση για μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των ΤΠΕ. Στους φορείς αυτούς συμπεριλαμβάνονται, τηρουμένων των αναλογιών, και οι ελληνικές πρεσβευτικές και προξενικές αρχές καθώς και οι μόνιμες ελληνικές αντιπροσωπείες της Ελλάδας σε διεθνείς οργανισμούς.

Οι ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου καταλαμβάνουν και την ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή, τόσο μεταξύ των ίδιων των φορέων όσο και μεταξύ αυτών και φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ. Με την προσθήκη των ως άνω περιπτώσεων στο πεδίο εφαρμογής του νόμου ενδυναμώνεται η χρήση ΤΠΕ, κατ' επέκταση και το εύρος παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τους φορείς του δημόσιου τομέα. Τέλος, στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου συμπεριλαμβάνεται και η πρόσβαση των φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ. σε δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα καθώς και η διάθεση αυτών για περαιτέρω χρήση.

Προς αποφυγή ερμηνευτικών δυσχερειών σχετικά με το αν και σε ποιο βαθμό βρίσκεται ο συγκεκριμένος νόμος εφαρμογή, όταν η πράξη ή η επικοινωνία ή η συναλλαγή περιλαμβάνει στάδια ή ενέργειες που δεν πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά, στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 2 διευκρινίζεται ότι οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου ισχύουν ακόμα και αν η εκδοθείσα ηλεκτρονικά πράξη ή η επικοινωνία ή συναλλαγή με φορέα δημόσιου τομέα δεν έγινε εξ ολοκλήρου με ηλεκτρονικό τρόπο, με μόνο περιορισμό την εφαρμογή του σε εκείνα τα στάδια που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικό τρόπο.

3. Για την απρόσκοπτη εφαρμογή του παρόντος σχεδίου νόμου και την αποσαφήνιση εννοιών, των οποίων η κατανόηση κρίνεται απαραίτητη ιδίως για όλους όσους καλούνται να εφαρμόσουν τις ρυθμίσεις του νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, στο Κεφάλαιο Β' (άρθρο 3) προσδιορίζονται εννοιολογικά οι αναγκαίοι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στις διατάξεις του παρόντος. Η εννοιολογική απόδοση των ορισμών κρίθηκε αναγκαία λόγω και της φύσεως του ρυθμιστικού αντικείμενου του νόμου αλλά και της ανάγκης για χρήση εννοιών και όρων κοινής αποδοχής που χρησιμοποιούνται διεθνώς στην οικεία ορολογία.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού αποσκοπούν να άρουν τυχόν ερμηνευτικές δυσχερείες αλλά και να προσδώσουν σαφήνεια συμβάλλοντας στην εξοικείωση των εφαρμοστών των ρυθμίσεων αλλά και των χρηστών υπη-

ρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με την οικεία ορολογία. Σκοπίμως έχει επιλεγεί και η συμπερίληψη ορισμών ακόμη και εάν περιλαμβάνονται σε άλλα, ήδη ισχύοντα νομοθετήματα, καθώς εξυπηρετεί την καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή του νόμου.

Βασική επιλογή του σχεδίου νόμου είναι η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις τίθεται το πλαίσιο του τρόπου εφαρμογής των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών κατά την διεκπεραίωση διοικητικών διαδικασιών χωρίς όμως να προσδιορίζεται σε συσχετισμό με τη χρήση συγκεκριμένων τεχνολογιών και εργαλείων. Αλματώδης και συνεχής ανάπτυξη των ΤΠΕ καθιστά την ανάγκη τεχνολογικής ουδετερότητας βασική συνιστώσα για την θέσπιση νομικού πλαισίου που δεν θα περιορίζεται στην θεσμική αποτύπωση των υπάρχουσών δομών νέων τεχνολογιών κατά τρόπο περιοριστικό για τον μελλοντικό εφαρμοστή του δικαίου. Η διατύπωση τόσο ως προς τους ορισμούς όσο και στις επιμέρους ρυθμίσεις δεν περιλαμβάνει τεχνικές λεπτομέρειες, ώστε να επιτρέπει εναλλακτικές επιλογές αλλά και να μην τίθεται θέμα εφαρμοσιμότητας όταν αλλάζει το τεχνολογικό υπόστρωμα, καθώς η ραγδαία αλλαγή των τεχνολογικών όρων, προϋποθέσεων και προϊόντων είναι εγγενές στοιχείο της ψηφιακής εποχής.

Στο Κεφάλαιο Γ' του παρόντος διατυπώνονται οι γενικές αρχές που διέπουν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και οι πληροφοριακές υποχρεώσεις των φορέων δημόσιου τομέα.

4. Στο άρθρο 4 διατυπώνονται οι επτά βασικές αρχές που διέπουν την χρήση ΤΠΕ και την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από φορείς δημόσιου τομέα.: α) Η υποχρέωση των φορέων για τήρηση των θεμελιωδών αρχών της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας. Η πρόσδοση ιδιαίτερης σημασίας στην τελευταία για την υλοποίηση των επιταγών του νομοθέτη και την εδραίωση σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στην Δημόσια Διοίκηση και τον πολίτη καταδεικνύεται, εκτός των άλλων, και από το γεγονός ότι η υποχρέωση τήρησης της αρχής της διαφάνειας βρίσκεται ρητή κατοχύρωση και μάλιστα στο ίδιο επίπεδο με αυτήν την νομιμότητας της διοικητικής δράσης και την αρχή της χρηστής διοίκησης. β) η υποχρέωση μέριμνας για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων που υποστηρίζουν τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης καθώς και για την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες. Επιπλέον, δίδεται εκ του νόμου η δυνατότητα χρήσης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τόσο μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών και των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ), της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης όσο και μέσω πυλών ή τόπων πρόσβασης που τυχόν προβλέπονται σε άλλες ρυθμίσεις. Διευκρινίζεται ότι η ρύθμιση αφορά τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών και όταν αυτά, βάσει του ν. 3844/2010 που ενσωματώνει στην εσωτερική έννομη τάξη την Οδηγία 2006/123, λειτουργούν ως Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε). Ο ειδικότερος προσδιορισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ή των κατηγοριών αυτών γίνεται με κ.υ.α. του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού. γ) η υποχρέωση μέριμνας και εγγύησης της εγκυρότητας, νομιμότητας, ακεραιότητας, ακρίβειας και επικαιροποίησης των πληροφοριών, στις οποίες τα συναλλασσόμενα με τον φο-

ρέα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. έχουν πρόσβαση με χρήση ΤΠΕ. Με την διάταξη αυτή ο νομοθέτης διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου προβλέποντας ότι οι πληροφορίες στις οποίες έχουν πρόσβαση τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα διαθέτουν εχέγγυα νομιμότητας, εγκυρότητας και επικαιρότητας και, συνεπώς, είναι καθόλα πρόσφορες για την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών που μπορούν να παράγουν έννομα αποτελέσματα για τους χρήστες. Η πρόβλεψη της εν λόγω υποχρέωσης είναι ιδιαίτερης βαρύτητας τόσο για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όσο και για την επέλευση εννόμων συνεπειών που επέρχονται για φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. από την ανάρτηση πράξεων και πληροφοριών στον δικτυακό τόπο. δ) Στην παράγραφο 4 ορίζεται η υποχρέωση των φορέων να φροντίζουν για την ασφάλεια των δεδομένων και των ίδιων των ηλεκτρονικών εγγράφων που παράγουν, καταχωρίζουν, τηρούν ή με οποιοδήποτε τρόπο διαχειρίζονται καθώς και για την ασφάλεια των ΤΠΕ και των υπηρεσιών που παρέχουν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς. ε) στην πέμπτη παράγραφο διατυπώνεται ως γενική αρχή η υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα να διασφαλίζουν ότι η παροχή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης γίνεται κατά τρόπο που υποστηρίζει και ενθαρρύνει την πρόσβαση στην πληροφορία του δημόσιου τομέα και την περαιτέρω χρήση αυτής. Σύμφωνα με τη ρύθμιση ο στόχος αυτός πρέπει να επιδιωχθεί ιδίως με τεχνικά μέσα και με την επιλογή των κατάλληλων μορφών αδειών χρήσης, προσδίδοντας έτσι μία πιο συγκεκριμένη κατεύθυνση ως προς τις υποχρεώσεις των εφαρμοστών του ν. 3448/2006 για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού. στ) Με την παράγραφο 6 του παρόντος ενισχύεται η προσβασιμότητα των υπηρεσιών και εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε κατοίκους νησιωτικών ή ορεινών περιοχών – ή σε άτομα που δραστηριοποιούνται στις εν λόγω περιοχές – που επικοινωνούν ή συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ, ενώ ταυτόχρονα προβλέπεται η οργάνωση και χρήση των ΤΠΕ κατά τρόπο ώστε να ενισχύουν την ανάπτυξη των νησιωτικών και ορεινών αυτών περιοχών. Με την παρούσα ρύθμιση αφ' ενός μεν τίθενται οι αναγκαίες θεσμικές εγγυήσεις για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης υπό όρους ισότητας για το σύνολο του πληθυσμού, αφ' ετέρου δε υποδηλώνεται η πρόθεση για αξιοποίηση των υπηρεσιών και των εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προς το σκοπό της γενικότερης ανάπτυξης των περιοχών αυτών. ζ) Με τη ρύθμιση της παραγράφου 7 θεσπίζεται υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα να διαμορφώνουν την πληροφόρηση και επικοινωνία και εν γένει τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κατά τρόπο, ώστε αυτές να είναι φιλικές προς τον χρήστη αλλά και να διασφαλίζουν συνθήκες ισότητας ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες πρόσβασης ορισμένων ομάδων ή ατόμων και κυρίως των ατόμων με αναπηρία. η) η παράγραφος 8 αποδίδει την αρχή της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας επιτάσσοντας ότι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η διαμόρφωση και προμήθεια των αντίστοιχων πληροφορια-

κών και επικοινωνιακών συστημάτων και υπηρεσιών πρέπει να γίνεται με γνώμονα την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρίες και τη δυνατότητα αξιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών από αυτά. Η εν λόγω ρύθμιση αποτυπώνει την σαφή πρόθεση να εξασφαλισθεί για όλους τους πολίτες πρόσβαση στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με ειδική μέριμνα στην δυνατότητα αξιοποίησής τους από άτομα με αναπηρία, δεδομένου ότι η απρόσκοπτη χρήση ΤΠΕ είναι, στην περίπτωση αυτή, επιβεβλημένη για την διευκόλυνση της επικοινωνίας και συναλλαγής με φορείς του δημόσιου τομέα. Με την αναγωγή της πλήρωσης της απαίτησης για διασφάλιση ηλεκτρονικής προσβασιμότητας σε κριτήριο για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την διαμόρφωση και προμήθεια των αντίστοιχων πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και υπηρεσιών επιτυγχάνεται η κατάργηση τεχνικών και θεσμικών φραγμών που δυσχεραίνουν την επικοινωνία και συναλλαγή πολιτών με αναπηρία με φορείς του δημόσιου τομέα και τίθενται οι θεσμικές εγγυήσεις για την απρόσκοπτη τήρηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, αναγνωρίζοντας ότι αποτελεί σημαντικό παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία. Παράλληλα, με την κατοχύρωση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στην διάταξη της παραγράφου 8 καταδεικνύεται η βούληση του νομοθέτη για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όχι μόνο υπό όρους ισης ποιότητας, αλλά και υπό όρους ισότητας για όλα τα φυσικά πρόσωπα που επικοινωνούν ή συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα.

5. Ως αναγκαία συνθήκη για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, θεσπίζεται με το άρθρο 5 η υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης δικτυακού τόπου για κάθε φορέα του δημόσιου τομέα, με την χρήση των κατάλληλων εφαρμογών ιδίως – αλλά όχι αποκλειστικώς - για την υποβολή αναφορών, δηλώσεων και αιτήσεων από τα συναλλασσόμενα με αυτόν φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ.. Λαμβάνοντας υπόψη τυχόν ιδιαιτερότητες καθώς και δυσκολίες φορέων να ανταποκριθούν στην απαίτηση αυτή, ο νομοθέτης προβλέπει την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους ακόμα και με απλή φιλοξενία σχετικής με τον συγκεκριμένο φορέα ιστοσελίδας σε δικτυακό τόπο που διαχειρίζεται ιεραρχικά προϊστάμενη ή εποπτεύουσα αυτής αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι διατίθεται εμφανής διεύθυνση ηλεκτρονικής επικοινωνίας με τον συγκεκριμένο φορέα. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αναγκαία ομοιογένεια στους όρους παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τον προσδιορισμό των γενικών όρων και λειτουργικών προδιαγραφών τήρησης δικτυακού τόπου από έναν φορέα του δημόσιου τομέα, των γενικών όρων χρήσης καθώς και των γενικών όρων ως προς την πολιτική ασφάλειας και την πολιτική προστασίας ιδιωτικότητας των δικτυακών τόπων που διατηρούν οι φορείς του δημόσιου τομέα ( άρθρο 5 παρ.1).

Ως προς τις ιδιότητες δικτυακού τόπου ο φορέας που τον ιδρύει και τον συντηρεί οφείλει να παρέχει με κάθε πρόσφορο τρόπο τη δυνατότητα επικοινωνίας (άρθρο 5 παρ.2) ενώ προβλέπεται και η δυνατότητα διαμόρφωσης ειδικού χώρου στον δικτυακό τόπο του φορέα, στον οποίο κάθε ενδιαφερόμενος θα μπορεί να διατυπώνει – υποβάλλει ερωτήματα. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ο σεβασμός των ιδιαιτεροτήτων ανά φορέα και πεδίο αρ-

μοδιότητας παρέχεται σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα η αρμοδιότητα να προσδιορίζει τους όρους και τα εργαλεία τήρησης του δικτυακού του τύπου, υπό την προϋπόθεση τήρησης των αρχών της δημοσιότητας, της ποιότητας, της ασφάλειας, της προσβασιμότητας και της διαλειτουργικότητας. Για την προστασία δικαιωμάτων του χρήστη και την συμφωνία με τις επιταγές του άρθρου 8 του Ν.3861/2010 γίνεται μεία στην υποχρέωση αναφοράς των στοιχείων του υπευθύνου τήρησης και του αναπληρωτή του και των στοιχείων επικοινωνίας αυτών ( άρθρο 5 παρ.3). Στην παράγραφο 4 κατοχυρώνεται ρητά ο ελεύθερος και χωρίς περιορισμούς πρόσβασης χαρακτήρας των δικτυακών τόπων που δημιουργούνται και τηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου. Ο νομοθέτης εξαιρεί ρητά από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας παραγράφου τις περιπτώσεις εκείνες, για τις οποίες υπάρχει διαφορετική πρόβλεψη από τον οικείο φορέα και η οποία θεμελιώνεται σε λόγους διαφύλαξης κρατικού απορρήτου ή απορρήτου που προστατεύεται από διάταξη νόμου.

6. Με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων, των όρων και των περιορισμών που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία ως προς την πρόσβαση στα έγγραφα (άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας), ως προς την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ν. 3448/2006) και ως προς την επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997), με τις διατάξεις του άρθρου 6 θεσπίζεται, καταρχήν, η υποχρέωση των φορέων δημόσιου τομέα όχι μόνο να δημοσιοποιούν αλλά και να καθιστούν προσιτές, ιδίως στους δικτυακούς τόπους τους, τις πληροφορίες που διαθέτουν και εμπίπτουν στο πεδίο της αρμοδιότητας και δραστηριότητάς τους. Μάλιστα, όπως ορίζεται στην ίδια διάταξη, οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν ιδίως να καθιστούν προσιτά σε κάθε ενδιαφερόμενο, και μάλιστα με εύληπτο τρόπο, τη βασική νομοθεσία που αναφέρεται στα εκάστοτε πεδία αρμοδιότητάς ή δραστηριότητάς τους, πληροφορίες για τις υπηρεσίες και συναλλαγές, οι οποίες μπορεί να παρασχεθούν ή να πραγματοποιηθούν ιδίως με χρήση ΤΠΕ. Προκειμένου να μην καταστεί αποσπασματική ή ελλιπής η πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα, ο νομοθέτης προβλέπει ότι η υποχρέωση των φορέων ισχύει και για κάθε άλλη πληροφορία, η πρόσβαση στην οποία διευκολύνει την άσκηση δικαιωμάτων ή την εκπλήρωση υποχρεώσεων που προβλέπει ο νόμος. Ακριβώς για να μπορούν να διευκολυνθούν τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. κατά τη συναλλαγή τους με τους φορείς του δημόσιου τομέα αλλά και να αξιοποιηθούν στο έπακρο τα δημόσια δεδομένα με την ρύθμιση της παραγράφου 2 ορίζεται ότι οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διατίθενται σε δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη, με αυτοματοποιημένα μέσα, μορφή.

Για την διασφάλιση βεβαιότητας ως προς την ακρίβεια των δεδομένων και των πληροφοριών που αναρτώνται είτε στον ίδιο τον δικτυακό τόπο του φορέα είτε στην ΚΔΠ του Ελληνικού Δημοσίου, με την παράγραφο 3 θεσπίζεται η ρητή υποχρέωση των φορέων να εγγυώνται την εγκυρότητα και νομιμότητα και να μεριμνούν για την ποιότητα και την επικαιροποίηση των εν λόγω πληροφοριών και εγγράφων. Η ρύθμιση αποσκοπεί στη θέσπιση ενός περιβάλλοντος διάθεσης πληροφοριών και δεδομένων τηρώντας στο ακέραιο την απαίτηση για ασφάλεια δικαίου καθώς και τις εγγυήσεις προστασίας των δικαιω-

μάτων των υποκειμένων των εν λόγω πληροφοριών.

Προκειμένου να ενισχυθεί η ελεύθερη διακίνηση και αξιοποίηση της πληροφορίας του δημόσιου τομέα ώστε να μπορούν να παρέχονται αποδοτικότερες υπηρεσίες στην παράγραφο 4, προβλέπεται ότι οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται, ανακοινώνονται και κοινοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, μπορούν ελεύθερα να μεταφορτώνονται, να προσκτώνται, να αποθηκεύονται, να τυγχάνουν επεξεργασίας, να διαδίδονται και να χρησιμοποιούνται περαιτέρω υπό τον όρο ότι μνημονεύεται κατάλληλα η πηγή τους και δεν εμφανίζονται ως πρωτότυπες πληροφορίες, εάν έχουν υποστεί μετατροπές. Σε κάθε περίπτωση, η ως άνω ρύθμιση βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με τις διατάξεις για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά και τις σχετικές με την προστασία της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας διατάξεις καθώς και με την νομοθεσία για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα, αφού η ρύθμιση θέτει το δικαίωμα της παραγράφου 4 υπό την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων. Στην διευκόλυνση χρήσης ΤΠΕ και στη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα συμβάλλουν και οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6, εισάγοντας ρυθμίσεις σχετικά με την δημοσίευση των περιορισμών και των όρων χρήσης πληροφοριών και εγγράφων στον δικτυακό τόπο του φορέα, καθώς και υποχρέωση μέριμνας για την ευρετηρίαση και τεκμηρίωση της πληροφορίας που διαθέτουν.

Στο Κεφάλαιο Δ΄ του παρόντος νόμου κατοχυρώνονται τα δικαιώματα των προσώπων – χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

7. Στο άρθρο 7 κατοχυρώνονται γενικές αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων. Η ρύθμιση αποβλέπει στην εισαγωγή ρυθμίσεων που συνιστούν θεσμικές καινοτομίες στο οικείο νομικό πλαίσιο και ενισχύουν το επίπεδο της προστασίας προσωπικών δεδομένων που παρέχεται στους χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Συνεπώς, εάν δεν υπάρχει σχετική διάταξη στον παρόντα νόμο, οι διατάξεις του ν. 2472/1997 εξακολουθούν να βρίσκουν εφαρμογή σε περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Η υποχρέωση σεβασμού του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων και ιδιωτικότητας κατά την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από φορείς δημόσιου τομέα κατοχυρώνεται και ρητά στην παράγραφο 1 του άρθρου 7. Με την διάταξη της παραγράφου 2 εισάγεται μία ιδιαίτερα σημαντική υποχρέωση για όσους σχεδιάζουν, διαμορφώνουν ή προμηθεύονται πληροφοριακά συστήματα και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς προβλέπεται η αξιολόγηση των επιπτώσεων τους στην ιδιωτικότητα και στην προστασία προσωπικών δεδομένων (privacy impact assessment). Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος, ο σχεδιασμός, η διαμόρφωση και η προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρέπει να γίνεται, λαμβάνοντας υπόψη τη – συνταγματική και νομοθετική – επιταγή για προστασία προσωπικών δεδομένων και την ανάγκη διαμόρφωσης των συστημάτων και υπηρεσιών κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (privacy by design). Σημειώ-

νεται ότι με την παρούσα διάταξη εξειδικεύεται και ρητά η υποχρέωση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας από φορείς του δημόσιου τομέα, μία υποχρέωση που απορρέει εξάλλου από την αρχή της αναλογικότητας.

Για τη διευκόλυνση των προσώπων αλλά και προς αποσαφήνιση τυχόν ερμηνευτικών δυσχερειών, με την παράγραφο 4 του παρόντος ορίζεται ότι όπου το παρόν σχέδιο νόμου απαιτεί την συγκατάθεση του υποκειμένου ως προϋπόθεση νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν, η σχετική δήλωση μπορεί να δίδεται και με χρήση ΤΠΕ. Επιπρόσθετα, υπό το πνεύμα ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου προστασίας προσωπικών δεδομένων των χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ο νομοθέτης κατοχυρώνει ρητώς το δικαίωμα του υποκειμένου να ανακαλεί ελεύθερα την δήλωση συγκατάθεσής του, η οποία καταγράφεται με ασφαλή τρόπο και είναι ανά πάσα στιγμή προσβάσιμη, χωρίς χρονικούς περιορισμούς. Για λόγους εύρυθμης λειτουργίας της Διοίκησης και τήρησης της αρχής της νομιμότητας, η ανάκληση της συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων δεν έχει αναδρομική ισχύ.

8. Η κατοχύρωση δικαιωμάτων των προσώπων δεν περιορίζεται στην πρόβλεψη των γενικών αρχών ως προς την προστασία προσωπικών δεδομένων. Με τις διατάξεις του άρθρου 8 αναγνωρίζονται ρητώς δικαιώματα των προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ειδικά για σκοπούς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Σύμφωνα τα οριζόμενα στην πρώτη παράγραφο, τα προσωπικά δεδομένα που έχουν ήδη γνωστοποιήσει φυσικά πρόσωπα – χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για μελλοντικές ηλεκτρονικές συναλλαγές προς διευκόλυνση και επίτευξη αποδοτικότερων και ταχύτερων υπηρεσιών, μόνον εφόσον τα υποκείμενα των δεδομένων το επιθυμούν. Η συγκατάθεσή τους πρέπει να περιβάλλεται τον τύπο της γραπτής συγκατάθεσης του προσώπου, η οποία ωστόσο μπορεί να δηλώνεται και με χρήση ΤΠΕ, ούτως ώστε να προκύπτει με σαφήνεια και ανενδοίαστα η βούλησή του για μελλοντική χρησιμοποίηση των δεδομένων που τον αφορούν. Ο νομοθέτης δεν αρκείται στην παροχή έγγραφης συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων, αλλά επιπλέον θέτει ως προϋπόθεση την προηγούμενη ενημέρωσή του σχετικά με τις ενδεχόμενες μελλοντικές χρήσεις και τους σκοπούς που επιδιώκονται, τους αποδέκτες και τις κατηγορίες αποδεκτών καθώς και την ύπαρξη δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης.

Με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου ρυθμίζεται η ειδικότερη περίπτωση περαιτέρω χρήσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για στατιστικούς λόγους ή για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Και στην περίπτωση αυτή ως βάση νομιμότητας τίθεται η λήψη προηγούμενης έγγραφης συγκατάθεσης των φυσικών προσώπων ή των νομίμων εκπροσώπων τους κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον ν. 2472/1997. Ως διαζευκτική νομιμοποιητική βάση τίθεται η ανωνυμοποίηση των δεδομένων σύμφωνα με τα όσα ειδικώς ορίζονται στο άρθρο 20 παρ.3 του παρόντος σχεδίου νόμου. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί ένα βασικό θεσμικό εργαλείο για την εκπλήρωση του σκοπού θέσπισης της διατάξεως, δηλ. την αξιοποίηση δεδομένων για αμιγώς στατιστικούς λόγους ή για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, προσπίζοντας ταυτόχρονα τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Για την πληρέστερη προστασία των δι-

καιωμάτων των προσώπων ορίζεται ότι οι ειδικότερες λεπτομέρειες για την ενημέρωση των φυσικών προσώπων και την παροχή της συγκατάθεσής τους θα οριστούν με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ( άρθρο 8 παρ.3).

Επίσης προς διασφάλιση των δικαιωμάτων των προσώπων, στην επόμενη παράγραφο 4 διευκρινίζεται ότι οι δημόσιες αρχές δεν επιτρέπεται να εξαρτούν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τη συγκατάθεση των προσώπων για την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων που τα αφορούν είτε για στατιστικούς σκοπούς και για σκοπούς βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών είτε για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο μέλλον. Στην τελευταία παράγραφο του άρθρου 8 και σε συνέχεια της θεσμικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων όχι μόνο σε επίπεδο ουσίας αλλά και στον τρόπο ασκήσεώς τους, προβλέπεται η δυνατότητα των φυσικών προσώπων να ασκούν και με χρήση ΤΠΕ, τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης που κατοχυρώνουν τα άρθρα 12 και 13 του ν. 2472/1997 έναντι των φορέων του δημόσιου τομέα, υπό την προϋπόθεση της επιβεβαίωσης της ταυτότητάς τους (αυθεντικοποίησης) και της ασφάλειας.

9. Με τις ρυθμίσεις του άρθρου 9 ενισχύεται το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα ώστε να περιλαμβάνει κατά τρόπο σαφή και αναμφισβήτητο και την πρόσβαση στα ηλεκτρονικά έγγραφα, δημιουργώντας το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για διασφάλιση των σχετικών δικαιωμάτων των χρηστών ΤΠΕ με ταυτόχρονη απόκριση στις απαιτήσεις της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Με τις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου ενισχύεται η άσκηση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος του άρθρου 5Α παρ.1, σύμφωνα με το οποίο « Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων».

Ειδικότερα, με την ρύθμιση της παραγράφου 1 ορίζεται ρητώς ότι το δικαίωμα του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999) για πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα αφορά και στα ηλεκτρονικά έγγραφα. Εκτός από το αντικείμενο του δικαιώματος, στην παράγραφο περιέχεται πρόβλεψη και για τον τρόπο άσκησής του και παρέχεται η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος και με χρήση ΤΠΕ κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο. Σε περίπτωση που το κατ' άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δικαίωμα ασκείται για πρόσβαση σε έγγραφα που τηρούνται ηλεκτρονικά από φορέα του δημόσιου τομέα, προβλέπεται - με την επιφύλαξη των ειδικότερων ρυθμίσεων του παρόντος νόμου - και η δυνατότητα για μελέτη του εγγράφου ή χορήγηση αντιγράφου και με ηλεκτρονικό τρόπο ( άρθρο 9 παρ.2). Δεδομένου ότι ο τρόπος πρόσβασης με χρήση ΤΠΕ χρήζει εξειδίκευσης, δίδεται εξουσιοδότηση στον αρμόδιο Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για έκδοση Υπουργικής Απόφασης, με την οποία θα ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα του τρόπου πρόσβασης, της μελέτης των εγγράφων και της χορήγησης αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των υποστηρικτικών τεχνολογιών, οι υποχρεώσεις του αιτούντος καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

10. Το άρθρο 10 του παρόντος νόμου είναι ιδιαίτερης

σημασίας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς κατοχυρώνει το δικαίωμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Συγκεκριμένα, στην πρώτη παράγραφο του άρθρου κατοχυρώνεται το δικαίωμα των φυσικών προσώπων και των ΝΠΙΔ να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ και ιδίως να κάνουν χρήση ηλεκτρονικών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων προκειμένου να χρησιμοποιούν προσφερόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ενώ παρατίθενται και ενδεικτικές περιπτώσεις άσκησης του εν λόγω δικαιώματος, όπως η λήψη και παροχή πληροφοριών, η πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα, η κατάθεση αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών ή άλλων εγγράφων και η παραλαβή διοικητικών ή άλλων εγγράφων που απευθύνουν στα πρόσωπα αυτά οι φορείς του δημόσιου τομέα.

Σε συνάφεια προς αυτό το δικαίωμα στη δεύτερη παράγραφο αναγνωρίζεται το δικαίωμα των φυσικών και ΝΠΙΔ να επιλέγουν μεταξύ των διαθέσιμων μέσων και τρόπων επικοινωνίας και συναλλαγής με τους φορείς του δημόσιου τομέα. Για λόγους ασφάλειας δικαίου και απρόσκοπτης τήρησης της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, ο νομοθέτης παρέχει στον χρήστη το δικαίωμα επιλογής του τρόπου επικοινωνίας, ρυθμίζοντας τον χρόνο και τον τύπο δήλωσης της βουλήσεώς του. Σύμφωνα με την παρούσα διάταξη, η επιλογή του τρόπου επικοινωνίας γίνεται με δήλωση του συναλλασσόμενου με τον φορέα προσώπου κατά την έναρξη της επικοινωνίας ή της συναλλαγής. Δεδομένου ότι σκοπός του νομοθέτη δεν είναι η θέσπιση ενός ανελαστικού πλαισίου ηλεκτρονικής επικοινωνίας αλλά η ενθάρρυνση και η διευκόλυνση του ηλεκτρονικού τρόπου επικοινωνίας, το συναλλασσόμενο με τον φορέα πρόσωπο έχει δικαίωμα να μεταβάλλει τον τρόπο επικοινωνίας που αρχικώς επέλεξε, σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, υπό την προϋπόθεση ότι τηρεί και πάλι τον προβλεπόμενο τύπο δήλωσης της βουλήσεώς του, δηλ. να υποβάλλει έγκαιρη και σαφή δήλωση μεταβολής της προηγούμενης επιλογής του. Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η χρήση των ΤΠΕ από πρόσωπα που επιλέγουν αυτό τον τρόπο επικοινωνίας, πλην όμως δεν διαθέτουν εξοικείωση στην χρήση ΤΠΕ προβλέπεται η παροχή συνδρομής από υπαλλήλους φορέων του δημόσιου τομέα και ιδίως των ΚΕΠ σε κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο που αδυνατεί να χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου λαμβάνεται μέριμνα για την αντιμετώπιση ειδικών περιπτώσεων απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών που δικαιολογούσαν την αρχική επιλογή τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής, ορίζοντας ότι είναι δυνατή η μεταβολή του αρχικού τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής από τον φορέα του δημόσιου τομέα σε εξαιρετικές περιστάσεις και μόνον εφόσον αυτό επιβάλλεται από επιτακτικές οργανωτικές ανάγκες. Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση όμως προστατεύονται τα δικαιώματα των φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνούν ή συναλλάσσονται με τον οικείο φορέα, θέτοντας ως προϋπόθεση μεταβολής την έγκαιρη και σαφή ενημέρωση του συναλλασσόμενου με τον φορέα προσώπου. Κατ' εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, και εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, ο φορέας, του οποίου επιτακτικές οργανωτικές ανάγκες επιβάλλουν την μονομερή μεταβολή του τρόπου επικοινωνίας οφείλει να ενημερώνει εγκαίρως, δηλ. προ-

τού επέλθουν έννομες συνέπειες από τον νέο τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής και σαφώς, ήτοι με πληρότητα και σαφήνεια τόσο για το πραγματικό γεγονός της μεταβολής και τους λόγους που την επιβάλλουν, όσο και για το σε τι συνίσταται ο νέος τρόπος επικοινωνίας ή συναλλαγής και τι συνεπάγεται για τα έννομα συμφέροντα, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του φυσικού ή Ν.Π.Ι.Δ. Διευκρινίζεται ότι δεν πρόκειται για περιορισμό του δικαιώματος που αναγνωρίζεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αλλά για την ρύθμιση των περιπτώσεων εκείνων που, λόγω επιτακτικών οργανωτικών αναγκών, ο φορέας δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσει το αίτημα του χρήστη ΤΠΕ για επικοινωνία ή συναλλαγή με τον τρόπο που αρχικώς επέλεξε και για να μην καταστεί αδύνατη ή δυσμενής για τον χρήστη ΤΠΕ η επικοινωνία ή η συναλλαγή με τον εν λόγω φορέα του δημόσιου τομέα, τίθενται οι θεσμικές εγγυήσεις για την μονομερή μεταβολή του τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής από τον φορέα του δημόσιου τομέα.

Ως προς την επικοινωνία ή συναλλαγή των φορέων του δημόσιου τομέα με Ν.Π.Ι.Δ., ενώσεις προσώπων ή φυσικά πρόσωπα που λόγω της φύσης τους, των τεχνικών-οικονομικών δυνατοτήτων τους και του πεδίου δραστηριότητάς τους τεκμαίρεται ότι έχουν πρόσβαση σε ΤΠΕ και στη χρήση αυτών, δίδεται στον φορέα του δημόσιου τομέα το δικαίωμα να προσδιορίσει την επικοινωνία ή συναλλαγή με χρήση ΤΠΕ ως μοναδικό τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής ( άρθρο 10 παρ.4). Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στη διευκόλυνση της ίδιας της επικοινωνίας ή της συναλλαγής με όρους αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας και βασίζεται σε στοιχεία και ιδιότητες των ίδιων των φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνούν ή συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα.

11. Με το άρθρο 11 του παρόντος θεσπίζεται η δυνατότητα συμμετοχής των προσώπων, φυσικών και νομικών, που επικοινωνούν ή συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα στην διαμόρφωση του πλαισίου βάσει του οποίου λειτουργούν ως διοικητικές μονάδες και παρέχουν τις υπηρεσίες τους, ιδίως όταν οι τελευταίες παρέχονται με χρήση ΤΠΕ. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 του άρθρου 11 προβλέπεται η δυνατότητα των φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ. να διατυπώνουν παρατηρήσεις και προτάσεις αναφορικά με την λειτουργία των φορέων του δημόσιου τομέα και τη παροχή υπηρεσιών από αυτούς, ιδίως όσον υπηρεσιών παρέχονται με χρήση ΤΠΕ. Με την θέσπιση της διατάξεως αυτής, ο νομοθέτης σκοπεί στην ενίσχυση της διάδρασης μεταξύ παρόχων και χρηστών υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, ιδίως υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με σκοπό την συνδιαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα. Για τον σκοπό αυτό στη διάταξη της παραγράφου 2 ορίζεται ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται, αξιολογούν και αξιοποιούν τις παρατηρήσεις και προτάσεις για τη βελτίωση της οργάνωσης και της παροχής υπηρεσιών από αυτούς.

Στο Κεφάλαιο Ε' του παρόντος νόμου εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν τις ηλεκτρονικές διοικητικές πράξεις και τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα εν γένει.

12. Η έκδοση ηλεκτρονικών διοικητικών πράξεων αποτελεί μία από τις βασικές συνιστώσες για την εισδοχή ΤΠΕ στην διοικητική δράση. Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 12 και με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων, επιτρέπεται η έκδοση διοικητικών πράξεων, η

σύνταξη και τήρηση εγγράφων κάθε είδους καθώς και η διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση αυτών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα ή μεταξύ αυτών και των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ. Επισημαίνεται ότι λαμβάνεται υπόψη η ειδική νομοθεσία περί απαγόρευσης αντιγράφων για συγκεκριμένες κατηγορίες δημοσίων εγγράφων (όπως έγγραφα, για τα οποία απαγορεύεται η χορήγηση αντιγράφων για λόγους διασφάλισης απορρήτου). Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, έγγραφα για τα οποία δεν επιτρέπεται η χορήγηση αντιγράφου εξαιρούνται ρητώς από την εφαρμογή της παρούσας διατάξεως και, συνεπώς, δεν δύνανται να εκδοθούν με χρήση ΤΠΕ. Η ρύθμιση αποσκοπεί στην απρόσκοπτη τήρηση των ειδικών διατάξεων που εξαιρούν κατηγορίες εγγράφων από την δυνατότητα για χορήγηση αντιγράφων και που, λόγω της διαφοροποίησης έγχαρτων και ηλεκτρονικών εγγράφων, υπαγορεύουν την εξαίρεση τέτοιων εγγράφων από την δυνατότητα να εκδοθούν με χρήση ΤΠΕ.

Για λόγους τήρησης της αρχής της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας στη δράση των φορέων του δημόσιου τομέα σε περίπτωση που η επιδιωκόμενη από φυσικό πρόσωπο ή ΝΠΙΔ ή απευθυνόμενη σε αυτά πράξη αφορά έγγραφα, τα οποία περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου και, συνεπώς, δεν δύνανται να εκδοθούν με χρήση ΤΠΕ, ο φορέας υποχρεούται να ενημερώνει εγκαίρως τον ενδιαφερόμενο κατά τον πλέον πρόσφορο τρόπο (άρθρο 12 παρ.3). Προκειμένου να διαμορφωθούν ενιαίες αρχές ως προς το ελάχιστο περιεχόμενο, τον τύπο και τα πρότυπα των σχετικών εγγράφων ώστε να επιτυγχάνεται, μεταξύ των άλλων, χωρίς προβλήματα η επικοινωνία και η διαλειτουργικότητα μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα, με την παράγραφο 4 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Υπουργικής Απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με την οποία θα ορίζονται τα πρότυπα και οι ελάχιστες προδιαγραφές μορφής και αναγκαίων στοιχείων των ηλεκτρονικών εγγράφων που εκδίδουν οι φορείς του δημόσιου τομέα καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

13. Με τις διατάξεις του άρθρου 13 περί κύρους και αποδεικτικής ισχύος των ηλεκτρονικών εγγράφων εισάγεται μία από τις βασικές καινοτομίες για τον τρόπο δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα και κυρίως για το επίπεδο ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στο πλαίσιο επικοινωνίας με φυσικά και ΝΠΙΔ. Στην παράγραφο 1 αποσαφηνίζεται η νομική υπόσταση των ηλεκτρονικών εγγράφων, αφού προβλέπεται το ισοδύναμο νομικής και αποδεικτικής ισχύος των ηλεκτρονικών εγγράφων με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα – όταν η τελευταία προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις και τα όσα προβλέπονται σχετικά στον Κανονισμό Επικοινωνίας Δημοσίων Υπηρεσιών (Κ.Ε.Δ.Υ.) - υπό την προϋπόθεση ότι τα ηλεκτρονικά αυτά έγγραφα φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του εξουσιοδοτημένου οργάνου, η οποία βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής. Στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζεται και η γενική αρχή που περιέχεται στη νομοθεσία για τις ηλεκτρονικές υπογραφές, σύμφωνα με την οποία η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο (άρθρο 3 παρ. 1

π.δ. 150/01 για την Προσαρμογή στην Οδηγία 99/93/ΕΚ σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές). Με την ρύθμιση αυτή ο νομοθέτης διατυπώνει θεσμικά την απαιτούμενη συμμόρφωση ως προς τις έννομες συνέπειες που συνεπάγεται η ισχύς κανόνων δικαίου, πολλώ δε μάλλον όταν αυτοί οι κανόνες συνιστούν ενσωμάτωση Κοινοτικών Οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη. Με την έκδοση και ισχύ του προεδρικού διατάγματος 150/2001 προσαρμόζεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 99/93 σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές. Δεδομένου ότι στο άρθρο 3 παρ.1 του εν λόγω διατάγματος ρητώς προβλέπεται ότι η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής όχι μόνο στο ουσιαστικό αλλά και στο δικονομικό δίκαιο, τυχόν αντίθετη πρόβλεψη στον παρόντα νόμο θα συνιστούσε αδικαιολόγητη παράλειψη εννόμων συνεπειών που ήδη προβλέπονται στην κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Η ρύθμιση αυτή είναι σε πλήρη συμφωνία με τον σκοπό του νομοθέτη να καταστήσει τον ηλεκτρονικό τρόπο έκδοσης δημοσίων εγγράφων όχι συμπληρωματικό ή επικουρικό του έγχαρτου αλλά ισοδύναμης νομικής και αποδεικτικής ισχύος και συνεπάγεται την δημιουργία πλήρους νομικού πλαισίου εκ του οποίου επέρχονται, κατά τρόπο νομικά ασφαλή, οι ίδιες έννομες συνέπειες με αυτό που ρυθμίζει τα περί αποδεικτικής ισχύος έγχαρτων δημοσίων εγγράφων. Εξάλλου, για την λειτουργία των ηλεκτρονικών εγγράφων ως αποδεικτικών μέσων εφαρμόζονται οι διατάξεις του οικείου δικονομικού δικαίου αποδείξεως, στο οποίο περιλαμβάνονται και διατάξεις περί ορισμού προσώπων με ειδικές γνώσεις για πραγματογνωμοσύνη ή υποβολή απλών γνωμοδοτήσεων. Σε κάθε περίπτωση, τα ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα που εκδίδονται βάσει των όσων ορίζονται στο παρόν άρθρο συνιστούν κατηγορία δημοσίων εγγράφων και συνεπάγονται την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων, δεσμευτικών για τα μέρη που αφορά και, συνεπώς, ως τέτοια δεν μπορούν παρά να έχουν ισότιμη αποδεικτική ισχύ με τα έγχαρτα.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 θεσπίζεται ως επιπρόσθετη προϋπόθεση κύρους ηλεκτρονικών εγγράφων η υποχρεωτική ασφαλής χρονοσήμανσή τους (άρθρο 13 παρ.2), έτσι ώστε να προκύπτει με ακρίβεια και ασφάλεια ο χρόνος έκδοσής ή σύνταξής τους, δεδομένου ότι είναι καθοριστικής σημασίας για την γένεση δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και εν γένει έννομων συνεπειών που επέρχονται από την έκδοση εκτελεστών διοικητικών πράξεων τόσο για τον ίδιο τον φορέα δημόσιου τομέα όσο και για το ενδιαφερόμενο φυσικό ή Ν.Π.Ι.Δ.

Με την παράγραφο 3 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Υπουργικής Απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με την οποία θα ορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες, οι διαδικασίες και τα πρότυπα που απαιτούνται σε περίπτωση που ένα ηλεκτρονικό έγγραφο ή πράξη ή ένα σχέδιο εγγράφου προσυπογράφεται από περισσότερους υπαλλήλους-λειτουργούς διάφορων ιεραρχικών βαθμίδων και με την προσυπογραφή αυτή δηλώνεται και η έγκρισή τους ως προς το ουσιαστικό περιεχόμενο του εγγράφου. Ουσιαστικά, με την προβλεπόμενη Υπουργική Απόφαση θα ρυθμιστούν λεπτομερώς τα ζητήματα που προκύπτουν σε σχέση με τα όσα ορίζονται στον Κώδικα Επικοινωνίας Δημοσίων Υπηρεσιών (Κεφάλαιο Δεύτερο) και τα οποία αφορούν την σύνταξη, προσυπογραφή και τελική υπογραφή του σχεδίου ενός δημοσίου εγγράφου.

Η ρύθμιση των ειδικότερων αυτών θεμάτων είναι απαραίτητη, προκειμένου να προκύπτει με σαφήνεια και βεβαιότητα η άσκηση αρμοδιοτήτων από τα κάθε φορά εξουσιοδοτημένα όργανα του φορέα και η γενικότερη συμφωνία της δράσης των οργάνων του φορέα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

14. Με τις διατάξεις του άρθρου 14 ρυθμίζονται ζητήματα νομικής ισχύος των ηλεκτρονικών αντιγράφων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, αντίγραφα εγγράφων που παράγονται με ΤΠΕ έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι το πρωτότυπο ηλεκτρονικό ή έντυπο έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή του φορέα του δημόσιου τομέα ή άλλου φορέα του δημόσιου τομέα και κατά τη διαδικασία της καταχώρισης, της ψηφιοποίησης, της αναπαραγωγής και της εκτύπωσης καθίσταται δυνατή η ταύτιση πρωτοτύπου και ηλεκτρονικού αντιγράφου. Ως διασφάλιση εισάγεται η προϋπόθεση να φέρει το αντίγραφο προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή και ασφαλή χρονοσήμανση. Με την διάταξη της παραγράφου 1 εισάγεται ένας νέος τρόπος έκδοσης αντιγράφων με ιδιαίτερα πρακτική χρησιμότητα για την ικανοποίηση αιτημάτων συναλλασσομένων φυσικών και νομικών προσώπων με φορείς του δημόσιου τομέα. Με την παρούσα ρύθμιση ο νομοθέτης θέλησε να καταστήσει πιο ευέλικτη την διαδικασία έκδοσης αντιγράφου παρέχοντας υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αποτρέποντας όμως την παραγωγή «αντιγράφων» με τις τεχνικές ευχέρειες που παρέχουν οι ΤΠΕ χωρίς να υπάρχουν τα εχέγγυα ταύτισης πρωτοτύπου και παραγώγων ηλεκτρονικών εγγράφων.

Με την παράγραφο 2 παρέχεται στους φορείς του δημόσιου τομέα η δυνατότητα να ψηφιοποιούν ή να αναπαράγουν με οποιοδήποτε τρόπο όχι μόνο τα έντυπα έγγραφα που εκδίδουν τα όργανά τους αλλά και άλλα δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή τους στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους. Η αρμοδιότητα αυτή αφορά και την δυνατότητα πιστοποίησης και ταύτισης πρωτοτύπου και ακριβούς ηλεκτρονικού (ψηφιακού) αντιγράφου, βεβαιώνοντας την ακεραιότητα και αυθεντικότητα του τελευταίου. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 ορίζεται ότι σε περίπτωση καταστροφής πρωτότυπων έντυπων εγγράφων μετά την παραγωγή ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου είναι απαραίτητο να μνημονεύονται στο πρωτόκολλο καταστροφής τα ειδικότερα στοιχεία που αναφέρονται στην παραγωγή και αρχειοθέτηση του ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου, ώστε να αποτρέπεται κάθε δυνατότητα παραποίησης του ουσιαστικού περιεχομένου του εγγράφου. Για την ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων και συγκεκριμένα για τον ορισμό των διαδικασιών, των τεχνικών αλλά και για κάθε άλλο θέμα που αναφέρεται στην ψηφιοποίηση εγγράφων και στην καταστροφή των έντυπων εγγράφων προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ( άρθρο 14 παρ.4).

Η τελευταία παράγραφος του παρόντος άρθρου ( άρθρο 14 παρ.5) έχει ως ρυθμιστικό αντικείμενο την εκτύπωση εγγράφου με χρήση ΤΠΕ. Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην εν λόγω διάταξη, η εκτύπωση εγγράφου με χρήση ΤΠΕ επέχει θέση ακριβούς αντιγράφου, εφόσον επικυρώνεται από δημόσια αρχή που μπορεί να ελέγχει την ταύτιση πρωτοτύπου και εκτυπωμένου εγγράφου α-

ντιγράφου. Σε συμφωνία με το πνεύμα του νόμου για παροχή αποδοτικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διευκόλυνση του συναλλασσομένου με φορείς του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με την διάταξη του εδαφίου β΄ της παρούσας παραγράφου, δεν απαιτείται επικύρωση στην περίπτωση που το έγγραφο έχει παραχθεί από φορέα του δημόσιου τομέα και τηρείται από αυτόν ή άλλον φορέα και είναι δυνατό να επιβεβαιωθεί η ακρίβεια και η ισχύς τους με χρήση ΤΠΕ.

15. Το άρθρο 15 του παρόντος νόμου ρυθμίζει ζητήματα τήρησης ηλεκτρονικών αρχείων. Δεδομένου ότι η δημιουργία αρχείου είναι ιδιαίτερης βαρύτητας για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα και την ταχύτερη διεκπεραίωση των διαδικασιών, στην παράγραφο 1 προβλέπεται η δημιουργία ή επικύρωση επιμέρους αρχείου της εκάστοτε διαδικασίας ή υπόθεσης («φακέλου» υπόθεσης κατ' αντιστοιχία με τον «φάκελο» που τηρείται ήδη σε έντυπη μορφή σε κάθε δημόσιο φορέα και για κάθε διοικητική υπόθεση ) μέσω ηλεκτρονικής ένδειξης, υπογεγραμμένης με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή από το κάθε φορά προς τούτο εξουσιοδοτημένο όργανο του φορέα δημόσιου τομέα κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της διαδικασίας.

Ο ενιαίος χαρακτήρας της δράσης του φορέα, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του, προϋποθέτει την τήρηση αρχείου των εγγράφων που με οποιοδήποτε τρόπο βρίσκονται στην κατοχή του, δηλαδή είτε τα έγγραφα αυτά εκδίδονται από εξουσιοδοτημένα προς τούτο όργανα του ίδιου του φορέα είτε βρίσκονται απλά στην κατοχή του ή διακινούνται και σχετίζονται με το πεδίο αρμοδιοτήτων οργάνων του συγκεκριμένου φορέα ή του πεδίου δραστηριότητων του. Για τους λόγους αυτούς, και όπως άλλωστε προβλέπεται και για τα έγγραφα που τηρούνται σε έντυπη μορφή, σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί ηλεκτρονικά αρχεία των ηλεκτρονικών αυτών εγγράφων.

Παράλληλα, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την πλήρωση όλων των αναγκαίων όρων και προϋποθέσεων ασφαλείας αναφορικά με την μορφή και τα μέσα τήρησης, επεξεργασίας και αποθήκευσης των ηλεκτρονικών εγγράφων, ούτως ώστε να εγγυώνται την ακεραιότητα, αυθεντικότητα, εμπιστευτικότητα, και την ποιότητα των εγγράφων καθώς και των δεδομένων και πληροφοριών που περιέχονται σε αυτά. Η παράθεση των ειδικότερων αυτών απαιτήσεων ασφαλείας είναι, σύμφωνα με το γράμμα της διατάξεως της παραγράφου 3, ενδεικτική και υποδηλώνει την βούληση του νομοθέτη για δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων με υψηλές προδιαγραφές ασφαλείας και ποιοτικής λειτουργίας.

Με την παράγραφο 4, και λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικότερα ζητήματα που προκύπτουν, προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με αντικείμενο ρύθμιση τον καθορισμό των ειδικότερων ζητημάτων που αναφέρονται στην συγκρότηση, τήρηση, επεξεργασία, αποθήκευση, ευρετηρίαση και αναζήτηση ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών, των προτύπων, των μέσων τήρησης, των τεχνικών προτύπων ηλεκτρονικής διαχείρισης-αρχειοθέτησης και αναζήτησης εγγράφων και δεδομένων καθώς και των κατευθύνσεων για τα μέτρα οργανωτικής και τεχνικής ασφάλειας.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, κάθε φορέας του δη-



μόσιου τομέα μεριμνά ώστε τα ηλεκτρονικά έγγραφα καθώς και τα ψηφιακά αντίγραφα εντύπων και εγχάρτων εγγράφων τηρούνται με τρόπο, σε μορφή και υλικούς φορείς που εξασφαλίζουν τη διατηρησιμότητα, την προσβασιμότητα και την αναγνωσιμότητά τους. Σκοπός της ρύθμισης αυτής δεν είναι μόνο να διασφαλίσει τη διατήρηση των εγγράφων και των ψηφιακών αντιγράφων χωρίς αλλοιώσεις και κατά τρόπο που εξυπηρετεί την δυνατότητα πρόσβασης στο περιεχόμενό τους ( προσβασιμότητα). Πέραν τούτου, επιχειρείται να αντιμετωπιστεί το μείζον ζήτημα που προκύπτει ως προς την αναγνωσιμότητα και διατηρησιμότητα αρχείων και εγγράφων από τη ραγδαία ανάπτυξη των ΤΠΕ και τη συνακόλουθη συνεχή εξέλιξη του λογισμικού που χρησιμοποιείται για τη σύνταξη και τήρησή τους αλλά και τη συνεχή αλλαγή των φορέων και μέσων αποθήκευσης και τήρησης (σκληροί δίσκοι, δισκέτες, cd, usb) Στο δεύτερο εδάφιο προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος, μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και με αντικείμενο την ρύθμιση των ειδικότερων ζητημάτων τήρησης και διατήρησης των ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων καθώς και της κατάθεσης αρχείων, ηλεκτρονικών εγγράφων ή ψηφιακών αντιγράφων εντύπων ή εγχάρτων εγγράφων στα Γενικά Αρχεία του Κράτους αλλά και για την ρύθμιση κάθε άλλου σχετικού θέματος.

16. Η τήρηση πρωτοκόλλου από κάθε φορέα του δημοσίου τομέα αποτελεί βασικό εργαλείο για την άσκηση των επιμέρους αρμοδιοτήτων του και ειδικότερα για την καταχώριση των εγγράφων που είτε εξέρχονται από τον φορέα είτε εισέρχονται στην υπηρεσία πρωτοκόλλου του φορέα. Για τον λόγο αυτό και για την πρακτική υλοποίηση της δυνατότητας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με το άρθρο 16 θεσπίζεται η υποχρέωση τήρησης ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου. Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, κάθε φορέας τηρεί ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, στο οποίο καταχωρίζονται πράξεις όπως η έκδοση, παραλαβή, κοινοποίηση, διαβίβαση εγγράφων, τα οποία είτε εκδίδονται από αυτόν είτε βρίσκονται ή περιέρχονται στην κατοχή του στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του. Μάλιστα, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2, η καταχώριση εγγράφων στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο πραγματοποιείται, ανεξάρτητα εάν η παραγωγή, έκδοση ή διακίνηση εγγράφων πραγματοποιείται με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο και ανεξάρτητα εάν η διοικητική πράξη ή ενέργεια διεκπεραιώνεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με ηλεκτρονικό τρόπο.

Με την ρύθμιση αυτή ο νομοθέτης θέλησε να θεσπίσει ένα πλήρες, ενιαίο και καθόλα αξιόπιστο σύστημα ηλεκτρονικής καταχώρισης εγγράφων, χωρίς να εξαρτά την τήρηση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου από τον τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής με το φυσικό ή ΝΠΙΔ, δηλαδή ανεξάρτητα από το αν έχει επιλεγεί ηλεκτρονικός τρόπος επικοινωνίας. Η πρόβλεψη αποτελεί θεσμική δικλείδα προστασίας από τον κίνδυνο πολυδιάσπασης της διαδικασίας τήρησης πρωτοκόλλου και συμβάλλει στην αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού που εν απουσία της παρούσας ρύθμισης θα είχε ως αρμοδιότητα τον διπλό – και στο έντυπο και στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο- έλεγχο για την πορεία ενός εισερχόμενου ή εξερχόμενου εγγράφου.

Η απαίτηση για ασφαλή διακρίβωση του χρόνου καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο αποτελεί το αντι-

κείμενο της ρύθμισης της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Συγκεκριμένα, τα συστήματα ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου εκδίδουν ηλεκτρονικό αποδεικτικό καταχώρισης που περιλαμβάνει στοιχεία ταυτοποίησης του εγγράφου, όπως εκδότης, θέμα, ημερομηνία και ώρα καταχώρισης καθώς και τον μοναδικό αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου. Ως χρόνος καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο λογίζεται η ημερομηνία και ώρα που αναγράφεται στο αποδεικτικό καταχώρισης.

Σημειώνεται ότι η παράθεση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο αποδεικτικό καταχώρισης είναι ενδεικτική και, συνεπώς, η παρούσα ρύθμιση δεν αίρει την εφαρμογή του άρθρου 12 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας κατά το μέρος που στο τελευταίο αυτό άρθρο προβλέπεται η αναφορά και άλλων, πέραν των ενδεικτικώς προβλεπόμενων στο παρόν άρθρο, στοιχείων (όπως η αναφορά των στοιχείων που συνοδεύουν το έγγραφο που πρωτοκολλείται ή του οργάνου προς το οποίο απευθύνεται το έγγραφο).

Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 4, η βεβαίωση καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο γνωστοποιείται, στο ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο ή στο ΝΠΙΔ με χρήση ΤΠΕ, εκτός εάν αυτό έχει αιτηθεί ή επιλέξει διαφορετικά κατά την αρχική επικοινωνία και με βάση τα όσα προβλέπονται σχετικά στο άρθρο 10.

Με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τα συναλλασσόμενα με τον φορέα του δημόσιου τομέα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. - δια των εξουσιοδοτημένων από αυτά προσώπων - μπορούν να ενημερώνονται με χρήση ΤΠΕ αναφορικά με την διακίνηση εγγράφων που έχουν πρωτοκολληθεί και εν γένει για την πορεία της υπόθεσης που τα αφορά. Η ρύθμιση αυτή παρέχει την δυνατότητα στον χρήστη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης να είναι ενήμερος για την πορεία της υποθέσεως που τον αφορά, σε όποιο στάδιο κι αν αυτή βρίσκεται, γεγονός που έχει εκτός από τις θετικές επιπτώσεις που έχει στην αποδοτικότητα των δημόσιων φορέων, συνιστά μία βασική παράμετρο εισδοχής απόλυτα διαφανών διαδικασιών ακόμα και πριν την διεκπεραίωση μιας διοικητικής διαδικασίας ή την έκδοση της τελικής διοικητικής πράξης.

Ως προς την νομική μορφή του, το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης επικαιροποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όταν αυτό επιβάλλεται είτε από τη μεταβολή του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την παροχή υπηρεσιών είτε από τη μεταβολή του τεχνολογικού περιβάλλοντος και της αντίστοιχης υποδομής, ούτως ώστε να συνιστά εργαλείο διαρκούς ποιοτικής μετεξέλιξης των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ( άρθρο 17 παρ.4).

17. Με το άρθρο 17 καθορίζεται το νομικό πλαίσιο που διέπει την ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στην παράγραφο 1, οι φορείς του δημόσιου τομέα διακινούν ή ανταλλάσσουν με χρήση ΤΠΕ έγγραφα και δεδομένα στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί και για την εκπλήρωση αυτών, υπό την προϋπόθεση της τήρησης των όρων ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από τη φύση των διακινούμενων εγγράφων και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των δημοσίων

λειτουργιών και υπαλλήλων. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στην ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών των φορέων δημόσιου τομέα ενθαρρύνοντας πρακτικές ευέλικτης και προσαρμοσμένης στις νέες τεχνολογίες εσωτερικής επικοινωνίας εντός του δημόσιου τομέα. Ταυτόχρονα διασφαλίζεται η τήρηση θεμελιωδών αρχών που διέπουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, θέτοντας ως προϋπόθεση της ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων μεταξύ φορέων την τήρηση των όρων ασφαλείας αλλά και την επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των αρμόδιων δημόσιων υπαλλήλων και λειτουργών. Σκοπός θέσπισης της ρύθμισης αυτής είναι να προκύπτει με βεβαιότητα η ιδιότητα του χρήστη ως οργάνου του φορέα δημόσιου τομέα, συνακόλουθα και η συνδρομή αρμοδιότητας για διακίνηση του εγγράφου από τον χρήστη.

Με την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα στους φορείς του δημόσιου τομέα να αναζητούν δημόσια έγγραφα ή έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των ίδιων ή άλλου φορέα του δημόσιου τομέα καθώς και να διακινούν και να διαβιβάζουν αυτά με χρήση ΤΠΕ, εφόσον είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση διαδικασίας, συναλλαγής ή αιτήματος φυσικού προσώπου, ή ΝΠΙΔ και υπό την προϋπόθεση ότι το πρόσωπο αυτό έχει συγκατατεθεί στην αναζήτηση και διακίνηση των εγγράφων αυτών. Η εφαρμογή της διατάξεως τίθεται από τον νομοθέτη με την επιφύλαξη της τήρησης των όρων ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από την κατηγορία, τη φύση και τον σκοπό των διακινούμενων εγγράφων ή δεδομένων. Σκοπός του νομοθέτη είναι να διευκολύνει την διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών που απαιτούν την υποβολή / κατάθεση εγγράφων σε φορέα του δημόσιου τομέα, όταν τα ίδια έγγραφα βρίσκονται ήδη στην κατοχή των ίδιων ή άλλου φορέα του δημόσιου τομέα. Ως προϋποθέσεις νομιμότητας της διακίνησης και αναζήτησης τίθενται η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας υπό την ειδικότερη έκφραση της αρχής της αναγκαιότητας καθώς και η προηγούμενη συγκατάθεση του συναλλασσόμενου προσώπου στην αναζήτηση και διακίνηση των εγγράφων αυτών.

Όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, οι φορείς του δημόσιου τομέα κάνουν χρήση ΤΠΕ στη μεταξύ τους επικοινωνία, διακίνηση και ανταλλαγή εγγράφων και δεδομένων με βάση το προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως εκάστοτε ισχύει, προκειμένου να εξασφαλίσουν το απαιτούμενο επίπεδο διαλειτουργικότητας και να διευκολυνθεί η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με όρους αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας ( άρθρο 17 παρ.3).

18. Στο άρθρο 18 του σχεδίου νόμου ρυθμίζονται ζητήματα που σχετίζονται με την αυτοματοποιημένη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 1, η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η εκπλήρωση αιτημάτων που υποβάλλονται ηλεκτρονικά ή μη μπορεί να γίνεται με πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο με την υποστήριξη ΤΠΕ, με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των αιτούντων την παροχή της υπηρεσίας και των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων και της τήρησης των όρων ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών και των αντίστοιχων δεδομένων. Επιπλέον, με το εδάφιο

β' της παραγράφου ορίζεται ότι οι πράξεις που εκδίδονται συνιστούν διοικητικές πράξεις. Με την εν λόγω ρύθμιση και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει στην προκειμένη περίπτωση ο νομοθέτης, οι ηλεκτρονικές πράξεις αποτελούν κατηγορία διοικητικών πράξεων και συνεπώς επιφέρουν έννομα αποτελέσματα, όπως γένεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αποδέκτη της πράξης ή των φυσικών και νομικών προσώπων που αντλούν έννομα συμφέροντα από την απόδοση σε αυτήν νομικής υπόστασης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η ανταπόκριση σε αιτήματα φυσικών προσώπων μπορεί να πραγματοποιείται με τον κάθε φορά προσήκοντα τρόπο, δηλαδή είτε με διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα, είτε με διασύνδεση ηλεκτρονικών αρχείων ή βάσεων δεδομένων που τηρούνται από φορείς του δημόσιου τομέα, είτε με πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο με την υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων και βάσεων δεδομένων. Η διασφάλιση ενός ασφαλή και σαφούς πλέγματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων του χρήστη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επιτυγχάνεται με την πρόβλεψη ότι σε κάθε περίπτωση, η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η ανταπόκριση σε αιτήματα φυσικών προσώπων πραγματοποιείται τηρουμένων των προϋποθέσεων και εγγυήσεων της κείμενης νομοθεσίας, δηλ. του ν. 2472/97, για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

19. Στο άρθρο 19 εισάγονται ρυθμίσεις για κοινή χρήση και αξιοποίηση υποδομών, ΤΠΕ, και δεδομένων από φορείς του δημόσιου τομέα, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας των επιμέρους φορέων, την εξοικονόμηση πόρων και τελικό σκοπό την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να χρησιμοποιούν από κοινού υπολογιστικές λειτουργίες, υποδομές των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ καθώς και δεδομένα, προκειμένου να εξασφαλίζουν τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να βελτιώνουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της λειτουργίας τους. Επισημάίνεται ότι ο νομοθέτης εξαιρεί ρητώς τα προσωπικά δεδομένα από την δυνατότητα της από κοινού χρήσης δεδομένων, καθώς η επεξεργασία των οποίων επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που τούτο ορίζεται είτε στον παρόντα νόμο είτε στις διατάξεις του ν.2472/1997. Επιπρόσθετα, η εφαρμογή της διατάξεως τίθεται υπό την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων και ιδίως των διατάξεων για την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων που αναφέρονται στην προστασία κρατικών απορρήτων ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται σε ειδικές διατάξεις. Η κοινή χρήση υπολογιστικών λειτουργιών, υποδομών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων καθώς και δεδομένων πραγματοποιείται ιδίως -αλλά όχι αποκλειστικώς - με τη δημιουργία κοινών υπολογιστικών κέντρων, τη διασύνδεση των υφιστάμενων ή νέων υπολογιστικών κέντρων των φορέων του δημόσιου τομέα, τη λειτουργία τους με ενιαία πολιτική διαχείρισης και διάθεσης. Με το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος, παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Κοινής Απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Απο-

κέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό με αντικείμενο ρύθμισης τον καθορισμό, την προτυποποίηση και την επικαιροποίηση των αρχών, των διαδικασιών, των προϋποθέσεων και των όρων κοινής χρήσης και αξιοποίησης υπολογιστικών λειτουργιών, υποδομών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και δεδομένων καθώς και των γενικών κατευθύνσεων για την απόκτηση και άσκηση δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας από τους φορείς του δημόσιου τομέα.

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, με την παράγραφο 2 προβλέπεται η τήρηση μητρώου των πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών και συστημάτων, του λογισμικού καθώς και των κατηγοριών αρχείων και δεδομένων που χρησιμοποιούν ή τηρούν οι φορείς του δημόσιου τομέα. Στο μητρώο περιλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες σχετικά με τις άδειες χρήσης/εκμετάλλευσης και τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας του φορέα του δημόσιου τομέα. Προς επίρρωση της διαφάνειας στην δράση και λειτουργία των φορέων του δημόσιου τομέα, το μητρώο κάθε φορέα είναι προσίτο σε κάθε ενδιαφερόμενο, εφόσον τούτο δεν αντίκειται σε ειδικότερες διατάξεις που επιβάλλουν την μη δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων. Οι γενικές προδιαγραφές, η μορφή τήρησης των μητρώων αυτών και οι διαδικασίες πρόσβασης και διάθεσης του περιεχομένου τους καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Για λόγους εξοικονόμησης πόρων, ενίσχυσης της αποδοτικότητας της δράσης των φορέων του δημόσιου τομέα και προώθησης της συνεργασίας αυτών υπό το πνεύμα του ενιαίου χαρακτήρα της δημόσιας δράσης, η παράγραφος 3 θεσπίζει υποχρέωση για κάθε φορέα του δημόσιου τομέα να εξετάζει με τον πλέον πρόσφορο τρόπο τη διαθεσιμότητα λογισμικού, υποδομών, πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ σε άλλους δημόσιους φορείς καθώς και την δυνατότητα κοινής χρήσης αυτών κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο πριν από την προμήθεια, αναβάθμιση ή επικαιροποίησή τους. Η εφαρμογή της παρούσας διατάξεως τίθεται υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία. Μάλιστα προκειμένου να μην περιπέσει η υποχρέωση σε αχρηστία επάγεται σε κάθε φορέα η υποχρέωση να αιτιολογεί ρητά και ειδικά τις νέες προμήθειες ως αποτέλεσμα αδυναμίας αξιοποίησης αντίστοιχων διαθέσιμων υποδομών και συστημάτων στον ίδιο ή σε άλλο φορέα του δημόσιου τομέα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, κατά την κατάρτιση συμβάσεων για την ανάπτυξη προϊόντων λογισμικού για λογαριασμό φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να προβλέπεται ότι το πρόγραμμα λογισμικού που παραδίδεται από τον ανάδοχο στον φορέα του δημόσιου τομέα περιλαμβάνει τον πηγαίο κώδικα και την αναγκαία τεκμηρίωση σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, τα οποία θα πρέπει να καταχωρίζονται στο μητρώο της παραγράφου 2.. Η σχετική σύμβαση θα πρέπει να προβλέπει επίσης ότι το πρόγραμμα λογισμικού παραδίδεται στον φορέα του δημόσιου τομέα με όρους ώστε ο φορέας να μπορεί να μελετά τον τρόπο λειτουργίας του προϊόντος λογισμικού, να το προσαρμόζει στις ανάγκες του, να αναδιανέμει αντίγραφα του προγράμματος

για οποιαδήποτε σκοπό και σε οποιονδήποτε, ιδίως μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και να δημοσιεύει ή διαθέτει με οποιονδήποτε τρόπο τις βελτιώσεις του λογισμικού που έχει επιφέρει σε οποιονδήποτε. Εξαιρούνται ωστόσο οι περιπτώσεις που η διανομή, δημοσίευση και διάθεση του προϊόντος λογισμικού και των βελτιώσεων του δυσχεραίνει την εκτέλεση της αποστολής και την άσκηση αρμοδιοτήτων του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα ή προσκρούει στην προστασία κρατικών ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται από τον νόμο. Σε περίπτωση που κατά τον φορέα του δημόσιου τομέα συντρέχει μία εκ των περιπτώσεων που θεμελιώνουν την ως άνω εξαίρεση, είναι αναγκαία η θεμελίωση της συγκεκριμένης περίπτωσης με ρητή και ειδική αιτιολογία, από την οποία να προκύπτει ότι όντως συντρέχει μία εκ των προβλεπόμενων στην εν λόγω διάταξη ειδικών περιπτώσεων – εξαιρέσεων από την εφαρμογή. Με την παρούσα ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα στον φορέα του δημόσιου τομέα να επιφέρει συνεχείς βελτιώσεις σε προϊόντα λογισμικού που παραδίδονται σε αυτόν κατ'εκτέλεση σχετικής συμβάσεως με ανάδοχο, αξιοποιώντας έτσι λογισμικό που ήδη διαθέτει κατά τρόπο ορθολογικό, αποδοτικό και αξιόπιστο. Ταυτόχρονα με την πρόβλεψη δυνατότητας αναδιανομής αντιγράφων του λογισμικού ενισχύεται και η απαιτούμενη, για την προώθηση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, συνεργασία και διαλειτουργικότητα των φορέων του δημόσιου τομέα. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η δυνατότητα για αναδιανομή αντιγράφων λογισμικού τίθεται χωρίς περιορισμούς στον σκοπό και τους αποδέκτες, με σκοπό να λειτουργούν και ως μέσα ανταλλαγής τεχνογνωσίας και απόψεων. Δεδομένου ότι η μνεία στους φορείς του δημόσιου τομέα είναι, κατά το γράμμα του νόμου, ενδεικτική, με την παρούσα ρύθμιση καταδεικνύεται η πρόθεση του νομοθέτη για διάδραση φορέων δημόσιου τομέα και χρηστών ΤΠΕ προς ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και εν γένει αξιοποίηση των ΤΠΕ. Η ρητή εξαίρεση των περιπτώσεων κατά τις οποίες η διανομή, δημοσίευση και διάθεση του προϊόντος λογισμικού και των βελτιώσεών του δυσχεραίνει την εκτέλεση της αποστολής και την άσκηση αρμοδιοτήτων του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα ή προσκρούει στην προστασία κρατικών ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται από τον νόμο διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου.

Με την παράγραφο 5 του παρόντος παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για έκδοση αποφάσεως, βάσει της οποίας θα δημιουργείται στο Εθνικό Τυπογραφείο αποθετήριο πληροφοριών και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα. Με την ίδια απόφαση θα οριστούν οι γενικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, οι διαδικασίες και η μορφή τήρησης του αποθετηρίου, οι διαδικασίες και οι όροι πρόσβασης, διάθεσης και χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα και προϊόντων λογισμικού καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Προς αποσαφήνιση του ρυθμιστικού αντικειμένου της παρούσας παραγράφου – όσον αφορά κυρίως το τι θα περιέχεται στο αποθετήριο του Εθνικού Τυπογραφείου – διευκρινίζεται ότι ως πληροφορία του δημόσιου τομέα νοείται εν προκειμένω κάθε πληροφορία την οποία παράγει, κατέχει ή διαθέτει φορέας του δημόσιου τομέα – όπως για παράδειγμα στατιστικά στοιχεία, γεωχωρικά δεδομένα, βάσεις δεδομένων, το περιεχόμενο μελετών, πρακτικών, ε-

γκυκλίων, οδηγιών, απαντήσεων των διοικητικών αρχών, γνωμοδοτήσεων, αποφάσεων κλπ. - ανεξάρτητα από το μέσο αποτύπωσης που χρησιμοποιείται.. Επισημαίνεται ότι η διάθεση των εν λόγω πληροφοριών για περαιτέρω χρήση τους επιτρέπεται μόνον υπό την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, των διατάξεων για την προστασία της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα.

Στην παράγραφο 6 του παρόντος θεσπίζεται υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα να θέτουν σε παραγωγική λειτουργία και να αξιοποιούν υπολογιστικές και επικοινωνιακές υποδομές, πληροφοριακά και επικοινωνιακά συστήματα ή εφαρμογές λογισμικού, τα οποία έχουν αναπτυχθεί για λογαριασμό τους και έχουν παραληφθεί σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Με την παρούσα ρύθμιση διατυπώνεται η βούληση του νομοθέτη για ενίσχυση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της εσωτερικής λειτουργίας των φορέων του δημόσιου τομέα και η ορθολογική αξιοποίηση των υπαρχουσών υποδομών και εφαρμογών. Προς επίρρωση της συμμόρφωσης με τις επιταγές του νόμου, σε περίπτωση που διαπιστώνεται αδυναμία φορέα του δημόσιου τομέα να συμμορφωθεί με την εν λόγω υποχρέωση, απαιτείται ειδική τεκμηρίωση – αιτιολογία, από την παράθεση της οποίας να προκύπτει κατά τρόπο εμπεριστατωμένο η βασιμότητα του ως άνω ισχυρισμού του φορέα.

20. Αντικείμενο του άρθρου 20 είναι η ρύθμιση ζητημάτων που σχετίζονται με την στατιστική επεξεργασία δεδομένων. Σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1, οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται και εξάγουν στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τις ολοκληρωμένες διοικητικές διαδικασίες ή από την έκδοση πράξεων με χρήση ΤΠΕ. Τα στατιστικά αυτά στοιχεία τηρούνται ηλεκτρονικά από τους φορείς του δημόσιου τομέα και αξιοποιούνται για την εξαγωγή αναφορών και στοιχείων σχετικά με τη διεκπεραίωση διοικητικών πράξεων και συναλλαγών, όπως ο χρόνος και το κόστος διεκπεραίωσης της διαδικασίας. Με τη ρύθμιση αυτή επιδιώκεται η βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Μάλιστα, προς ενίσχυση της διαφάνειας και της ενημέρωσης σχετικά με την αποδοτικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, προβλέπεται η περιοδική δημοσίευση των στατιστικών στοιχείων που συνάγονται από την επεξεργασία στον δικτυακό τόπο του φορέα του δημόσιου τομέα ( άρθρο 20 παρ.2).

Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται στην περίπτωση που στα δεδομένα που θα υποστούν στατιστική επεξεργασία περιλαμβάνονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, στην περίπτωση αυτή η επεξεργασία λαμβάνει χώρα αφού τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καταστούν ανώνυμα. Όπως προβλέπεται ρητά στην διάταξη του άρθρου 8 παρ. 2 του σχεδίου νόμου, επιτρέπεται η χρήση προσωπικών δεδομένων για στατιστικούς λόγους, υπό την προϋπόθεση ότι προηγουμένως έχουν καταστεί ανώνυμα. Στο εδάφιο β΄ της παραγράφου 3 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση προεδρικού διατάγματος μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα με αντικείμενο τον ορισμό των μεθόδων, των διαδικασιών και των

μέσων με τα οποία καθίστανται ανώνυμα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι μέθοδοι στατιστικής επεξεργασίας των στοιχείων/δεδομένων καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Προς διασφάλιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων προβλέπεται ότι η πρόταση για έκδοση του Π.Δ. της παραγράφου 3 λαμβάνεται μετά από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Στο Κεφάλαιο ΣΤ του παρόντος νόμου θεσπίζονται διατάξεις με ρυθμιστικό αντικείμενο τις ηλεκτρονικές συναλλαγές με φορείς του δημόσιου τομέα.

21. Στο άρθρο 21 θεσπίζονται διατάξεις θεμελιώδους σημασίας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αφού ρυθμίζεται η επικοινωνία φορέων του δημόσιου τομέα με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 10 παρ. 4 όπου η χρήση ΤΠΕ για την επικοινωνία και τη συναλλαγή με φορέα του δημόσιου τομέα μπορεί να καταστεί υποχρεωτική, η χρήση ηλεκτρονικού τρόπου από φορέα του δημόσιου τομέα για την επικοινωνία με φυσικά ή ΝΠΙΔ και την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτά προϋποθέτει προηγούμενο σχετικό αίτημα των εν λόγω προσώπων ή την παροχή ρητής συγκατάθεσής τους για ηλεκτρονική επικοινωνία με τον συναλλασσόμενο φορέα.

Η απαίτηση για παροχή ρητής συγκατάθεσης από το πρόσωπο που συναλλάσσεται με τον φορέα του δημόσιου τομέα αποκλείει περιπτώσεις εικαζόμενης συγκατάθεσης και αποσκοπεί στη θέσπιση ενός νομικού πλαισίου που θεμελιώνει την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην σαφή δήλωση βούλησης του φυσικού ή νομικού προσώπου να επιλέγει ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας για τις συναλλαγές του με φορέα του δημόσιου τομέα. Ο νομοθέτης, τηρώντας τις εγγυήσεις που απορρέουν από την παροχή δικαίωματος και όχι υποχρέωσης για επιλογή ηλεκτρονικού τρόπου επικοινωνίας παρέχει ρητώς στο πρόσωπο το δικαίωμα ανάκλησης της αίτησης ή της παροχής συγκατάθεσης για ηλεκτρονική επικοινωνία και προς διευκόλυνση του συναλλασσόμενου με τον φορέα προσώπου ορίζει ότι τόσο η ίδια αίτηση ή συγκατάθεση όσο και η ανάκλησή τους μπορούν να διαβιβαστούν και με ηλεκτρονικό τρόπο, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων για την ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) ώστε να είναι προκείμενη ανενδoίαστα και με ασφάλεια η ταυτότητα του υποβάλλοντος την αίτηση, συγκατάθεση ή ανάκληση προσώπου. Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου, οι φορείς του δημόσιου τομέα επικοινωνούν και συναλλάσσονται με φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. και εν γένει παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτά, τηρώντας τις προϋποθέσεις και τους όρους ασφάλειας που περιέχονται στο προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή στην πολιτική ασφάλειας του εκάστοτε φορέα του δημόσιου τομέα.

22. Αντικείμενο των διατάξεων του άρθρου 22 αποτελεί ειδικά η διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, έγγραφα που αφορούν σε ατομικές διοικητικές πράξεις, αποφάσεις, κοινοποιήσεις, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις διακινούνται μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ. ή κοινοποιούνται σε αυτά με ηλεκτρονικό τρόπο, εφόσον τηρούνται οι όροι ασφαλείας

στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από τη φύση των διακινούμενων εγγράφων και είτε φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή είτε πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων και εν γένει της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης). Δεδομένου ότι η παρούσα ρύθμιση αφορά δημόσια έγγραφα, εκ των οποίων παράγονται έννομα αποτελέσματα, ο νομοθέτης θεσπίζει ένα καθόλα ασφαλές νομικό πλαίσιο για την διακίνησή τους, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την απαιτούμενη για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην πράξη ευελιξία των φορέων για επιλογή του τρόπου πλήρωσης των προϋποθέσεων που τίθενται κατά τρόπο διαζευκτικό στην παρούσα παράγραφο.

Αντίθετα, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2 του παρόντος, επιτρέπεται χάριν της ευελιξίας, της ταχύτητας και της διευκόλυνσης φορέων και συναλλασσομένων με αυτούς η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων στις περιπτώσεις που η αναφερόμενη διακίνηση δεν συνδέεται με την παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων ή με την άσκηση δικαιώματος με μόνη προϋπόθεση αυτά να φέρουν απλή ηλεκτρονική υπογραφή, χωρίς τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Προς αποφυγή ερμηνευτικών δυσχερειών και στην διάταξη της παραγράφου 2 ο νομοθέτης παραθέτει ενδεικτικές περιπτώσεις τέτοιων εγγράφων, στις οποίες εμπιστούν ιδίως ερωτήματα, εγκύκλιοι, οδηγίες, μελέτες, στατιστικά στοιχεία και αιτήσεις παροχής πληροφοριών.

23. Για την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, στο άρθρο 23 ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών. Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 1, φυσικά πρόσωπα και ΝΠΙΔ μπορούν να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, νομιμοποιητικά έγγραφα, δικαιολογητικά συμμετοχής, δικαιολογητικά καθώς και προσφορές για συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων, της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) και εν γένει της πολιτικής ασφάλειας του φορέα. Η εισαγωγή της εν λόγω διάταξης αποσκοπεί στη σημαντική μείωση διοικητικών βαρών και την αύξηση αποδοτικότητας στην παροχή υπηρεσιών από φορείς του δημόσιου τομέα. Προς εξασφάλιση απρόσκοπτης τήρησης της αρχής της νομιμότητας, η εφαρμογή της διατάξεως τίθεται υπό την επιφύλαξη εξαιρέσεων που προβλέπονται σε ειδικές ρυθμίσεις.

Με την παράγραφο 2 του παρόντος παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό για τον ειδικότερο προσδιορισμό των αιτήσεων, των δηλώσεων, των βεβαιώσεων, των νομιμοποιητικών εγγράφων, των δικαιολογητικών συμμετοχής, των δικαιολογητικών καθώς και των προσφορών που επιτρέπεται να υποβάλλονται ηλεκτρονικά καθώς και για τον προσδιορισμό του περιεχομένου και του τύπου αυτών. Με την ίδια απόφαση προβλέπεται ότι θα εξειδικεύονται οι όροι, τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις ηλεκτρονικής κατάθεσης και υποβολής, εγγράφων, αιτήσεων, δηλώσεων, βεβαιώσεων, νομιμοποιητικών εγγράφων, προσφορών και

δικαιολογητικών καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Επιπρόσθετα, στην ίδια παράγραφο του παρόντος, για λόγους χρηστής διοικήσεως και προστασίας των εννόμων συμφερόντων και δικαιωμάτων των συναλλασσομένων με φορέα του δημόσιου τομέα φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ., θεσπίζεται υποχρέωση έγκαιρης και με τον πλέον πρόσφορο τρόπο ενημέρωσης του φυσικού ή Ν.Π.Ι.Δ. που υποβάλλει ηλεκτρονικά έγγραφα, η υποβολή και η αντίστοιχη διακίνηση των οποίων δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 3 του παρόντος, σε περίπτωση που πιθανολογείται ότι τα αιτούντα ή δηλούντα φυσικά ή ΝΠΙΔ, λόγω της φύσης τους, των τεχνικών-οικονομικών δυνατοτήτων τους και του πεδίου δραστηριότητάς τους έχουν πρόσβαση σε ΤΠΕ και στη χρήση αυτών, ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί, κατ'εξαιρεση, να απαιτήσει την ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων και ιδίως αιτήσεων και δηλώσεων. Με την διάταξη αυτή τίθενται συγκεκριμένα κριτήρια με βάση τα οποία πιθανολογείται με ασφάλεια η πρόσβαση των αιτούντων ή δηλούντων φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ. σε ΤΠΕ. Η διάταξη δεν είναι περιοριστική του δικαιώματος επιλογής αλλά σε πλήρη συμφωνία τόσο με τις διατάξεις του άρθρου 10 του παρόντος νόμου όσο και με θεμελιώδεις γενικές αρχές δικαίου όπως με την αρχή της αναλογικότητας και της χρηστής διοικήσεως.

Με την θέσπιση των διατάξεων της παραγράφου 4, ο νομοθέτης σκοπεί στην αντιμετώπιση ζητημάτων που ενδέχεται να προκύψουν κατά την άσκηση του δικαιώματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών κ.ά. εγγράφων, με νομοθετικές επιλογές που ενισχύουν την παροχή συνδρομής και επιείκειας για τα φυσικά και ΝΠΙΔ που επιλέγουν την ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων που συνδέονται με την επέλευση εννόμων συνεπειών που τα αφορούν. Συγκεκριμένα, υποχρεώνει τον φορέα του δημόσιου τομέα να θέτει στη διάθεση του προσώπου που υποβάλλει με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.α. κατάλληλα, αποτελεσματικά και προσιτά μέσα που θα επιτρέψουν να διορθώσει τυχόν λάθη κατά τον ηλεκτρονικό χειρισμό της υπηρεσίας πριν από την οριστική υποβολή. Περαιτέρω, θεσπίζεται και σε αυτήν την περίπτωση η υποχρέωση ενημέρωσης του φυσικού προσώπου ή Ν.Π.Ι.Δ. και μάλιστα με τον κατά περίπτωση πλέον πρόσφορο τρόπο για την ύπαρξη δυνατότητας μεταγενέστερης διορθωτικής ή συμπληρωματικής υποβολής με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο. Για λόγους ασφάλειας δικαίου και σεβασμού του δικαιώματος έννομης προστασίας, κατά την ενημέρωση αυτή, ο φορέας του δημόσιου τομέα γνωστοποιεί και τις έννομες συνέπειες που μπορεί, ανά περίπτωση, να συνεπάγεται η διορθωτική ή συμπληρωματική υποβολή.

Υπό το πνεύμα παροχής αποτελεσματικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που συμβάλλουν στην ποιτική διαφοροποίηση της επικοινωνίας και συναλλαγής των φορέων δημόσιου τομέα με φυσικά ή ΝΠΙΔ, η παράγραφος 5 του παρόντος προβλέπει την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των εγγράφων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου από τον ίδιο τον φορέα του δημόσιου τομέα στον οποίο τα έγγραφα αυτά απευθύνονται, εφόσον τηρούνται ήδη σε ηλεκτρονικό αρχείο ή με οποιονδήποτε τρόπο σε φορέα του δημόσιου τομέα. Παράλληλα, στην ίδια παράγραφο τίθενται και εχέγγυα νομιμότητας των εγγράφων που αναζητώνται αυτεπάγγελτα, αφού θεσπίζεται υποχρέωση του φορέα του δημόσιου τομέα

που διαθέτει τα έγγραφα αυτά να επιβεβαιώνει την ακρίβεια και την ισχύ τους. Το φυσικό πρόσωπο ή ΝΠΙΔ που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με φορέα του δημόσιου τομέα μπορεί να αιτηθεί την αναζήτηση των εγγράφων αυτών βεβαιώνοντας με υπεύθυνη δήλωση την ακρίβεια των αναγραφόμενων ή βεβαιούμενων σε αυτά στοιχείων -δεδομένων.

24. Με τις διατάξεις του άρθρου 24 εισάγονται ρυθμίσεις για τον προσδιορισμό του χρόνου παραλαβής καθώς και τον υπολογισμό προθεσμιών κατάθεσης εγγράφων προς τους φορείς δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 δηλώσεις, αιτήσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα που αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε έναν φορέα του δημόσιου τομέα θεωρείται ότι έχουν περιέλθει στον φορέα, εφόσον υπάρξει ηλεκτρονική επιβεβαίωση της λήψης με ασφαλή χρονοσήμανση. Ο καθορισμός του χρόνου κατάθεσης και παραλαβής είναι ιδιαίτερης νομικής βαρύτητας για τα δικαιώματα των φυσικών και ΝΠΙΔ που επικοινωνούν με φορέα του δημόσιου τομέα και τα οποία συνδέονται άρρηκτα με τον χρόνο κατάθεσης και παραλαβής από τον φορέα εγγράφων, αφού ο χρόνος αυτός είναι συχνά το κρίσιμο χρονικό σημείο για την επέλευση έννομων συνεπειών. Με το εδάφιο β' της ίδιας παραγράφου παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης να ορίσει, με την έκδοση Υπουργικής Απόφασης, τα ζητήματα που αναφέρονται στη διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος, σε περίπτωση που το σύστημα που χρησιμοποιεί ο φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο απευθύνονται οι αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα δεν υποστηρίζει την αυτόματη επιβεβαίωση της λήψης, ο φορέας υποχρεούται να ενημερώνει για αυτό με κάθε πρόσφορο τρόπο και ιδίως με πληροφόρηση στον οικείο δικτυακό τόπο. Στην περίπτωση αυτή τα έγγραφα που περιέρχονται σε φορέα του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ πρωτοκολλούνται αυθημερόν, εφόσον έχουν κατατεθεί εντός ωραρίου εργασίας, ειδάλλως πρωτοκολλούνται την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Επισημαίνεται ότι με την παρούσα ρύθμιση προβλέπεται η αυθημερόν πρωτοκόλληση των εγγράφων που περιέρχονται σε φορέα του δημόσιου τομέα σε συμφωνία με τα όσα ορίζονται στο σχετικό άρθρο 12 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Η επιπρόσθετη πρόβλεψη για πρωτοκόλληση την επόμενη εργάσιμη ημέρα συνάδει με την ποιοτική διαφοροποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η οποία συνίσταται στην δυνατότητα παροχής τους και εκτός ωραρίου εργασίας, δυνατότητα η οποία δεν υφίσταται στην περίπτωση της αυτοπρόσωπης υποβολής εγγράφων σε φορέα του δημόσιου τομέα που υποχρεωτικά λαμβάνει χώρα εντός του ωραρίου λειτουργίας του. Είναι αυτονόητο ότι η παρούσα ρύθμιση δεν διαφοροποιεί τα όσα ισχύουν για υποβολή εγγράφων εντός του ωραρίου εργασίας αλλά ρυθμίζει την περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής εγγράφων και ειδικότερα μόνον εφόσον λαμβάνει χώρα σε χρόνο εκτός του ωραρίου λειτουργίας του φορέα του δημόσιου τομέα. Για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των προσώπων και την τήρηση των επιταγών της χρηστής διοίκησης ορίζεται ότι ο φορέας του δημόσιου τομέα αποστέλλει αμελλητί, με ηλεκτρονικό τρόπο, στο πρόσωπο που έχει υποβάλλει δηλώσεις, αι-

τήσεις, δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα αποδεικτικό υποβολής, στο οποίο αναφέρεται ο ακριβής χρόνος παραλαβής και τα στοιχεία καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο.

Ως προς τον ακριβή χρόνο υποβολής εγγράφων με ηλεκτρονικό τρόπο σε φορέα του δημόσιου τομέα, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, ως χρόνος υποβολής θεωρείται ο χρόνος της ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και, σε περίπτωση που δεν είναι τεχνικά δυνατή η υποστήριξη της λειτουργίας αυτής, ο χρόνος καταχώρισης, στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο που αναγράφεται στο αποδεικτικό υποβολής ( άρθρο 24 παρ.3).

Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η χρήση ΤΠΕ από τους συναλλασσόμενους με τους φορείς του δημόσιου τομέα, με την παράγραφο 4 του παρόντος εισάγεται ως γενικός κανόνας ότι, εφόσον προβλέπεται προθεσμία για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών και άλλων εγγράφων, η προθεσμία αυτή λήγει κατά την προτεινόμενη ρύθμιση την δωδεκάτη νυχτερινή ώρα Ελλάδας της ημέρας κατά την οποία παρέρχεται η προθεσμία. Η εφαρμογή της διατάξεως τίθεται υπό την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων. Ρητή κατοχύρωση της υποχρέωσης ενημέρωσης του αιτούντος ή δηλούντος Ν.Π.Ι.Δ. βρίσκει και στην παράγραφο αυτή η υποχρέωση ενημέρωσης από τον φορέα σε περίπτωση εκπρόθεσμης ηλεκτρονικής υποβολής το πρόσωπο που έχει προβεί στην εκπρόθεσμη υποβολή ενημερώνεται αμελλητί και με τον πλέον πρόσφορο τρόπο για τον εκπρόθεσμο χαρακτήρα της υποβολής.

Για τις περιπτώσεις εκείνες όπου η αποδοχή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών που υποβάλλονται ηλεκτρονικά απαιτεί την καταβολή τελών, παραβόλων ή οφειλών προς το Δημόσιο, ο νομοθέτης παρέχει εξουσιοδότηση στον αρμόδιο, κατά περίπτωση, Υπουργό να προβλέψει, με την έκδοση Υπουργικής Απόφασης, την διαδικασία και την προθεσμία ηλεκτρονικής υποβολής τους. ( άρθρο 24 παρ.5).

25. Με την παράγραφο 1 του άρθρου 25 παρέχεται στους φορείς του δημόσιου τομέα η δυνατότητα να γνωστοποιούν έγγραφα σε φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ, εφόσον αυτά έχουν αιτηθεί ή υποδείξει το συγκεκριμένο μέσο ως προτιμώμενο ή έχουν συγκατατεθεί ρητά στη χρήση του. Τόσο η αίτηση για τη χρήση ή η υπόδειξη του προτιμώμενου ηλεκτρονικού μέσου όσο και η σχετική συγκατάθεση θα μπορούν να μεταδοθούν και να αποσταλούν, σε κάθε περίπτωση, με χρήση ΤΠΕ, υπό την προϋπόθεση τήρησης των ρυθμίσεων που αναφέρονται στην ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των προσώπων. Προς επίρρωση της ασφάλειας δικαίου αλλά και του δικαιώματος του άρθρου 10 (δικαίωμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας), ο νομοθέτης εξαρτά την γνωστοποίηση εγγράφων με χρήση ΤΠΕ από την υποβολή σχετικής αίτησης ή κατόπιν υπόδειξης του συγκεκριμένου μέσου ή μετά από την παροχή ρητής συγκατάθεσης του προσώπου για την χρήση ηλεκτρονικού τρόπου γνωστοποίησης των εγγράφων που το αφορούν. Όσον αφορά τις ιδιότητες του ίδιου του συστήματος γνωστοποίησης, αυτές προσδιορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να επιτρέπει την εξακρίβωση του ακριβούς χρόνου, κατά τον οποίο έλαβε χώρα η αποστολή, παραλαβή και η πρόσβαση στο περιεχόμενο του εν λόγω εγγράφου, η οποία συνεπάγεται έναρξη των έννομων συνεπειών και των προθεσμιών, όπως αυτές που αφορούν την ά-

σκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων. Παράλληλα, για τη δημιουργία ενός καθόλα επαρκούς και ασφαλούς οικείου νομικού πλαισίου, παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Υπουργικής Απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με την οποία θα ορίζεται κάθε αναγκαίο τεχνικό θέμα ως προς τις προδιαγραφές και τα πρότυπα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του συστήματος γνωστοποίησης και με τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στον σκοπό της εξακριβωσης του ακριβούς χρόνου αποστολής και παραλαβής ενός εγγράφου και πρόσβασης στο περιεχόμενό του.

Για την αποφυγή κινδύνου αβεβαιότητας δικαίου, στο σχέδιο νόμου τίθεται τεκμήριο πρόσβασης του αποδέκτη του εγγράφου στο περιεχόμενο της γνωστοποίησης μετά την πάροδο δέκα (10) πλήρων ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση. Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό, αφού εάν ο αποδέκτης αποδείξει την συνδρομή λόγων ανωτέρας βίας που δεν επέτρεψαν την πρόσβαση στο περιεχόμενο του εγγράφου που γνωστοποιήθηκε με ηλεκτρονικό τρόπο ή εφόσον αυτή η αδυναμία οφείλεται σε λόγους που αφορούν στον φορέα του δημόσιου τομέα - όπως π.χ. η μη διαθεσιμότητα του συστήματος - το μαχητό τεκμήριο των δέκα πλήρων ημερολογιακών ημερών δεν ισχύει. Η θέσπιση μαχητού τεκμηρίου πρόσβασης στο περιεχόμενο της γνωστοποίησης δεν συνεπάγεται περιορισμό ή άνιση μεταχείριση των δικαιωμάτων του αποδέκτη σε σχέση με την μη ηλεκτρονική γνωστοποίηση και κοινοποίηση εγγράφων. Η χρήση ΤΠΕ βρίσκεται νομικό έρεισμα στην οικειοθελή και ρητή επιλογή του τρόπου αυτού από τον αποδέκτη του εγγράφου, ενώ, σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν, το φυσικό ή Ν.Π.Ι.Δ. έχει σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα να αποδείξει ότι για λόγους που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του, δεν κατέστη δυνατό να αποκτήσει πρόσβαση στο περιεχόμενο της γνωστοποίησης εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας των δέκα πλήρων ημερολογιακών ημερών από την γνωστοποίηση του εγγράφου.

Όπως προβλέπεται στην διάταξη της παραγράφου 3 του παρόντος και όπως συνάδει εξάλλου με το πνεύμα παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με γνωστοποίηση ισοδυναμεί η ηλεκτρονική πρόσβαση από τους ενδιαφερόμενους στο περιεχόμενο των ενεργειών και των αντίστοιχων εγγράφων του φορέα του δημόσιου τομέα, εφόσον ο φορέας του δημόσιου τομέα δύναται να αποδείξει την προαναφερόμενη πρόσβαση.

26. Με το άρθρο 26 του σχεδίου νόμου εισάγονται διατάξεις που αφορούν τη διενέργεια ηλεκτρονικών οικονομικών συναλλαγών. Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 1, επιτρέπεται η είσπραξη ειδικών φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων, προστίμων και εν γένει η οικονομική εκκαθάριση οφειλών φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. προς φορείς του δημόσιου τομέα με χρέωση των τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών πληρωμής που τηρούν οι υπόχρεοι ή με χρέωση καρτών πληρωμής που έχουν εκδοθεί στο όνομα των υπόχρεων. Για την διευκόλυνση διενέργειας τέτοιων συναλλαγών προβλέπεται ότι η συναλλαγή μπορεί να πραγματοποιείται είτε απευθείας από τον ίδιο υπό τις προϋποθέσεις της ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητάς του ( αυθεντικοποίησης ) είτε μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών και των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης καθώς και των Ελληνικών Ταχυδρομείων.

Η παράγραφος 3 παρέχει στον Υπουργό Οικονομικών

και τον εκάστοτε συναρμόδιο Υπουργό εξουσιοδότηση για έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης, με την οποία θα προσδιορίζονται ειδικότερα οι φόροι, παράβολα, τέλη, ένσημα, χαρτόσημα, και πρόστιμα που μπορούν να καταβληθούν και εισπραχθούν ηλεκτρονικά, οι αποδιδόμενοι σε κάθε περίπτωση κωδικοί υποχρέωσης καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

27. Στο άρθρο 27 του παρόντος αποσαφηνίζονται ζητήματα σχετικά με τις πληροφορίες και τον υπολογισμό του χρόνου καταβολής στις ηλεκτρονικές οικονομικές συναλλαγές. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 1 του άρθρου καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτούμενες πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλει ο υπόχρεος για την εκτέλεση πράξης ηλεκτρονικής πληρωμής. Όπως ορίζεται στην διάταξη, ο υπόχρεος υποβάλλει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες: α) τον κωδικό υποχρέωσης που αντιστοιχεί στην οφειλή β) το ποσό καταβολής, γ) την ημερομηνία και προθεσμία καταβολής.

Για λόγους ασφάλειας των συναλλαγών και προστασίας των συμφερόντων τόσο των συναλλασσομένων με τους φορείς του δημόσιου τομέα αλλά και των φορέων αυτών, η παράγραφος 2 εξαρτά την ολοκλήρωση της συναλλαγής από την, με ασφαλή τρόπο, ηλεκτρονική κοινοποίηση στον υπόχρεο επιβεβαίωσης της συναλλαγής, χρέωσης του αντίστοιχου λογαριασμού ή της κάρτας που χρησιμοποιείται ως μέσο ηλεκτρονικής καταβολής και του ακριβούς χρόνου που ολοκληρώθηκε η συναλλαγή (χρονοσήμανση). Σε περίπτωση που δεν είναι επιτυχής ή δεν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική πληρωμή ο υπόχρεος ενημερώνεται αυτόματα για την αδυναμία χρήσης της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας και, εφόσον είναι δυνατό, και για τους λόγους της ανεπιτυχούς συναλλαγής ( άρθρο 27 παρ.3). Επισημαίνεται ότι η ως άνω ενημέρωση δεν αντικαθιστά την υποχρέωση του παρόχου της υπηρεσίας πληρωμών για πληροφόρηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3862/2010 (Α' 113). Με την παράγραφο 4 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών και στον εκάστοτε συναρμόδιο Υπουργό για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης με την οποία θα καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο ειδικότερο τεχνικό θέμα σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς ηλεκτρονικής πληρωμής ή την ενημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση αυτής καθώς και η μορφή και το περιεχόμενο του αποδεικτικού πληρωμής και η διαδικασία επαλήθευσής του.

28. Με το άρθρο 28 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την καταβολή οφειλών των φορέων του δημόσιου τομέα προς φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. με ηλεκτρονικό τρόπο. Με τη διάταξη της παραγράφου 1 προβλέπεται η δυνατότητα για ηλεκτρονική καταβολή οφειλών των φορέων του δημόσιου τομέα προς φυσικά ή ΝΠΙΔ μέσω πίστωσης λογαριασμών του δικαιούχου, υπό την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) του δικαιούχου. Με την ρύθμιση αυτή ολοκληρώνεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής καταβολής οφειλών μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα και φυσικών ή ΝΠΙΔ – χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ανεξαρτήτως της ιδιότητας εκάστου συναλλασσομένου ως δικαιούχου ή οφειλέτη, με σκοπό την ρύθμιση ομοειδών περιστάσεων υπό το πνεύμα της αρχής της ισότητας και της χρηστής διοίκησης. Με την διάταξη της παραγράφου 2 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών και τον εκάστοτε αρμόδιο Υ-

πουργό για έκδοση κοινής απόφασης με την οποία θα καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο τεχνικό θέμα σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς συναλλαγής ή την ενημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση της συναλλαγής.

Το Κεφάλαιο Ζ' του σχεδίου νόμου περιέχει διατάξεις σχετικές με την απαιτούμενη, για την χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των χρηστών.

29. Στις διατάξεις του άρθρου 29 ο νομοθέτης προσδιορίζει τις περιπτώσεις ηλεκτρονικής επικοινωνίας που δεν προαπαιτούν ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των χρηστών. Για λόγους ενθάρρυνσης της χρήσης των ΤΠΕ και ευχρησίας, η ρύθμιση του σχεδίου νόμου (παράγραφος 1 ) απαλλάσσει τα φυσικά και ΝΠΙΔ από την υποχρέωση ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης), στις περιπτώσεις εκείνες που το περιεχόμενο της ηλεκτρονικής επικοινωνίας με τον φορέα του δημόσιου τομέα αφορά πληροφορίες που είναι εν γένει προσιτές σε κάθε ενδιαφερόμενο, όπως εγκύκλιοι, γενικές οδηγίες, έντυπα αιτήσεων και δηλώσεων, εκθέσεις, μελέτες, ενημερωτικό υλικό, στατιστικά στοιχεία, πρακτικά δημοσίων συνεδριάσεων.

Μάλιστα, όπως ορίζεται στην διάταξη της παραγράφου 2 στην περίπτωση υπηρεσιών πληροφόρησης, αυτές μπορούν να παρέχονται χωρίς να είναι αναγκαία η καταχώριση στοιχείων του αποδέκτη της υπηρεσίας, όπως η διαδικτυακή διεύθυνση αυτού, εφόσον δεν είναι αναγκαίο για την παροχή της υπηρεσίας ή την τυχόν χρέωσή της. Η πρόβλεψη για μη καταχώριση στοιχείων του αποδέκτη της υπηρεσίας στις περιπτώσεις όπου δεν είναι αναγκαίο αποτελεί σαφή νομοθετική επιλογή υπέρ της απρόσκοπτης τήρησης της θεμελιώδους για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αρχής της αναλογικότητας και της ειδικότερης αρχής ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Με την παράγραφο 3 του άρθρου 29 τίθενται οι προϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών περιοδικής γενικής πληροφόρησης με χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Υπό το ίδιο πνεύμα, το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι αρκεί εν προκειμένω η καταχώριση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του παραλήπτη, χωρίς να είναι αναγκαία η συλλογή και επεξεργασία άλλων δεδομένων. Η καταχώριση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης είναι το απολύτως αναγκαίο στοιχείο προκειμένου ο φορέας να είναι σε θέση να παράσχει τις υπηρεσίες γενικής πληροφόρησης στον παραλήπτη.

30. Στο άρθρο 30 ο νομοθέτης προσδιορίζει τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες η ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνούν με φορείς του δημόσιου τομέα είναι υποχρεωτική. Η παράθεση αυτών των περιπτώσεων διατυπώνεται στην παράγραφο 1, σύμφωνα με την οποία η ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των φυσικών και ΝΠΙΔ που επικοινωνούν και συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα είναι υποχρεωτική : α), εφόσον η επικοινωνία ή η συναλλαγή: αα) αφορά αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, η υποβολή και παροχή των οποίων προβλέπεται ως υποχρεωτική από το νόμο, ββ) αφορά υποβολή νομιμοποιητικών εγγράφων, δικαιολογητικών, προσφορών, δικαιολογητικών συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς, γγ) αφορά την έκδοση, αναπαραγωγή ή κοινοποίηση πράξε-

ων, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και εν γένει εγγράφων, τα οποία περιέχουν ή σχετίζονται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των φυσικών προσώπων που συναλλάσσονται με τη διοίκηση, δδ) αφορά την έκδοση, αναπαραγωγή ή κοινοποίηση πράξεων, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και εν γένει εγγράφων, τα οποία περιέχουν ή σχετίζονται με φορολογικά, περιουσιακά, οικονομικά ή άλλα στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες που αφορούν ΝΠΙΔ και καλύπτονται από απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, όπως το φορολογικό απόρρητο, εε) αφορά την καταβολή φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων προστίμων ή άλλων οφειλών προς δημόσια αρχή που λαμβάνει χώρα με ηλεκτρονικά μέσα και β) σε κάθε περίπτωση, στην οποία το περιεχόμενο της επικοινωνίας και της συναλλαγής με τη δημόσια αρχή αφορά ή σχετίζεται με δήλωση, αίτηση, πράξη, απόφαση ή ενέργεια, από την οποία απορρέουν έννομες συνέπειες για το φυσικό πρόσωπο ή το Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με τη δημόσια αρχή. Η διάταξη αποκλείει στην διασφάλιση των δικαιωμάτων του προσώπου που αφορά το έγγραφο ή η ενέργεια με την διακρίβωση και επαλήθευση της ταυτότητάς του μέσω ασφαλούς μέσου / τρόπου.

Στην παράγραφο 2 και με σκοπό τον καθορισμό ενός σαφούς και λεπτομερούς πλαισίου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρακτικά αξιοποιήσιμου και με εγγυήσεις νομιμότητας και διαφάνειας, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στον εκάστοτε καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης με την οποία θα προσδιορίζονται ειδικότερα οι συναλλαγές και οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη χρήση και παροχή των οποίων απαιτείται η ταυτοποίηση και η επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των φυσικών και νομικών προσώπων και κάθε σχετικό τεχνικό θέμα.

Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 3 του παρόντος, εάν για την διοικητική πράξη ή ενέργεια των φορέων του δημόσιου τομέα ή για την επικοινωνία ή συναλλαγή αυτών με άλλους φορείς, φυσικά πρόσωπα και ΝΠΙΔ απαιτείται από το νόμο προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ο φορέας του δημόσιου τομέα δύναται να απαιτεί ότι ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης πρέπει να έχει διαπίστευση από τον αρμόδιο φορέα. Η ρύθμιση αποβλέπει στο να προσδώσει εχέγγυα ασφάλειας και εγκυρότητας στην διακρίβωση της ταυτότητας του προσώπου που επικοινωνεί, συναλλάσσεται ή προβαίνει σε έκδοση διοικητικών πράξεων ή υλοποίηση ενεργειών, όταν λόγω της φύσεως των εν λόγω πράξεων, ενεργειών, συναλλαγών ή επικοινωνίας απαιτείται από το νόμο προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή.

31. Το άρθρο 31 του σχεδίου νόμου έχει ως αντικείμενο ρύθμισης τους όρους και τις προϋποθέσεις εγγραφής σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τις οποίες απαιτείται ταυτοποίηση και επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) προϋποθέτει την εγγραφή στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή κατά περίπτωση σε άλλες πύλες ή τόπους πρόσβασης ή σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες που παρέχονται από επιμέρους φορείς του δημόσιου τομέα. Ως προς τα απαιτούμενα για την εγγραφή προσωπικά στοιχεία του φυσικού προσώπου εφαρμογή βρίσκει η παράγραφος 2, σύμφωνα με την ο-



ποία κατά την αρχική εγγραφή το φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης θα πρέπει να προσκομίζει ή να αποστέλλει υπογεγραμμένα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή στην αρμόδια Αρχή Εγγραφής τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ταυτότητά του. Τα στοιχεία της ταυτότητας που αναφέρονται στην αίτηση εγγραφής, όταν πρόκειται για Έλληνες πολίτες, αποδεικνύονται από το δελτίο ταυτότητας ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριό. Η ταυτότητα των αλλοδαπών αποδεικνύεται, στην περίπτωση πολιτών Κράτους - Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριό, ενώ, στις άλλες περιπτώσεις, από το διαβατήριό ή άλλο έγγραφο βάσει του οποίου επιτρέπεται η είσοδος τους στη Χώρα, ή τα έγγραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες ελληνικές αρχές. Για την εγγραφή στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης απαιτείται η προσκόμιση των απολύτως αναγκαίων στοιχείων της ταυτότητας του φυσικού προσώπου.

Με την παράγραφο 3 ορίζονται οι προϋποθέσεις της αρχικής εγγραφής Ν.Π.Ι.Δ. σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Και στην περίπτωση αυτή απαιτείται η προσκόμιση των απολύτως αναγκαίων στοιχείων, ήτοι των στοιχείων που αποδεικνύουν την επωνυμία ή τον διακριτικό τίτλο, τη νομική μορφή, την έδρα και την εξουσία εκπροσώπησης του προσώπου που προβαίνει στην εγγραφή.

Για τον ειδικότερο τρόπο άσκησης του δικαιώματος εγγραφής σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4, όπου και ορίζεται ότι η αρχική εγγραφή μπορεί να γίνεται είτε αυτοπροσώπως είτε δια ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου ή εκπροσώπου. Σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου και με σκοπό την διευκόλυνση του αιτούντος την εγγραφή φυσικού ή Ν.Π.Ι.Δ., αιτήσεις για εγγραφή που υποβάλλονται μέσω Κ.Ε.Π. τα οποία έχουν την ευθύνη ελέγχου των στοιχείων της ταυτότητας, θεωρείται ότι υποβάλλονται αυτοπροσώπως στην αρμόδια για την εγγραφή υπηρεσία, εφόσον υπάρχει η κατάλληλη ηλεκτρονική διασύνδεση μεταξύ του Κ.Ε.Π. και της ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

Σε συμφωνία με το πνεύμα που διέπει το σύνολο των διατάξεων σχεδίου νόμου για προστασία των προσωπικών δεδομένων των χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με την παράγραφο 5 του άρθρου 31 ο νομοθέτης θεσπίζει υποχρέωση ενημέρωσης των προσώπων κατά την εγγραφή σε μία υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σχετικά με τους σκοπούς της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις κατηγορίες δεδομένων που υπόκεινται σε επεξεργασία, τους υπεύθυνους επεξεργασίας και τους αποδέκτες των δεδομένων στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Με την διάταξη της παραγράφου 6 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Υπουργικής Απόφασης από τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό με αντικείμενο τον καθορισμό των ειδικότερων τεχνικών και λεπτομερειακών ζητημάτων που αναφέρονται στις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού.

32. Το άρθρο 32 έχει ως αντικείμενο ρύθμισης την έκδοση αναγνωριστικών - διαπιστευτηρίων και την διαδικασία επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, κατά την εγγραφή στην υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προσδιορί-

ζονται τα αναγνωριστικά που απαιτεί κάθε φορέας του δημόσιου τομέα για την ταυτοποίηση καθώς και τα διαπιστευτήρια για την περαιτέρω επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) του προσώπου που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Εφόσον πρόκειται για νομικό πρόσωπο τα αναγνωριστικά και τα αντίστοιχα διαπιστευτήρια αποδίδονται στο νόμιμο εκπρόσωπό του ή σε πρόσωπο ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένο από το όργανο διοίκησης του νομικού προσώπου.

Ο προσδιορισμός των αναγνωριστικών και των διαπιστευτηρίων από τον φορέα που παρέχει τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που χρησιμοποιεί το φυσικό ή ΝΠΙΔ αποσκοπεί στην χρήση εξειδικευμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών ανά πεδίο αρμοδιότητας, γεγονός που ενισχύει την ποιότητα των υπηρεσιών αυτών και την αποτελεσματικότητα του ηλεκτρονικού τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής. Προς επίρρωση της ασφάλειας της ηλεκτρονικής επικοινωνίας ή συναλλαγής, το πρόσωπο, στο οποίο αποδίδονται αναγνωριστικά και τα αντίστοιχα διαπιστευτήρια οφείλει, σύμφωνα με την παράγραφο 2, να λαμβάνει όλα τα προσήκοντα μέτρα για την εμπιστευτικότητα των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων και την ασφαλή φύλαξη των μέσων που τυχόν έχουν διατεθεί για την αποθήκευση και χρησιμοποίηση αυτών. Επιπρόσθετα, οφείλει να ειδοποιεί αμελλητί τον φορέα του δημόσιου τομέα που έχει εκδώσει τα αναγνωριστικά και τα διαπιστευτήρια για οποιαδήποτε παραβίαση της εμπιστευτικότητας ή ηλεκτρονική επικοινωνία ή συναλλαγή έλαβε χώρα χωρίς τη γνώση και έγκρισή του καθώς για οποιοδήποτε άλλο πρόβλημα όπως αποκάλυψη αναγνωριστικών, κλοπή ή απώλεια διαπιστευτηρίων ή των μέσων που έχουν διατεθεί για την αποθήκευση και χρησιμοποίηση αυτών.

Στην παράγραφο 3 προσδιορίζονται τα κριτήρια κατανομής μιας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε «επίπεδα εμπιστοσύνης», αφού, όπως ορίζεται στην παρούσα παράγραφο και συνάδει με το οικείο κανονιστικό πλαίσιο, τα αναγνωριστικά και οι μέθοδοι ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των προσώπων διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο εμπιστοσύνης, το οποίο απαιτείται για την εκάστοτε χρήση υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ως κριτήρια κατανομής σε επίπεδα εμπιστοσύνης τίθενται από τον νομοθέτη η φύση της διοικητικής πράξης, η σοβαρότητα των εννόμων συνεπειών για το πρόσωπο το οποίο αιτείται ή είναι αποδέκτης της επικοινωνίας ή της υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα οικεία έγγραφα, η φύση των επιχειρηματικών ή άλλων απορρήτων που περιέχονται στα οικεία έγγραφα. Η απαρίθμηση των κριτηρίων αυτών είναι, σύμφωνα με το γράμμα της διάταξης, ενδεικτική. Με την παράγραφο 4 του άρθρου ο νομοθέτης παρέχει στον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό εξουσιοδότηση για έκδοση Υπουργικής Απόφασης με την οποία τα προσδιορίζεται το επίπεδο εμπιστοσύνης που απαιτείται για την δυνατότητα χρήσης μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια, οι μέθοδοι ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) καθώς και τα διακριτικά που θα αξιοποιηθούν για τη δημιουργία αμοιβαίας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης και του εκάστοτε φορέα.

33. Με τις διατάξεις του άρθρου 33 ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την τήρηση και αποθήκευση αναγνωρι-

στικών. Όπως ρητώς ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου, η τήρηση και αποθήκευση των αναγνωριστικών στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου δεν είναι υποχρεωτική. Τα πρόσωπα μπορούν να εισάγουν εκ νέου τα αναγνωριστικά κάθε φορά που αιτούνται ταυτοποίηση και επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) προκειμένου να κάνουν χρήση μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Τα αναγνωριστικά των προσώπων μπορούν να τηρούνται στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου με έγγραφη συγκατάθεση των προσώπων και σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ισχύει. Για την πληρέστερη προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων ορίζεται ότι οι ειδικότερες λεπτομέρειες για την ενημέρωση των προσώπων και την παροχή της συγκατάθεσης προσδιορίζονται εγγύτερα με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα .

Με την παράγραφο 2 προβλέπεται η υποχρέωση ενημέρωσης του χρήστη από την Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη σε περίπτωση που η ταυτοποίηση - επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) δεν είναι επιτυχής. Σύμφωνα, μάλιστα, με την εν λόγω διάταξη η ενημέρωση δεν περιορίζεται στην γνωστοποίηση για μη επιτυχή ταυτοποίηση – επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) αλλά περιέχει και αιτιολογία, ενημερώνοντας τον χρήστη για τους λόγους της ανεπιτυχούς αναγνώρισης και για την αδυναμία χρήσης της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

Στο Κεφάλαιο Η' εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με τα Όργανα Εφαρμογής του νόμου, παρέχοντας τις κατάλληλες οργανωτικές εγγυήσεις και στο επίπεδο της εσωτερικής λειτουργίας και διάρθρωσης των φορέων του δημόσιου τομέα προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του σχεδίου νόμου από το σύνολο των φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

34. Με σκοπό την ενίσχυση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την εφαρμογή αυτού του – οριζόντιου – κανονιστικού πλαισίου με συντονισμένο τρόπο συνιστώνται σε κάθε Υπουργείο Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Σε αυτές υπάγονται όλες οι υφιστάμενες οργανωτικές μονάδες με αρμοδιότητες σχετικές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, την ενίσχυση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, την απλούστευση των διαδικασιών και την υλοποίηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Στις αρμοδιότητες των μονάδων που θα υπάγονται στις υπό σύσταση Γενικές Διευθύνσεις εμπίπτει η τεχνική υποστήριξη για την κάλυψη των μηχανογραφικών αναγκών του Υπουργείου και η οργάνωση, λειτουργία και συντήρηση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών του Υπουργείου. Ανήκει επίσης η μέριμνα για την ορθολογική αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων, η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, η βελτίωση των σχέσεων κράτους – πολίτη, η παροχή υποστήριξης προς όλους τις υπηρεσίες του οικείου υπουργείου και τους εποπτευόμενους φορείς για την υλοποίηση της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ν. 3448/2006) και την υλοποίηση της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών (ν. 3882/2010), ο σχεδιασμός καινοτόμων υπηρεσιών με χρήση ΤΠΕ καθώς και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την ανάπτυξη της πληροφορικής και των επικοινωνιών στο δημόσιο τομέα.

Λόγω της φύσεως των ως άνω αρμοδιοτήτων και των ειδικών προσόντων που απαιτούνται για την αποτελεσματική άσκησή τους, στις Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προΐστανται υπάλληλοι του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής (άρθρο 34 παρ.2).

Με την παράγραφο 3 του παρόντος προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος, κατόπιν πρότασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού με το οποίο καθορίζονται η διάρθρωση των Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε επιμέρους οργανικές μονάδες (Διευθύνσεις,), η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους και η κατανομή τους στις επιμέρους οργανικές μονάδες καθώς και τα καθήκοντα των Προϊστάμενων της Γενικής Διεύθυνσης και των επιμέρους οργανικών μονάδων .

Η φύση των αρμοδιοτήτων και η σύνδεση αυτών με επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης επιβάλλουν την θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στις περιπτώσεις των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Προστασίας του Πολίτη. Πιο συγκεκριμένα, στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας συνιστώνται Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων. Η διάρθρωση και οργανωτική δομή των Διευθύνσεων σε επιμέρους οργανικές μονάδες (Τμήματα, Αυτοτελή και μη Αυτοτελή Γραφεία καθώς και τυχόν ενδιάμεσα επίπεδα διοίκησης ), η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους και η κατανομή τους στις οργανικές μονάδες καθώς και τα καθήκοντα των Προϊστάμενων της Διεύθυνσης και των επιμέρους οργανικών μονάδων καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ( άρθρο 34 παρ.3).

Ειδική ρύθμιση θεσπίζεται και για το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου, οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης όπως ορίζονται στην παράγραφο 1 ασκούνται κατά περίπτωση από τη Διεύθυνση Πληροφορικής των Αρχηγείων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, της Γενικής Διεύθυνσης Κατάστασης Πολιτικού Προσωπικού, της Υπηρεσίας Ασύλου, της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

35. Με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας και τον συντονισμό των φορέων του δημόσιου τομέα για την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου νόμου, στο άρθρο 35 του παρόντος προβλέπεται η συγκρότηση Διυπουργικής Επιτροπής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η Επιτροπή που συγκροτείται με σχετική Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αποτελείται από Προϊστάμενους Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή εκπροσώπους αυτών προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη εκπροσώπηση και υψηλό επίπεδο εργασιών ( άρθρο 35 παρ.1). Σύμφωνα με την παράγραφο 2, έργο της Επιτροπής είναι να επικουρεί συμβουλευτικά σε οργανωτικά και τεχνικά θέματα τις Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τις ΟΔΕ ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που συγκροτούνται κατά το άρθρο 36 του σχεδίου νόμου, να προβαίνει σε περιοδική αποτίμηση και αξιολό-

γηση της εφαρμογής του και να διατυπώνει προτάσεις προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την υλοποίηση των σκοπών του νόμου. Για την καλύτερη οργάνωση της ενημέρωσης και εν γένει των εργασιών της Επιτροπής δημιουργείται δικτυακός τόπος που λειτουργεί υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Η Επιτροπή προεδρεύεται από τον Γενικό Διευθυντή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ο κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ( άρθρο 35 παρ.3).

36. Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 36 προβλέπεται η συγκρότηση Ομάδας Διοίκησης Έργου ( ΟΔΕ) σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα που θα έχει ως αντικείμενο την διαδικαστική, οργανωτική και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του νόμου. Αξιοποιώντας και την προηγούμενη θετική εμπειρία συγκρότησης τέτοιων ομάδων για την εφαρμογή του Ν.3861/2010 (Διαύγεια) προβλέπεται η συγκρότηση και λειτουργία ομάδων που θα παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές στους φορείς του δημόσιου τομέα ως προς τις διαδικασίες, την οργάνωση και την τεχνική υποστήριξη για την αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου. Στα μέλη των ομάδων αυτών δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. Οι ΟΔΕ συγκροτούνται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η σύνθεσή τους κοινοποιείται στον οικείο δικτυακό τόπο του φορέα.

Με την παράγραφο 2 εισάγεται ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία κάθε ομάδα ορίζει ένα από τα μέλη της ως εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο εσωτερικός υπεύθυνος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεριμνά για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και των υποχρεώσεων που περιγράφονται στον παρόντα νόμο και στον ν. 2472/1997. Ως ενδεικτικές περιπτώσεις για τις οποίες λαμβάνεται μέριμνα από τον εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα παρατίθενται η υιοθέτηση πολιτικών ασφάλειας και προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η περιοδική κατάρτιση και η ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και λειτουργών του φορέα ως προς την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η πρόταση για λήψη εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και επαλήθευσης της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων κατά τη λειτουργία των συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Η ρύθμιση αυτή στην ουσία εισάγει την αρχή της λογοδοσίας (accountability) που συγκαταλέγεται στις βασικές επιλογές του υπό αναθεώρηση κοινοτικού πλαισίου για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Ο ορισμός εσωτερικού υπεύθυνου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε κάθε Ομάδα Διοίκησης Έργου συνεπάγεται την αναγωγή του σεβασμού του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων σε ουσιώδες κριτήριο απρόσκοπτης εφαρμογής της νομοθεσίας για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και παρέχει εχέγγυα για ευθύνη και λογοδοσία της διοίκησης ως προς την σύννομη επεξεργασία δεδομένων.

37. Με το άρθρο 37 αντικαθίστανται οι ισχύουσες ρυθ-

μίσεις σχετικά με τις αρμοδιότητες του Τεχνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου. Με την τροποποίηση των προγενέστερων ισχυουσών ρυθμίσεων για το Τεχνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο επικαιροποιούνται οι αρμοδιότητες αυτού του γνωμοδοτικού οργάνου, ώστε να συνάδουν με το παρόν θεσμικό πλαίσιο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την εξέλιξη των απαιτήσεων σε σχέση με τη χρήση ΤΠΕ και την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο αυτό, το Τεχνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί για τη διαμόρφωση και επικαιροποίηση των προτύπων διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει των ΤΠΕ που παράγουν, προμηθεύονται ή χρησιμοποιούν οι φορείς του δημόσιου τομέα, για τη δημιουργία και προμήθεια υποδομών και ΤΠΕ για την ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τους φορείς του δημόσιου τομέα καθώς και για τα τεχνικά και οργανωτικά ζητήματα που αφορούν την κοινή χρήση υποδομών, ΤΠΕ και δεδομένων σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο. Επιπλέον, στις αρμοδιότητες του Τεχνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου ανήκει και η γνωμοδότηση για την εξειδίκευση και επικαιροποίηση του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

38. Στο Κεφάλαιο Θ ρυθμίζονται τα θέματα οργάνωσης, παροχής και πληρωμής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στη Δημόσια Διοίκηση. Με τις προτεινόμενες διατάξεις προτείνεται η δημιουργία ενός δικτύου συγκέντρωσης της ζήτησης προμηθειών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων για λογαριασμό του συνόλου των φορέων που απαρτίζουν τον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα (φορείς της Γενικής Κυβέρνησης). Με τον όρο υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών νοούνται οι υπηρεσίες των οποίων η παροχή συνίσταται εν όλω ή εν μέρει στη μεταφορά σημάτων σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και των υπηρεσιών μετάδοσης σε δίκτυα που χρησιμοποιούνται από τον ραδιοτηλεοπτικό τομέα. Αντίστοιχα, σύμφωνα με τη σχετική ορολογία ως πληροφοριακό σύστημα νοείται η συλλογή υπολογιστικού υλικού, λογισμικού, τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού ή άλλων υπολογιστικών εξαρτημάτων που χρησιμοποιείται για τη διαχείριση πληροφοριών (Υπολογιστικό Συγκρότημα- IT Assembly), καθώς και οι πληροφορίες που το υπολογιστικό συγκρότημα διαχειρίζεται.

Παράλληλα, δημιουργείται μια νέα δομή, το Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών μέσω της οποίας θα εξοφλούνται (ηλεκτρονικά ή μη) όλες οι δαπάνες που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

38. Ειδικότερα, με το άρθρο 38 προβλέπεται ότι η διενέργεια όλων των πληρωμών που αφορούν υποχρεώσεις όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που απορρέουν από τη λήψη υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και από την προμήθεια των σχετικών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων, θα πραγματοποιείται από το Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών, στο οποίο θα καταχωρίζονται μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης από τους ίδιους τους παρόχους των υπηρεσιών αυτών, τα σχετικά παραστατικά. Το Ε.ΣΥ.Π. λειτουργεί στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής με σκοπό την πληρωμή όλων των

δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης για ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες.

Παράλληλα, δημιουργείται το Μητρώο Φορέων στο οποίο θα καταγραφούν οι φορείς που υπάγονται στο Ε.ΣΥ.Π., δηλαδή όλοι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης πλην όσων εξαιρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας και άμυνας ή εθνικού απορρήτου.

Με τον τρόπο αυτό και μέσα σε τρεις μήνες αναμένεται να υπάρξει η πλήρης καταγραφή τόσο των δαπανών όσο και των αναγκών των φορέων σε υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Μετά την προθεσμία αυτή παραστατικά που έχουν εκδώσει οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν μπορούν να εξοφληθούν εάν δεν είναι καταχωρισμένα στο σύστημα, ενώ ταυτόχρονα διακόπτεται κάθε επιχορήγηση ή χρηματοδότηση προς τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης που εντάσσονται στο ΕΣΥΠ για αντίστοιχες δαπάνες.

Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, η πληρωμή γίνεται μέσω τραπεζικού λογαριασμού που διατηρεί για το σκοπό αυτό το ΕΣΥΠ. Η διάκριση αυτή είναι αναγκαία δεδομένου ότι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης (εκτός αυτών της Κεντρικής Κυβέρνησης) δεν διαθέτουν πιστώσεις τελών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, έχουν ήδη λάβει επιχορήγηση από τον προϋπολογισμό και δεν είναι δυνατή η αφαίρεση των ποσών που αντιστοιχούν στις δαπάνες αυτές. Για το λόγο αυτό για την πρώτη εφαρμογή του συστήματος και έως τις 31.12.2011 η εξόφληση γίνεται μέσω ειδικού τραπεζικού λογαριασμού που στον οποίο ο φορέας καταθέτει το ποσό που αντιστοιχεί στις οικείες δαπάνες για να μπορέσει στη συνέχεια το ΕΣΥΠ να πραγματοποιήσει την πληρωμή.

Από το ΕΣΥΠ εξαιρούνται οι φορείς που για λόγους εθνικής ασφάλειας ή εθνικής άμυνας προστατεύονται από το απόρρητο.

39. Με το άρθρο 39 συστήνεται το Δίκτυο Δημόσιου Τομέα με σκοπό τη συγκέντρωση της ζήτησης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την κάλυψη του συνόλου των αναγκών και αιτημάτων για την παροχή και προμήθεια των σχετικών υπηρεσιών και συστημάτων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Σε πρώτο στάδιο, στο Δίκτυο Δημόσιου Τομέα(ΔΔΤ) εντάσσονται αυτόματα οι φορείς που εξυπηρετούνται από το Δίκτυο ΣΥΖΕΥ-ΕΙΣ. Σε επόμενο στάδιο εντάσσονται οι υπόλοιποι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Με την ένταξη στο ΔΔΤ διακόπτεται κάθε άλλη σύμβαση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που είχε συνάψει ο φορέας με άλλο πάροχο. Για φορείς που λόγω του σκοπού τους και της αποστολής τους λαμβάνουν ειδικές υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, προβλέπεται η εξαίρεσή τους από το Δίκτυο και η δυνατότητα να έχουν δικά τους δίκτυα υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ρυθμίζονται τα σχετικά θέματα.

40. Με το άρθρο 40 προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης μέσω προγραμματικής σύμβασης της επιχειρησιακής διαχείρισης τόσο του ΕΣΥΠ όσο και του δικτύου σε φορείς με αποδεδειγμένη εμπειρία σε θέματα τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνιών, όπως είναι λόγου χάρι η Κοινωνία της Πληροφορίας, η ΕΔΕΤ, κ.ά. Οι φορείς αυτοί, αναλαμβάνουν την εποπτεία της ορθής λειτουργίας των συστημάτων, ενώ παράλληλα αναλαμβάνουν να δημιουργήσουν και να συντηρούν τα αναγκαία

πληροφοριακά συστήματα. Για τις υπηρεσίες τους λαμβάνουν αμοιβή που μπορεί να είναι με τη μορφή επιχορήγησης μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού ή του ΠΔΕ.

Στο Κεφάλαιο Ι ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ειδικότερα:

#### Άρθρο 41

##### Ώρες εργασίας υπαλλήλων δημοσίου, ΟΤΑ και λοιπών ΝΠΔΔ

Η τροποποίηση των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 1 του ν. 1157/1981 (Α' 126) «Περί κυρώσεως της από 29 Δεκεμβρίου 1980 Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου του Προέδρου της Δημοκρατίας «περί καθιερώσεως πενθημέρου εβδομάδος εργασίας των δημοσίων εν γένει υπηρεσιών και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» και τροποποίησεως διατάξεων ταύτης», υπό τις παρούσες δημοσιονομικές και κοινωνικές συνθήκες θεωρείται επιβεβλημένη, καταρχήν λόγω της ανάγκης εξίσωσης των ωρών εργασίας των εργαζόμενων στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.

Επιπρόσθετα, το μέτρο αναμένεται να αυξήσει την παραγωγικότητα των υπηρεσιών του δημοσίου και ειδικότερα αυτών που έρχονται σε άμεση και καθημερινή επαφή με το κοινό (πολίτες – επιχειρήσεις) κάτι που αποτελεί γενικευμένο αίτημα της κοινωνίας απέναντι στη Δημόσια Διοίκηση.

Επιπλέον, αναμένεται, λόγω της αύξησης του ωραρίου λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών, να καλυφθούν με αυτό τον τρόπο οι υπάρχουσες υπηρεσιακές ανάγκες και ως εκ τούτου να περιοριστούν περαιτέρω οι ανάγκες πρόσληψης επιπλέον προσωπικού.

Η εξίσωση του αριθμού των ωρών εργασίας των υπαλλήλων που ανήκουν σε κλάδους πληροφορικής με εκείνες των υπολοίπων κλάδων και κατηγοριών, θεωρείται επιβεβλημένη, δεδομένου του γεγονότος της εξαπλώσεως και της γενίκευσης της χρήσης Η/Υ από την πλειονότητα των διοικητικών υπαλλήλων.

Η παρούσα ρύθμιση δεν θίγει το ωράριο εργασίας των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Τέλος, η προωθούμενη ρύθμιση για την 40ωρη εβδομαδιαία εργασία, καλύπτει ανεξαιρέτως όλους τους φορείς και τις υπηρεσίες του δημοσίου, χωρίς την παροχή νομοθετικής εξουσιοδότησης για την θέσπιση εξαιρέσεων, ώστε να αποφευχθεί η καταστρατήγηση της βασικής κατεύθυνσης της παράτασης του ωραρίου.

#### Άρθρο 42

##### Θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Με την παρούσα διάταξη ρυθμίζεται η θαλάσσια μεταφορά των αστικών στερεών αποβλήτων η οποία κρίνεται αναγκαία προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα και στις νησιωτικές περιοχές η διάθεση των απορριμμάτων εφόσον η ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων σε ευρύτερη χωρική κλίμακα διαμέσου της θαλάσσιας μεταφοράς εξασφαλίζει υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντολογικής προστασίας από ότι η υγειονομική ταφή στο νησί.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Θαλασ-

σίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθορίζονται οι διαχειριστικές ενότητες στις οποίες θα εφαρμοστεί η συγκεκριμένη διάταξη, καθώς και οι αντίστοιχοι όροι και οι προϋποθέσεις της θαλάσσιας μεταφοράς. Τέλος ορίζεται ότι είναι δυνατές αποκλίσεις σχετικά με την επιχορήγηση των θαλασσιών μεταφορών των περιοχών που είναι λιγότερο ευνοημένες, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 107 παρ.3 α) και γ) της ΣυνθΕΕ.

#### Άρθρο 43

##### Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων ΟΤΑ

1. α. Με την παρούσα διάταξη αντιμετωπίζονται οι συνέπειες στη διαδικασία είσπραξης εσόδων των δήμων, λόγω της απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της ευχέρειας του καταναλωτή να προμηθευτεί ηλεκτρικό ρεύμα και εκτός της ΔΕΗ, από τους αποκαλούμενους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Συνεπώς όπου αναφέρεται η ΔΕΗ σε νόμους που διέπουν την είσπραξη των δημοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού (ν.25/1975), τον φόρο ηλεκτροδοτούμενων χώρων (ν.1080/1980, άρθρο 10) και του τέλους ακίνητης περιουσίας (ν. 2130/1993, άρθρο 24) εννοείται πλέον και ο εκάστοτε εναλλακτικός προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας.

β. Με την παράγραφο β' ορίζεται ότι τα προαναφερόμενα έσοδα εισπράττονται ενιαία με τον λογαριασμό της ΔΕΗ ή του εναλλακτικού προμηθευτή με τους περιοδικούς λογαριασμούς και αποδίδονται στον δήμο, εντός δύο μηνών από την λήξη των ως άνω λογαριασμών. Επίσης σε περίπτωση που ο υπόχρεος καταναλωτής δεν καταβάλλει τα παραπάνω συνεισπρατούμενα ποσά ο προμηθευτής της ηλεκτρικής ενέργειας διακόπτει τη χορήγηση του ρεύματος και δεν το επαναχορηγεί εάν δεν εξοφληθεί το ποσόν.

Εάν ο υπόχρεος καταναλωτής δεν ζητήσει την επαναχορήγηση ρεύματος εντός τριών μηνών από τη διακοπή ο προμηθευτής υποχρεούται να γνωστοποιήσει το γεγονός στον δήμο έτσι ώστε ο δήμος να προχωρήσει στις νόμιμες ενέργειες για την είσπραξη του ποσού της οφειλής.

γ. Προκειμένου να υλοποιηθεί η περιγραφόμενη διαδικασία και να εξασφαλιστούν τα ανωτέρω έσοδα για τους δήμους υποχρεώνεται ο διαχειριστής δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και η ΔΕΗ να παρέχουν στους εναλλακτικούς προμηθευτές τόσο τα στοιχεία τιμολόγησης όσο και όλα τα αναγκαία δεδομένα για την συνείσπραξη των ποσών των οποίων δικαιούχοι είναι οι δήμοι και να ενημερώνουν τα σχετικά στοιχεία έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διαρκής επικαιροποίησή τους ενημερώνοντας παράλληλα και τους δήμους. Τα στοιχεία αυτά παρέχονται υποχρεωτικά και χωρίς καθυστέρηση στους δικαιούχους δήμους κατόπιν αιτήματός τους.

2. Με την παράγραφο 11 του άρθρου 268 του ν.3852/2010 προβλέπεται η έκδοση ξεχωριστού Προεδρικού Διατάγματος για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών. Προκειμένου να υπάρχει ενιαίο σύστημα θα εφαρμοστούν, αναλογικά, και για τις περιφέρειες οι διατάξεις του αντίστοιχου Προεδρικού Διατάγματος που έχει εκδοθεί για τους Δήμους και είναι, ήδη, σε ισχύ.

3. Με την προτεινόμενη διάταξη αναδιατυπώνεται στο ορθό η παραπομπή που γίνεται στο άρθρο 277 του

ν.3852/2010 στην ελεγκτική επιτροπή του άρθρου 232 του ν.38582/2010 αντί του άρθρου 141 που προβλεπόταν στον ΚΔΚ, σχετικά με την εξέταση υποθέσεων αστικής ευθύνης των αιρετών.

#### Άρθρο 44

##### Θεσμικά ζητήματα ΟΤΑ

1. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 1 προτείνεται η προσαύξηση στους νησιωτικούς δήμους του αριθμού των αντιδημάρχων, ισάριθμα με τον αριθμό των νησιωτικών δημοτικών κοινοτήτων, δηλαδή των πρώην ΟΤΑ, που δεν αποτέλεσαν Δήμο. Οι αντιδήμαρχοι αυτοί, που προέρχονται από τους σύμβουλους της πλειοψηφίας, πρέπει να έχουν εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει από την πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. Με την ρύθμιση αυτή επιτυγχάνεται οι νησιωτικές δημοτικές κοινότητες αποκτούν αντιδήμαρχο που προέρχεται από τη δική τους εκλογική περιφέρεια.

2. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 2 ικανοποιείται ένα δίκαιο αίτημα που αφορά αντιδημάρχους με αναπηρία τύφλωσης, ώστε να μπορούν να προσλαμβάνουν για όσο χρόνο ασκούν τα καθήκοντά τους να έχουν στη διάθεσή τους ένα πρόσωπο της εμπιστοσύνης τους για την άσκηση των καθηκόντων τους και ειδικότερα κατά την υπογραφή αποφάσεων εγγράφων κλπ.

3. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 3 παρέχεται η δυνατότητα στο δήμαρχο να αναθέτει σε δημοτικούς συμβούλους συγκεκριμένα καθήκοντα για δράσεις του δήμου, χωρίς αμοιβή, ώστε να διευκολύνεται στην παρακολούθηση του έργου του δήμου.

4. Με την προτεινόμενη ρύθμιση διασφαλίζεται η συνέχιση της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση κοινωνικών προγραμμάτων, στις περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ α' βαθμού που τα υλοποιούσαν δεν παραμένουν φορείς υλοποίησης. Η παρούσα ρύθμιση για τη μεταφορά των σχετικών προγραμμάτων στους εξυπηρετούμενους δήμους ή σε κοινωφελείς επιχειρήσεις των δήμων ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, κρίνεται απαραίτητη, καθώς σε διαφορετική περίπτωση τα προγράμματα και, συνεπώς, η παροχή σημαντικών κοινωνικών υπηρεσιών προς τους δημότες και κατοίκους, απειλούνται άμεσα με διακοπή.

5. Με την παρούσα νομοθετική ρύθμιση προβλέπεται η προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου, όπως διέπεται από το π.δ. 272/1985, για την οργάνωση και τις αρμοδιότητες του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Επιτροπή Εγχώριας Περιουσίας» Κυθήρων και Αντικυθήρων, στις διατάξεις και το πνεύμα του ν. 3852/2010. Παράλληλα, οι λοιπές προβλέψεις αποσκοπούν στην διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του εν λόγω Νομικού Προσώπου, μέχρι την έκδοση του προβλεπόμενου προεδρικού διατάγματος.

6. Με την ερμηνευτική διάταξη της παραγράφου 6 αποσαφηνίζεται ότι στη χρηματοδότηση από τον οικείο δήμο των διετών προγραμμάτων δράσης κοινωφελών επιχειρήσεων για δραστηριότητες και παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνονται και οι λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, δεδομένου ότι αυτές είναι αναγκαίες για την παροχή υπηρεσιών και την εκπλήρωση των σκοπών για τους οποίους έχει συσταθεί η κοινωφελής επιχείρηση.

7. Με τη διάταξη αυτή επέρχονται τροποποιήσεις στο άρθρο 178 του ν. 3852/2010, προκειμένου, αίροντας τον περιορισμό ως προς τον συνολικό αριθμό των μελών της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης, να καταστεί εφικτή η ευρύτερη δυνατή εκπροσώπηση σε αυτήν των ενδιαφερόμενων φορέων, κοινωνικών εταίρων και δημοτών, πέραν της αναγκαίας συμμετοχής όλων των δήμων της περιφέρειας, ανεξαρτήτως του αριθμού αυτών.

8. Δεδομένου ότι η εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του πρόεδρου της μητροπολιτικής επιτροπής Θεσσαλονίκης απαιτεί καθημερινή και πλήρη απασχόληση προβλέπεται η καταβολή αντιμισθίας και η παροχή υποχρεωτικής άδειας, σε περίπτωση που έχει την υπαλληλική ιδιότητα, όπως ισχύει, αντίστοιχα, και για τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου.

9. Με την εισαγόμενη ρύθμιση οι επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού εξακολουθούν να λειτουργούν με το υφιστάμενο νομικό καθεστώς που τις διέπει μέχρι να οριστικοποιηθεί το συνολικό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους.

#### Άρθρο 45

##### Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού ΟΤΑ

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 246 του ν.3852/2010 (Α΄ 87) προβλέπεται μετάταξη υπαλλήλων Περιφερειών σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις υπηρεσιών του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δήμων και Ν.Π.Δ.Δ. αυτών και αντιστρόφως, χωρίς να προβλέπεται η δυνατότητα μετάταξης σε κενές οργανικές θέσεις Περιφερειών. Δεδομένου ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 του π.δ. 30/1996 (Α΄ 21) όπως ισχύει, προβλεπόταν η δυνατότητα μετάταξης από Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση σε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και δεδομένου ότι οι Περιφέρειες αποτελούν καθολικά το διάδοχο σχήμα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων προτείνεται η συμπλήρωση του ανωτέρω άρθρου.

2. Με την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα απόσπασης υπαλλήλων και των υπηρεσιών Δημόσιου, πέραν των υπαλλήλων του Δημοσίου Τομέα, δηλαδή Ν.Π. που ανήκουν στο Δημόσιο που προβλέπουν οι διατάξεις της παρ. 11α του άρθρου 247 του ν.3852/2010, στα γραφεία των περιφερειαρχών και αντιπεριφερειαρχών.

3. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 3 ρυθμίζεται το κενό, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα απόσπασης υπαλλήλων περιφερειών σε άλλες περιφέρειες.

4. Με τις διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007 Α΄ 143) έχουν απονεμηθεί στη Δημαρχιακή Επιτροπή μια σειρά από αρμοδιότητες (πειθαρχική εξουσία, αποσπάσεις κ.λ.π.) οι οποίες δεν μπορούν πλέον να ασκηθούν, καθώς με τον «Καλλικράτη» δεν προβλέπεται Δημαρχιακή Επιτροπή στους Δήμους.

5. Για τους υπαλλήλους του Δημοσίου Τομέα, και τους υπαλλήλους των τώως Ν.Α., νυν αιρετών περιφερειών, παρέχεται η δυνατότητα μετάταξης από μια ειδικότητα σε θέση άλλης ειδικότητας της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας, με ταυτόχρονη μεταφορά της θέσης που κατέχει. Αντίστοιχη διάταξη δεν εφαρμόζεται για το προσωπικό των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

Έτσι, για λόγους ισότητας, κρίνεται σκόπιμη η δυνατότητα μετάταξης προσωπικού ΙΔΑΧ πρωτοβάθμιων ΟΤΑ από ειδικότητα σε θέση άλλης ειδικότητας με απόφαση

του αρμοδίου για το διορισμό οργάνου.

6. Με τις διατάξεις της παρ. 1δ΄ του άρθρου 51 του ν. 3905/2010 (Α΄ 219) προβλέφθηκε ότι: «Η διαδικασία και τα κριτήρια του ν. 3839/2010 εφαρμόζονται και για την επιλογή των προϋσταμένων των οργανικών μονάδων των Δήμων».

Από την ανωτέρω διάταξη προκύπτει ότι οι διατάξεις του ν. 3839/2010 εφαρμόζονται μόνο για την επιλογή προϋσταμένων οργανικών μονάδων στους δήμους, και όχι για τις οργανικές μονάδες των ΝΠΔΔ, των Συνδέσμων και των Ιδρυμάτων των ΟΤΑ, για τους οποίους εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του ΚΚΔΚΥ περί επιλογής προϋσταμένων.

Επιπλέον, με το π.δ. 19/2011 (Α΄ 51) για την κατάληψη θέσεων προϋσταμένων οργανικών μονάδων των ΟΤΑ Α΄ βαθμού κρίνονται πλέον και υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Κατόπιν των ανωτέρω, για λόγους ίσης μεταχείρισης των υπαλλήλων των ΟΤΑ Α΄ βαθμού, κρίνεται σκόπιμη η αντικατάσταση της ανωτέρω διάταξης.

7. Με τη ρύθμιση αυτή διευκολύνεται η λειτουργία των υπηρεσιών των περιφερειακών ενοτήτων, δεδομένου ότι ο εκτελεστικός γραμματέας της περιφέρειας θα μπορεί να εξουσιοδοτεί προϋσταμένους υπηρεσιών να υπογράφουν αποφάσεις χορήγησης αδειών και μετακινήσεις υπαλλήλων εκτός έδρας.

8. Δεδομένου ότι με το άρθρο 283 του ν. 3852/2010 οι Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα καταργούνται, ο διορισμός των περιλαμβνομένων σε οριστικούς πίνακες διοριστέων για την πλήρωση θέσεων τακτικού προσωπικού όλων των κατηγοριών, κλάδων και ειδικοτήτων των ΟΤΑ Β΄ βαθμού που καλύπτονται βάσει προκηρύξεων που διενεργήθηκαν κατ΄ εφαρμογή γενικών ή ειδικών διατάξεων, θα γίνουν από τις αιρετές περιφέρειες, καθόσον ως διάδοχα σχήματα των Ν/Α υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προηγούμενων φορέων.

Ο διορισμός του ανωτέρω προσωπικού γίνεται σε κενές οργανικές θέσεις των νέων ΟΕΥ των Περιφερειών. Στις περιπτώσεις, όμως, που δεν υπάρχουν κενές οργανικές, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι οι οργανισμοί αυτοί δεν επιτρέπεται να τροποποιηθούν πριν παρέλθει έτος από την εγκατάσταση των αιρετών οργάνων των Περιφερειών, κρίνεται σκόπιμο να συσταθούν προσωποπαγείς θέσεις κατά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα στις περιφέρειες της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας, προκειμένου να ολοκληρωθούν οι εν λόγω διορισμοί.

9. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 κρίνονται αναγκαίες, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στελέχωσης τεχνικών υπηρεσιών Δήμων που δεν διαθέτουν το απαραίτητο προσωπικό.

10. Σε υπηρεσίες ΚΕΠ ορισμένων δήμων υπηρετεί σημαντικός αριθμός υπαλλήλων ΚΕΠ (κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών), ενώ παράλληλα παρατηρείται το φαινόμενο έλλειψης προσωπικού σε άλλες καίριες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να προκύπτουν δυσλειτουργίες και αδυναμία διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών – δημοτών.

Για το λόγο αυτό, με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η δυνατότητα, με απόφαση του οικείου Δημάρχου – ως προϋσταμένου όλων των υπηρεσιών του Δήμου

– να ανατίθενται παράλληλα καθήκοντα σε υπαλλήλους ΚΕΠ που λειτουργούν σε δημοτικές ενότητες με πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκους, έτσι ώστε αυτοί να μπορούν να προσφέρουν, όπου προκύπτει σαφής υπηρεσιακή ανάγκη, τις υπηρεσίες τους, πάντα σε συναφή με τον κλάδο τους καθήκοντα.

11. Προβλέπεται η δυνατότητα πρόσληψης ενός ειδικού συνεργάτη ανά δήμο και περιφέρεια με τίτλους σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προκειμένου να αξιοποιηθεί η εμπειρία που είχαν αποκτήσει όσοι είχαν καταλάβει αντίστοιχες θέσεις υπό το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς.

12. Με την προτεινόμενη διάταξη παρέχεται η δυνατότητα σε υπαλλήλους των ΠΕΔ, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, να μεταφέρονται, ύστερα από αίτησή τους, σε ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, δεδομένου ότι πρόκειται για εξειδικευμένο προσωπικό με μεγάλη εμπειρία σε θέματα ανάπτυξης και προγραμματισμού, καθώς επίσης και σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ.

#### Άρθρο 46

1. Η διαδικασία της ειδικής γραπτής δοκιμασίας διενεργείται μια τουλάχιστον φορά κάθε δύο έτη. Το ΑΣΕΠ, από την τελευταία εξέταση του 2008 υπολόγισε ότι το κόστος ανά υποψήφιο είναι υψηλό λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον αριθμό των υποψηφίων όσο και τις δαπάνες που απαιτούνται για την διεξαγωγή της διαδικασίας (κυρίως την αμοιβή των επιτηρητών). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το αριθ. πρωτ. 23346/21.7.2010 έγγραφο του Προέδρου του ΑΣΕΠ, η εξέταση αυτή κοστίζει περίπου 34 ευρώ ανά υποψήφιο. Με τις παρούσες δημοσιονομικές συνθήκες και με δεδομένο ότι η βαθμολογία του test αποτελεί ένα σημαντικό πρόσθετο προσόν, το οποίο ισχύει για 10 έτη, κρίνεται σκόπιμο η κάλυψη του κόστους να βαρύνει ως ένα βαθμό και τον υποψήφιο.

2-3. Οι εν λόγω ρυθμίσεις κρίνονται αναγκαίες, για την απρόσκοπτη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, επειδή οι πάγιες διατάξεις του ν. 3839/2010 για την επιλογή προϊσταμένων οργανικών μονάδων δεν μπορούν ακόμη να εφαρμοστούν μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης υπουργικής απόφασης που θα ρυθμίζει τις διαδικασίες, τον τρόπο διεξαγωγής και όλες τις λεπτομέρειες που θα διασφαλίζουν το αδιάβλητο της γραπτής εξέτασης.

Ωστόσο, επειδή το ΕΙ.Σ.Ε.Π. πρόκειται να συγκροτηθεί σύντομα, και δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, οι πάγιες διατάξεις του ν. 3839/2010 δεν μπορούν ακόμη να εφαρμοστούν, κρίνεται αναγκαίο να συνεχίσουν να διενεργούνται οι επιλογές με τις μεταβατικές διατάξεις του ως άνω νόμου, για την ομαλή λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών. Επιπλέον, για λόγους ίσης μεταχείρισης, ενόψει της λήξης της θητείας των μελών του Ε.Υ.Σ., όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις που δεν εξετάστηκαν από το Ε.Υ.Σ. πρέπει να υπαχθούν στην αρμοδιότητα του ΕΙ.Σ.Ε.Π.

4. Η εν λόγω ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, για την απρόσκοπτη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, επειδή η συγκρότηση των αρμοδίων οργάνων για την επιλογή προϊσταμένων Δ/νσεων και Τμημάτων (Σ.Ε.Π., Υπηρεσιακά, Συμβούλια) βάσει των παγίων διατάξεων του ν.3839/2010 προϋποθέτει την επιλογή όλων των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων από το ΕΙ.Σ.Ε.Π. βάσει των παγίων διατάξεων του ν.3839/2010.

5. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται αναγκαία προκειμένου να επαναπροσδιοριστεί το περιεχόμενο της γραπτής εξέτασης ούτως ώστε να μπορεί να διενεργείται ενιαία για όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και όχι ανά φορέα, γεγονός που δημιουργεί και πρόσθετο οικονομικό βάρος και καθιστά την όλη διαδικασία ιδιαίτερα χρονοβόρα.

6. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να αποφεύγεται η συγκέντρωση προσωπικού μόνο σε μια κεντρική υπηρεσία και να αξιοποιείται το προσωπικό ανάλογα με την ειδικότητά του στις υπηρεσίες που έχουν ανάγκη από τη συγκεκριμένη ειδικότητα.

7. Η προτεινόμενη διάταξη για την υπαγωγή και των Γραμματέων των Α.Ε.Ι. στις ρυθμίσεις του ανωτέρω νομικού πλαισίου κρίνεται αναγκαία προκειμένου να διευκρινισθούν θέματα σχετικά με την επάνοδο στην υπηρεσία υπαλλήλων δημοσίων υπηρεσιών, ν.π.δ.δ. που επιλέγονται ως Γραμματείς Α.Ε.Ι. των οποίων η θητεία έληξε ή δεν ανανεώθηκε.

Επίσης, με τη ρύθμιση αυτή δεν θίγεται η προαγωγική τους εξέλιξη και αξιοποιείται η σημαντική εμπειρία των υπαλλήλων αυτών που αποκτήθηκε στις εν λόγω θέσεις.

#### Άρθρο 47

##### Θέματα Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

1. Με την προτεινόμενη τροποποίηση εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη στελέχωση του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης με την διευκρίνιση της έννοιας της κατά παρέκκλιση απόσπασης από κάθε γενική ή ειδική διάταξη.

2. Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται η καλύτερη αξιοποίηση των Βοηθών Επιθεωρητών που κατά τη διάρκεια της απόσπασής τους στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. αποκτούν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που απαιτούνται για τους Επιθεωρητές-Ελεγκτές, με την δυνατότητα άμεσής κατάταξής τους σε κενές θέσεις επιθεωρητών-ελεγκτών και την άσκηση των σχετικών καθηκόντων.

3. Η τροποποίηση είναι αναγκαία προκειμένου να εξασφαλισθεί η ελεγκτική ανεξαρτησία και η πλήρης θωράκιση του Ειδικού Γραμματέα, των Επιθεωρητών-Ελεγκτών και των Βοηθών Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. στις περιπτώσεις που διώκονται ή ενάγονται για πράξεις ή παραλείψεις στις οποίες προέβησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

4. Η ανωτέρω τροποποίηση είναι αναγκαία προκειμένου να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες των Επιθεωρητών-Ελεγκτών και Βοηθών Επιθεωρητών-Ελεγκτών με την δυνατότητα διενέργειας αυτοψίας, όπως προβλέπεται και για άλλα ελεγκτικά σώματα.

5. Η ανωτέρω προσθήκη κρίνεται αναγκαία προκειμένου να εξοπλιστεί και το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. με την αρμοδιότητα καταλογισμού των ελλειμμάτων που συχνά εντοπίζει στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του ώστε να επιταχυνθεί και να απλουστευθεί η σχετική διαδικασία καταλογισμού. Αντίστοιχη πρόβλεψη υπάρχει και για το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (άρθρο 3 παρ. 3 ν. 2930/2001) και για την Οικονομική Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομικών.

Στο άρθρο 48 του παρόντος μνημονεύονται οι καταργούμενες διατάξεις, οι οποίες, με την εφαρμογή του παρόντος νόμου παύουν να ισχύουν, καθόσον ρυθμίζουν ζητήματα που αποτελούν το ρυθμιστικό αντικείμενο δια-

τάξεων του παρόντος νόμου και στο άρθρο 49 η έναρξη ισχύος του νόμου.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ι. Ραγκούσης	Γ. Παπακωνσταντίνου
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Δ. Δρούτσας	Ευαγ. Βενιζέλος
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
Μ. Χρυσοχοϊδης	Ι. Διαμαντίδης
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ. Μπιρμπίλη	Α. Διαμαντοπούλου
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ. Ρέππας	Λ. Κατσέλη
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Α. Λοβέρδος	Κ. Σκανδαλίδης
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Χ. Καστανίδης	Χ. Παπουτσής
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Π. Γερούλανος	Χ. Παμπούκης



## ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

*Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις*

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

#### Άρθρο 1 Σκοπός του νόμου

Σκοπός του νόμου αυτού είναι:

- α) η αναγνώριση του δικαιώματος των φυσικών προσώπων και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (εφεξής Ν.Π.Ι.Δ.) να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (εφεξής ΤΠΕ) και
- β) η ρύθμιση της χρήσης των ΤΠΕ από τους φορείς του δημόσιου τομέα εντός του πλαισίου και για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την υποστήριξη της άσκησης των αρμοδιοτήτων και συναλλαγών τους.

#### Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής

1. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται:

- α) ως προς την άσκηση αρμοδιοτήτων από τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ,
- β) ως προς την επικοινωνία και συναλλαγή μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ,
- γ) ως προς την επικοινωνία και συναλλαγή με χρήση ΤΠΕ μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ.,
- δ) ως προς την πρόσβαση των φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ. σε δημόσια έγγραφα και τη διάθεσή τους για περαιτέρω χρήση με χρήση ΤΠΕ.

2. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται και στην περίπτωση που μέρος της έκδοσης ή διεκπεραίωσης πράξης ή ενέργειας, της επικοινωνίας ή της συναλλαγής πραγματοποιείται χωρίς χρήση ΤΠΕ. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται σε εκείνα τα στάδια της πράξης, ενέργειας, επικοινωνίας ή συναλλαγής, τα οποία πραγματοποιούνται με χρήση ΤΠΕ.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

#### Άρθρο 3 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

*Αναγνωριστικά:* οι τομεακοί αριθμοί του πολίτη, όπως αυτοί τηρούνται διακριτά στα επί μέρους μητρώα των πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου τομέα

*Αρχή Εγγραφής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης:* η οντότητα που είναι αρμόδια για τη συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων και για την πιστοποίηση της ταυτότητας ενός προσώπου που ζητεί να εγγραφεί σε κάποια ηλεκτρονική υπηρεσία.

*Αρχή Πιστοποίησης:* η οντότητα που είναι αρμόδια για την τεχνική διαχείριση των ψηφιακών πιστοποιητικών για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους.

*Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων:* ένα οργανωμένο πλαίσιο από έννοιες, αντιλήψεις, αρχές, πολιτικές, διαδικασίες, τεχνικές και μέτρα που απαιτούνται για να

προστατευθούν τα στοιχεία του Πληροφοριακού Συστήματος (εφεξής ΠΣ), αλλά και το σύστημα ολόκληρο, από κάθε σκόπιμη ή τυχαία απειλή.

*Ασφάλεια Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών – ΤΠΕ:* η ασφάλεια της τεχνολογικής υποδομής των ΠΣ, συμπεριλαμβανομένων και των επικοινωνιακών (υπο) συστημάτων του.

*Ασφάλεια Πληροφοριών- δεδομένων:* η ασφάλεια των πληροφοριών και δεδομένων που διακινούνται, υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται στα στοιχεία του ΠΣ.

*Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:* κάθε πληροφορία που αφορά ένα φυσικό πρόσωπο, η ταυτότητα του οποίου είναι προσδιορισμένη ή μπορεί να προσδιοριστεί.

*Διαπιστευτήρια:* εχέγγυα που παρουσιάζει το πρόσωπο που είναι χρήστης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προκειμένου να αποδείξει την ταυτότητά του

*Εγγραφή:* η διαδικασία που συνίσταται στη δήλωση της βούλησης να γίνεται χρήση μιας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, στην υποβολή τυχόν δικαιολογητικών και νομιμοποιητικών εγγράφων και στην παροχή αναγνωριστικών.

*Επιβεβαίωση ταυτότητας (Αυθεντικοποίηση):* η διαδικασία πιστοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας των φυσικών και νομικών προσώπων, τα οποία είναι χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και επικοινωνούν – συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ, που βασίζεται στα διαπιστευτήρια που κατέχουν και με την οποία αναγνωρίζεται και επιβεβαιώνεται η ορθότητα της ταυτότητας ενός προσώπου.

*Ευρετηρίαση:* η δημιουργία υποδομής για την ταχεία αναζήτηση πληροφοριών και δεδομένων σε ένα αρχείο ή συλλογή πληροφορίας και εγγράφων.

*Ηλεκτρονικό αρχείο:* κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων ή εγγράφων, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια και υποβάλλονται σε επεξεργασία με χρήση ΤΠΕ.

*Ηλεκτρονική διαχείριση εγγράφων:* Το σύνολο των ενεργειών που πραγματοποιούνται με χρήση ΤΠΕ και που αποσκοπούν στην καταχώριση, πρωτοκόλληση, οργάνωση, ταξινόμηση και συντήρηση των εγγράφων που δημιουργήθηκαν από τους φορείς δημόσιου τομέα ή των εγγράφων που περιήλθαν σε αυτούς από τρίτους.

*Ηλεκτρονικό έγγραφο:* κάθε μέσο, το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστικό – πληροφοριακό σύστημα, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να αναγνωστούν άμεσα, όπως και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό, στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον το εν λόγω περιεχόμενο επιφέρει έννομες συνέπειες ή προορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονότα που μπορούν να έχουν έννομες συνέπειες.

*Ηλεκτρονική πληρωμή:* η καταβολή χρηματικού ποσού που διενεργείται με χρήση ΤΠΕ και παρέχει τη δυνατότητα απόδειξης της διενέργειας αυτής, ανεξάρτητα από το μέσο πληρωμής.

*Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο:* Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο είναι το πληροφοριακό σύστημα που εξυπηρετεί τη συλλογή, καταγραφή και διανομή των διακινούμενων εγγράφων με όποιο μέσο κι αν αυτά παράγονται, καταχωρίζονται ή διακινούνται.

*Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:* κάθε μήνυμα με κείμενο,

φωνή, ήχο ή εικόνα που αποστέλλεται μέσω δημόσιου δικτύου επικοινωνιών, το οποίο μπορεί να αποθηκεύεται στο δίκτυο ή στον τερματικό εξοπλισμό του παραλήπτη έως ότου παραληφθούν από αυτόν.

**Ηλεκτρονική υπογραφή:** δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας.

**Πιστοποιητικό:** ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του.

**Πολιτική Ασφάλειας:** δήλωση που περιγράφει τις στρατηγικές, επιλογές, προτεραιότητες, διαδικασίες και μέτρα της διοίκησης του φορέα σε θέματα ασφάλειας πληροφοριών και δεδομένων, ασφάλειας τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνιών και γενικότερα ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων. Με τη δήλωση αυτή καθορίζονται οι ρόλοι, οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες καθεμιάς εκ των οντοτήτων που συμμετέχουν στο πληροφοριακό σύστημα για την εφαρμογή των επιλεγμένων διαδικασιών και μέτρων ασφάλειας.

**Προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή:** ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφο, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο τέτοιο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων.

**Ταυτοποίηση:** οποιαδήποτε μέθοδος που χρησιμοποιεί το πρόσωπο που είναι χρήστης υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τη δήλωση και αναγνώριση της ταυτότητάς του αναφορικά με την πρόσβαση σε μια ηλεκτρονική υπηρεσία και η οποία βασίζεται στο αναγνωριστικό που κατέχει.

**Υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης:** υπηρεσίες που συνίστανται στην παραγωγή, διακίνηση και διαχείριση πληροφοριών, δεδομένων και ηλεκτρονικών εγγράφων και στην παροχή υπηρεσιών από φορείς του δημόσιου τομέα ή στην πραγματοποίηση συναλλαγών με αυτούς τους φορείς με χρήση ΤΠΕ.

**Υπηρεσία χρονοσήμανσης:** η δημιουργία των απαραίτητων τεκμηρίων για ένα σύνολο δεδομένων σε ψηφιακή μορφή, έτσι ώστε να μπορεί να αποδειχθεί ότι τα δεδομένα αυτά υπήρχαν σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

**Υποστηρικτικές τεχνολογίες:** ΤΠΕ, όπως υλικό υπολογιστή, λογισμικό, εφαρμογές, εργαλεία ανάπτυξης, και βοηθήματα, για άτομα με αναπηρία γενικά ή και εξειδικευμένα για συγκεκριμένους τύπους αναπηρίας.

**Φορείς του δημόσιου τομέα:** οι κρατικές αρχές, κεντρικές και περιφερειακές, αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις αυτών.

**Φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα:** α) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους και β) οι δημόσιες επιχει-

ρήσεις και οργανισμοί που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/2005.

**Χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης:** τα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ως χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης νοούνται και οι υπάλληλοι και λειτουργοί των φορέων δημόσιου τομέα που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους.

**Χρονοσήμανση:** αλληλουχία χαρακτήρων ή στοιχεία που δηλώνουν με ασφάλεια την ημερομηνία και ώρα που έχει λάβει χώρα μία πράξη ή ενέργεια.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'** **ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ** **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ**

### **Άρθρο 4**

#### **Γενικές αρχές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης**

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ και τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τηρώντας τις αρχές της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ και τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο, μεριμνώντας για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων που υποστηρίζουν τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την πρόσβαση σε αυτές. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται οι υπηρεσίες ή οι κατηγορίες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που παρέχονται μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (εφεξής ΚΕΠ) και των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ), της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης του Ελληνικού Δημοσίου και, κατά περίπτωση, άλλων πυλών ή τόπων πρόσβασης που ορίζονται ειδικά.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μεριμνούν για την εγκυρότητα, νομιμότητα, ακεραιότητα, ακρίβεια και επικαιροποίηση των πληροφοριών, στις οποίες τα συναλλασσόμενα με τον φορέα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. έχουν πρόσβαση με χρήση ΤΠΕ.

4. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μεριμνούν για την ασφάλεια των πληροφοριών, των δεδομένων και των ηλεκτρονικών εγγράφων που παράγουν, καταχωρίζουν, τηρούν, διακινούν ή με οποιονδήποτε τρόπο διαχειρίζονται, καθώς και για την ασφάλεια των ΤΠΕ και των υπηρεσιών που παρέχουν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς.

5. Οι φορείς του δημόσιου τομέα διασφαλίζουν ότι η παροχή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης γίνεται κατά τρόπο που υποστηρίζει και ενθαρρύνει, ιδίως με τεχνικά μέσα και με την επιλογή των κατάλληλων μορφών αδειών χρήσης, την πρόσβαση στην πληροφορία του δημόσιου τομέα και την περαιτέρω χρήση αυτής κατά τα οριζόμενα στο ν. 3448/2006 και στις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού.

6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οργανώνουν και χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ και τις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κατά τρόπο ώστε να ενισχύουν την ανάπτυξη των νησιωτικών και ορεινών περιοχών

καθώς και τη δυνατότητα των φυσικών προσώπων και ΝΠΙΔ που κατοικούν ή ασκούν δραστηριότητες σε αυτές τις περιοχές να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ.

7. Οι φορείς του δημόσιου τομέα διαμορφώνουν την πληροφόρηση και επικοινωνία και εν γένει τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κατά τρόπο, ώστε αυτές να είναι φιλικές προς τον χρήστη, να διασφαλίζουν και να ενισχύουν την ισότητα ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες πρόσβασης ορισμένων ομάδων ή ατόμων και ιδίως των ατόμων με αναπηρία.

8. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η διαμόρφωση και προμήθεια των αντίστοιχων πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και υπηρεσιών πρέπει να γίνεται με γνώμονα τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρίες και τη δυνατότητα αξιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών από αυτά.

### **Άρθρο 5**

#### **Δημιουργία δικτυακού τόπου**

1. Κάθε φορέας δημόσιου τομέα υποχρεούται να δημιουργεί και να διατηρεί δικτυακό τόπο με τις κατάλληλες εφαρμογές, ιδίως για την υποβολή αναφορών, δηλώσεων και αιτήσεων από τα συναλλασσόμενα με αυτόν φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ.. Η υποχρέωση αυτή εκπληρώνεται και με απλή φιλοξενία σχετικής με τον συγκεκριμένο φορέα ιστοσελίδας σε δικτυακό τόπο που διαχειρίζεται ιεραρχικά προϊστάμενη ή εποπτεύουσα αυτού αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι διατίθεται εμφανώς η διεύθυνση ηλεκτρονικής επικοινωνίας με το συγκεκριμένο φορέα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προσδιορίζονται οι γενικοί όροι και οι λειτουργικές προδιαγραφές, οι γενικοί όροι χρήσης, καθώς και οι γενικοί όροι ως προς την πολιτική ασφάλειας και την πολιτική προστασίας ιδιωτικότητας των δικτυακών τόπων που διατηρούν οι φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Ο δικτυακός τόπος οφείλει να παρέχει με κάθε πρόσφορο τρόπο τη δυνατότητα επικοινωνίας των φυσικών προσώπων και των Ν.Π.Ι.Δ. με τον φορέα του δημόσιου τομέα, ιδίως με τη διάθεση της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή τη διαμόρφωση ειδικού χώρου για την διατύπωση των ερωτημάτων κάθε ενδιαφερόμενου.

3. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα προσδιορίζει τους όρους και τα εργαλεία τήρησης του δικτυακού τόπου, τηρώντας τις αρχές της δημοσιότητας, της ποιότητας, της ασφάλειας, της προσβασιμότητας και της διαλειτουργικότητας. Στο δικτυακό τόπο περιλαμβάνεται αναφορά των στοιχείων του υπευθύνου τήρησης και του αναπληρωτή του και των στοιχείων επικοινωνίας αυτών.

4. Οι δικτυακοί τόποι που δημιουργούνται και τηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων είναι τόποι ελεύθερης και χωρίς περιορισμούς πρόσβασης, εκτός αν προβλέπεται άλλως από τον οικείο φορέα για λόγους διαφύλαξης κρατικού απορρήτου ή απορρήτου που προστατεύεται από διάταξη νόμου.

### **Άρθρο 6**

#### **Πληροφοριακές υποχρεώσεις των φορέων του δημόσιου τομέα**

1. Με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων, των όρων και των περιορισμών που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία ως προς την πρόσβαση στα έγγραφα (άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας), ως προς την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ν. 3448/2006) και ως προς την επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997), οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να δημοσιοποιούν και να καθιστούν προσιτές, ιδίως στους δικτυακούς τόπους τους, τις πληροφορίες που διαθέτουν και εμπίπτουν στο πεδίο της αρμοδιότητας και δραστηριότητάς τους. Οφείλουν ιδίως να καθιστούν με εύληπτο τρόπο προσιτά σε κάθε ενδιαφερόμενο τη βασική νομοθεσία που αναφέρεται στα εκάστοτε πεδία αρμοδιότητάς ή δραστηριότητάς τους, πληροφορίες για τις υπηρεσίες και συναλλαγές, οι οποίες παρέχονται από αυτούς ιδίως με χρήση ΤΠΕ, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία, η πρόσβαση στην οποία διευκολύνει την άσκηση δικαιωμάτων ή την εκπλήρωση υποχρεώσεων που προβλέπει ο νόμος.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα διαθέτουν τις ανωτέρω πληροφορίες και έγγραφα σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη, με αυτοματοποιημένα μέσα. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν ιδίως να διαθέτουν στους δικτυακούς τόπους τους, σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη, με αυτοματοποιημένα μέσα, τα υποδείγματα-κείμενα αιτήσεων, δηλώσεων, παραστατικών που είναι αναγκαία για την άσκηση δικαιωμάτων ή την εκπλήρωση υποχρεώσεων των συναλλασσομένων με αυτούς, ανεξάρτητα από το εάν η σχετική επικοινωνία ή συναλλαγή θα πραγματοποιηθεί με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα εγγυώνται την εγκυρότητα και νομιμότητα και μεριμνούν για την ποιότητα και επικαιροποίηση των πληροφοριών και εγγράφων που αναρτούν ή κοινοποιούν προς ανάρτηση στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή στην κατά περίπτωση προβλεπόμενη πύλη ή τόπο πρόσβασης.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, των διατάξεων για την προστασία της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα, οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται, ανακοινώνονται και κοινοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, μπορούν ελεύθερα να μεταφορτώνονται, να προσκτώνται, να αποθηκεύονται, να τυγχάνουν επεξεργασίας, να διαδίδονται και να χρησιμοποιούνται περαιτέρω υπό τον όρο ότι μνημονεύεται κατάλληλα η πηγή τους και δεν εμφανίζονται ως πρωτότυπες πληροφορίες, εάν έχουν υποστεί μετατροπές.

5. Οι περιορισμοί και οι όροι χρήσης των πληροφοριών και εγγράφων που αναρτώνται πρέπει να δημοσιεύονται κατά σαφή και εμφανή τρόπο στο δικτυακό τόπο του φορέα του δημόσιου τομέα. Οι τροποποιήσεις των περιορισμών και των όρων χρήσης πρέπει να είναι άμεσα και ευχερώς αναγνωρίσιμες.

6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να μερι-

μούν για την ευρετηρίαση και τεκμηρίωση της πληροφορίας που διαθέτουν, όπως και για την παροχή υπηρεσιών καταλόγου, αναζήτησης και αυτοματοποιημένης αίτησης και διάθεσης πληροφοριών και εγγράφων του δημόσιου τομέα.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

### **Άρθρο 7 Γενικές αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με σεβασμό του δικαιώματος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικότητας των φυσικών προσώπων.

2. Κατά το σχεδιασμό, διαμόρφωση και προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης γίνεται αξιολόγηση των επιπτώσεων τους στην ιδιωτικότητα και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3. Ο σχεδιασμός, η διαμόρφωση και η προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρέπει να γίνεται, λαμβάνοντας υπόψη το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων και την ανάγκη διαμόρφωσης των συστημάτων και υπηρεσιών κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

4. Όπου ο παρών νόμος απαιτεί τη συγκατάθεση του προσώπου για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η σχετική δήλωση μπορεί να δίδεται και με χρήση ΤΠΕ. Ο φορέας του δημόσιου τομέα που είναι υπεύθυνος επεξεργασίας εξασφαλίζει ότι η δήλωση, η οποία καταγράφεται με ασφαλή τρόπο, είναι ανά πάσα στιγμή προσβάσιμη και μπορεί οποτεδήποτε να ανακληθεί χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

### **Άρθρο 8 Δικαιώματα των προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης**

1. Αν τα φυσικά πρόσωπα επιθυμούν να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν και έχουν γνωστοποιήσει σε φορείς του δημόσιου τομέα για μελλοντικές ηλεκτρονικές συναλλαγές τους με τους φορείς αυτούς, παρέχουν προς τούτο την έγγραφη συγκατάθεσή τους μετά από ενημέρωση για τις ενδεχόμενες μελλοντικές χρήσεις και τους σκοπούς που επιδιώκονται, τους αποδέκτες και τις κατηγορίες αποδεκτών, καθώς και την ύπαρξη δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης.

2. Περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για στατιστικούς λόγους ή για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών επιτρέπεται, εφόσον τα δεδομένα αυτά καταστούν ανώνυμα σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 3 είτε με έγγραφη συγκατάθεση των φυσικών προσώπων ή των νομίμων εκπροσώπων τους.

3. Με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν την ενημέρωση των προσώπων και την παροχή της συγκατάθεσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2.

4. Οι δημόσιες αρχές δεν επιτρέπεται να εξαρτούν την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τη συγκατάθεση των προσώπων για την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων που τα αφορούν είτε για στατιστικούς σκοπούς και για σκοπούς βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών είτε για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο μέλλον.

5. Με την προϋπόθεση της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) και της ασφάλειας, τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να ασκούν και με χρήση ΤΠΕ τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης που προβλέπονται στα άρθρα 12 και 13 του ν. 2472/1997.

### **Άρθρο 9 Δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες των φορέων του δημόσιου τομέα**

1. Η πρόσβαση στα έγγραφα όπως προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/1999 αφορά και στα ηλεκτρονικά έγγραφα και μπορεί να ασκηθεί και με χρήση ΤΠΕ κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

2. Όταν ασκείται το κατά το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα που τηρούνται ηλεκτρονικά από φορέα του δημόσιου τομέα, η μελέτη του εγγράφου ή η χορήγηση αντιγράφου μπορεί να γίνει και με χρήση ΤΠΕ.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται ο τρόπος πρόσβασης, της μελέτης των εγγράφων και της χορήγησης αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των υποστηρικτικών τεχνολογιών, οι υποχρεώσεις του αιτούντος και κάθε σχετικό θέμα.

### **Άρθρο 10 Δικαίωμα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και χρήσης ΤΠΕ**

1. Τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. έχουν δικαίωμα να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ και ιδίως να κάνουν χρήση ηλεκτρονικών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων προκειμένου να χρησιμοποιούν προσφερόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, να λαμβάνουν και να δίδουν πληροφορίες, να έχουν πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα, να καταθέτουν αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα και να λαμβάνουν διοικητικά ή άλλα έγγραφα που απευθύνουν σε αυτά οι φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. έχουν δικαίωμα να επιλέγουν μεταξύ των διαθέσιμων μέσων και τρόπων επικοινωνίας και συναλλαγής με τους φορείς του δημόσιου τομέα. Η επιλογή του τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής δηλώνεται κατά την έναρξη της επικοινωνίας ή συναλλαγής με τον φορέα του δημόσιου τομέα και μπορεί να μεταβάλλεται από το συναλλασσόμενο με τον φορέα του δημόσιου τομέα πρόσωπο σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, εφόσον υπάρξει έγκαιρη και σαφής δήλωση της μεταβολής της προηγούμενης επιλογής. Οι υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα και ιδίως οι υπάλληλοι των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών επικουρούν κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο που αδυνατεί να χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ για την επικοινωνία και συναλλαγή του με φορείς του δημόσιου τομέα.

3. Ο φορέας του δημόσιου τομέα που επικοινωνεί ή

συναλλάσσεται με φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. μπορεί, σε εξαιρετικές περιστάσεις, να μεταβάλλει τον τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής, εφόσον αυτό επιβάλλεται από επιτακτικές οργανωτικές ανάγκες και τα συναλλασσόμενα με αυτόν πρόσωπα ενημερώνονται εγκαίρως και σαφώς για τη μεταβολή του τρόπου επικοινωνίας ή συναλλαγής.

4. Ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί, να προσδιορίσει την επικοινωνία ή συναλλαγή με χρήση ΤΠΕ ως μοναδικό τρόπο επικοινωνίας ή συναλλαγής, εφόσον απευθύνεται σε ή συναλλάσσεται με Ν.Π.Ι.Δ., ενώσεις προσώπων ή φυσικά πρόσωπα που λόγω της φύσης τους, των τεχνικών-οικονομικών δυνατοτήτων τους και του πεδίου δραστηριότητάς τους τεκμαίρεται ότι έχουν πρόσβαση σε ΤΠΕ και στη χρήση αυτών.

### **Άρθρο 11**

#### **Διαρκής συμμετοχή στη βελτίωση λειτουργιών και υπηρεσιών**

1. Τα φυσικά πρόσωπα και τα Ν.Π.Ι.Δ. δια των εκπροσώπων τους μπορούν να διατυπώνουν παρατηρήσεις και προτάσεις αναφορικά με τη λειτουργία των φορέων του δημοσίου τομέα και την παροχή υπηρεσιών από αυτούς, ιδίως με χρήση ΤΠΕ.

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται, αξιολογούν και αξιοποιούν τις παρατηρήσεις και προτάσεις για τη βελτίωση της οργάνωσης και της παροχής υπηρεσιών από αυτούς.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄**

### **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ**

### **Άρθρο 12**

#### **Έκδοση ηλεκτρονικών εγγράφων**

1. Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων επιτρέπεται η έκδοση διοικητικών πράξεων, η σύνταξη και τήρηση εγγράφων κάθε είδους, καθώς και η διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση αυτών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα ή μεταξύ αυτών και των φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ.

2. Από τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται η σύνταξη και τήρηση εγγράφων για τα οποία προβλέπεται από το νόμο απαγόρευση χορήγησης αντιγράφων.

3. Αν η επιδιωκόμενη από φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ. ή απευθυνόμενη σε αυτά πράξη αφορά έγγραφα, τα οποία περιλαμβάνονται, στην προηγούμενη παράγραφο, ο φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να ενημερώνει εγκαίρως και με τον εκάστοτε πλέον πρόσφορο τρόπο τον ενδιαφερόμενο.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα πρότυπα και οι ελάχιστες προδιαγραφές μορφής και αναγκαίων στοιχείων των ηλεκτρονικών εγγράφων που εκδίδουν οι φορείς του δημόσιου τομέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

### **Άρθρο 13**

#### **Κύρος και αποδεικτική ισχύς ηλεκτρονικών εγγράφων**

1. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που συντάσσονται από όργανο φορέα του δημόσιου τομέα και φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του εξουσιοδοτημένου οργάνου που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής έχουν την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα.

2. Τα ηλεκτρονικά διοικητικά έγγραφα φέρουν υποχρεωτικά ασφαλή χρονοσήμανση.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα τεχνικά θέματα και διαδικασίες, καθώς και τα πρότυπα που απαιτούνται σε περίπτωση που ένα ηλεκτρονικό έγγραφο ή πράξη ή ένα σχέδιο εγγράφου προσυπογράφεται από περισσότερους υπαλλήλους-λειτουργούς διάφορων ιεραρχικών βαθμίδων.

### **Άρθρο 14**

#### **Αντίγραφα**

1. Αντίγραφα εγγράφων που παράγονται με ΤΠΕ έχουν ισχύ ακριβούς αντιγράφου, εφόσον: α) το πρωτότυπο ηλεκτρονικό ή έντυπο έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή του φορέα του δημόσιου τομέα και κατά τη διαδικασία της καταχώρισης, της ψηφιοποίησης, της αναπαραγωγής και της εκτύπωσης καθίσταται δυνατή η ταύτιση πρωτοτύπου και ηλεκτρονικού αντιγράφου ή β) το αντίγραφο φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή και ασφαλή χρονοσήμανση.

2. Ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να ψηφιοποιεί ή να αναπαράγει με χρήση ΤΠΕ έντυπα έγγραφα που εκδίδει ή έχει εκδώσει ή άλλα δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που κατέχει στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της και να πιστοποιεί την ταύτιση πρωτοτύπου και ακριβούς ηλεκτρονικού αντιγράφου, βεβαιώνοντας την ακεραιότητα και αυθεντικότητά του.

3. Σε περίπτωση καταστροφής πρωτότυπων έντυπων εγγράφων μετά την παραγωγή ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου στο πρωτόκολλο καταστροφής μνημονεύονται τα ειδικότερα στοιχεία που αναφέρονται στην παραγωγή και αρχειοθέτηση του ψηφιοποιημένου ισόκυρου αντιγράφου.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ορίζονται οι διαδικασίες, οι τεχνικές και κάθε άλλο σχετικό θέμα που αναφέρεται στην ψηφιοποίηση εγγράφων και στην καταστροφή των έντυπων εγγράφων.

5. Η εκτύπωση εγγράφου με χρήση ΤΠΕ επέχει θέση ακριβούς αντιγράφου, εφόσον επικυρώνεται από δημόσια αρχή που δύναται να ελέγχει την ταύτιση πρωτοτύπου και εκτυπωμένου εγγράφου αντιγράφου. Δεν απαιτείται επικύρωση στην περίπτωση που το έγγραφο έχει παραχθεί από φορέα του δημόσιου τομέα και τηρείται από αυτόν ή άλλον φορέα και είναι δυνατό να επιβεβαιωθεί η ακρίβεια και η ισχύς του με χρήση ΤΠΕ.

### **Άρθρο 15** **Δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων**

1. Η δημιουργία ή επικύρωση επί μέρους αρχείου της εκάστοτε διαδικασίας ή υπόθεσης πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικής ένδειξης από το κάθε φορά προς τούτο εξουσιοδοτημένο όργανο του φορέα δημόσιου τομέα κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της διαδικασίας.

2. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί ηλεκτρονικά αρχεία των ηλεκτρονικών εγγράφων, τα οποία εκδίδει, κατέχει ή διακινεί και σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του ή το πεδίο των δραστηριοτήτων του.

3. Οι διαδικασίες και τα μέσα καταχώρισης, τήρησης και εν γένει της επεξεργασίας των ηλεκτρονικών εγγράφων στα ηλεκτρονικά αρχεία πρέπει να πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις ασφαλείας και να εγγυώνται ιδίως την ακεραιότητα, αυθεντικότητα, εμπιστευτικότητα, και την ποιότητα των εγγράφων, καθώς και των δεδομένων και πληροφοριών που περιέχονται σε αυτά.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καθορίζονται τα ζητήματα που αναφέρονται στη συγκρότηση, τήρηση, επεξεργασία, αποθήκευση, ευρετηρίαση και αναζήτηση ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, τα μέσα τήρησης, τα τεχνικά πρότυπα ηλεκτρονικής διαχείρισης-αρχειοθέτησης και αναζήτησης εγγράφων και δεδομένων, καθώς και οι κατευθύνσεις για τα μέτρα οργανωτικής και τεχνικής ασφαλείας.

5. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα μεριμνά ώστε τα ηλεκτρονικά έγγραφα, τα ψηφιακά αντίγραφα εντύπων και εγχάρτων εγγράφων και τα ηλεκτρονικά αρχεία τηρούνται με τρόπο, σε μορφή και υλικούς φορείς που εξασφαλίζουν τη διατηρησιμότητα, την προσβασιμότητα και την αναγνωσιμότητά τους. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα ζητήματα της τήρησης και διατήρησης των ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων, καθώς και της κατάθεσης αρχείων, ηλεκτρονικών εγγράφων ή ψηφιακών αντιγράφων εντύπων ή εγχάρτων εγγράφων στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

### **Άρθρο 16** **Τήρηση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου**

1. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα τηρεί ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, στο οποίο καταχωρίζονται πράξεις, όπως η έκδοση, παραλαβή, κοινοποίηση, διαβίβαση εγγράφων, τα οποία είτε εκδίδονται από αυτόν είτε βρίσκονται ή περιέρχονται στην κατοχή του στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

2. Η καταχώριση στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο που τηρείται από τον φορέα του δημόσιου τομέα πραγματοποιείται, ανεξάρτητα εάν η παραγωγή, έκδοση ή διακίνηση εγγράφων πραγματοποιείται με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο και ανεξάρτητα εάν η διοικητική πράξη ή ενέργεια διεκπεραιώνεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με ηλεκτρονικό τρόπο.

3. Τα συστήματα ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου εκδίδουν ηλεκτρονικό αποδεικτικό καταχώρισης που περιλαμβάνει

στοιχεία ταυτοποίησης του εγγράφου, όπως εκδότης, θέμα, ημερομηνία και ώρα καταχώρισης, καθώς και τον μοναδικό αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου. Ως χρόνος καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο λογίζεται η ημερομηνία και ώρα που αναγράφεται στο αποδεικτικό καταχώρισης.

4. Η βεβαίωση καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο γνωστοποιείται, στο φυσικό πρόσωπο ή στο Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ, εκτός εάν αυτό έχει αιτηθεί ή επιλέξει διαφορετικά κατά την αρχική επικοινωνία. Με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίηση), τα συναλλασσόμενα με τον φορέα του δημόσιου τομέα φυσικά πρόσωπα ή τα Ν.Π.Ι.Δ. δια των εξουσιοδοτημένων από αυτά προσώπων μπορούν να ενημερώνονται με χρήση ΤΠΕ αναφορικά με τη διακίνηση των εγγράφων που έχουν πρωτοκολληθεί και εν γένει για την πορεία της υπόθεσης που τα αφορά.

### **Άρθρο 17** **Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα**

1. Οι φορείς δημόσιου τομέα διακινούν ή ανταλλάσσουν με χρήση ΤΠΕ έγγραφα και δεδομένα στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί και για την εκπλήρωση αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι όροι ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από τη φύση των διακινούμενων εγγράφων και επιβεβαιώνεται η ταυτότητα (αυθεντικοποίηση) των δημοσίων λειτουργιών και υπαλλήλων. Οι όροι ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται για τη διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

2. Εφόσον τηρούνται οι όροι ασφαλείας στο επίπεδο που κάθε φορά επιβάλλεται από την κατηγορία, τη φύση και το σκοπό των διακινούμενων εγγράφων ή δεδομένων, οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να αναζητούν δημόσια έγγραφα ή έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των ίδιων ή άλλου φορέα του δημόσιου τομέα καθώς και να διακινούν και να διαβιβάζουν αυτά με χρήση ΤΠΕ, εφόσον είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση διαδικασίας, συναλλαγής ή αιτήματος φυσικού προσώπου ή Ν.Π.Ι.Δ. και το πρόσωπο αυτό έχει συγκατατεθεί στην αναζήτηση και διακίνηση των εγγράφων αυτών.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα κάνουν χρήση ΤΠΕ στη μεταξύ τους επικοινωνία, διακίνηση και ανταλλαγή εγγράφων και δεδομένων εφαρμόζοντας τα πρότυπα και τις τεχνικές, με βάση το προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως εκάστοτε ισχύει, προκειμένου να εξασφαλίσουν το απαιτούμενο επίπεδο διαλειτουργικότητας.

4. Το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης επικαιροποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όταν αυτό επιβάλλεται είτε από τη μεταβολή του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την παροχή υπηρεσιών είτε από τη μεταβολή του τεχνολογικού περιβάλλοντος και της αντίστοιχης υποδομής.

**Άρθρο 18**  
**Αυτοματοποιημένη παροχή υπηρεσιών**  
**ηλεκτρονικής διακυβέρνησης**

1. Η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η εκπλήρωση αιτημάτων που υποβάλλονται ηλεκτρονικά ή μη μπορεί να γίνεται με πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο με την υποστήριξη ΤΠΕ, με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των αιτούντων και των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων και της τήρησης των όρων ασφαλείας στο επίπεδο που επιβάλλεται από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών και των αντίστοιχων δεδομένων, όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 32 του παρόντος. Οι πράξεις που εκδίδονται συνιστούν διοικητικές πράξεις.

2. Η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η ανταπόκριση σε αιτήματα φυσικών προσώπων είτε με διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα είτε με διασύνδεση ηλεκτρονικών αρχείων ή βάσεων δεδομένων που τηρούνται από φορείς του δημόσιου τομέα είτε με πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο με την υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων και βάσεων δεδομένων, πραγματοποιείται, με τήρηση των προϋποθέσεων και εγγυήσεων της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

**Άρθρο 19**  
**Κοινή χρήση και αξιοποίηση υποδομών,**  
**ΤΠΕ και δεδομένων**

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων και ιδίως των διατάξεων για την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων που αναφέρονται στην προστασία κρατικών απορρήτων ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται σε ειδικές διατάξεις, και την επιφύλαξη των διατάξεων του Κεφαλαίου Θ', οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να χρησιμοποιούν από κοινού υπολογιστικές λειτουργίες, υποδομές των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ, καθώς και δεδομένα, με εξαίρεση τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να εξασφαλίζουν τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να βελτιώνουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της λειτουργίας τους. Η κοινή χρήση υπολογιστικών λειτουργιών, υποδομών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων, καθώς και δεδομένων πραγματοποιείται ιδίως με τη δημιουργία κοινών υπολογιστικών κέντρων, τη διασύνδεση των υφιστάμενων ή νέων υπολογιστικών κέντρων των φορέων του δημόσιου τομέα, τη λειτουργία τους με ενιαία πολιτική διαχείρισης και διάθεσης. Οι αρχές, διαδικασίες, προϋποθέσεις και όροι κοινής χρήσης και αξιοποίησης υπολογιστικών λειτουργιών, υποδομών πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων, καθώς και δεδομένων, καθώς και οι γενικές κατευθύνσεις για την κτήση και άσκηση δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας από τους φορείς του δημόσιου τομέα καθορίζονται, προτυποποιούνται και επικαιροποιούνται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού.

2. Οι δημόσιοι φορείς τηρούν μητρώο των πληροφο-

ριακών και επικοινωνιακών υποδομών και συστημάτων, του λογισμικού, καθώς και των κατηγοριών αρχείων και δεδομένων που χρησιμοποιούν ή τηρούν. Το μητρώο περιλαμβάνει λεπτομερή αναφορά στις άδειες χρήσης/εκμετάλλευσης και εν γένει στα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας του φορέα του δημόσιου τομέα και είναι, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, προσιτό σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα και σε κάθε ενδιαφερόμενο. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται οι γενικές προδιαγραφές και η μορφή τήρησης των μητρώων αυτών και οι διαδικασίες πρόσβασης και διάθεσης του περιεχομένου τους.

3. Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει πριν από την προμήθεια, αναβάθμιση ή επικαιροποίηση λογισμικού, υποδομών, πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ να εξετάζει με τον πλέον πρόσφορο τρόπο τη διαθεσιμότητά τους στον ίδιο φορέα ή σε άλλους φορείς του δημόσιου τομέα και τη δυνατότητα κοινής χρήσης αυτών κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία. Κατά την προμήθεια, αναβάθμιση ή επικαιροποίηση λογισμικού, υποδομών, πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει ΤΠΕ κάθε φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να αιτιολογεί ρητά και ειδικά την έλλειψη της δυνατότητας αξιοποίησης αντίστοιχων διαθέσιμων υποδομών και συστημάτων στον ίδιο ή σε άλλο φορέα του δημόσιου τομέα.

4. Κατά την κατάρτιση συμβάσεων για την ανάπτυξη προϊόντων λογισμικού για λογαριασμό φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να προβλέπεται ότι το προϊόν λογισμικού που παραδίδεται από τον ανάδοχο στον φορέα του δημόσιου τομέα περιλαμβάνει τον πηγαίο κώδικα και την αναγκαία τεκμηρίωση, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, τα οποία θα πρέπει να καταχωρίζονται στο μητρώο της παραγράφου 2. Η σχετική σύμβαση θα πρέπει να προβλέπει, επίσης, ότι το προϊόν λογισμικού παραδίδεται στον φορέα του δημόσιου τομέα με όρους ώστε ο φορέας να μπορεί να μελετά τον τρόπο λειτουργίας του προϊόντος λογισμικού, να το προσαρμόζει στις ανάγκες του, να αναδιανέμει αντίγραφα αυτού για οποιονδήποτε σκοπό και σε οποιονδήποτε, ιδίως μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα, να βελτιώνει και να δημοσιεύει ή διαθέτει με οποιονδήποτε τρόπο τις βελτιώσεις του προϊόντος λογισμικού που έχει επιφέρει σε οποιονδήποτε, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που η διανομή, δημοσίευση και διάθεση του προϊόντος λογισμικού και των βελτιώσεών του δυσχεραίνει την εκτέλεση της αποστολής και την άσκηση αρμοδιοτήτων του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα ή προσκρούει στην προστασία κρατικών ή άλλων απορρήτων που προβλέπονται από τον νόμο. Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να τεκμηριώνει ρητά και ειδικά την εξαίρεση αυτή.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δημιουργείται στο Εθνικό Τυπογραφείο αποθετήριο πληροφοριών και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι γενικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, οι διαδικασίες και η μορφή τήρησης του αποθετηρίου, οι διαδικασίες και οι όροι πρόσβασης, διάθεσης και χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα και προϊόντων λογισμικού και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να θέτουν σε παραγωγική λειτουργία και να αξιοποιούν υπολογιστικές και επικοινωνιακές υποδομές, πληροφοριακά και επικοινωνιακά συστήματα ή εφαρμογές λογισμικού, τα οποία έχουν αναπτυχθεί για λογαριασμό τους και έχουν παραληφθεί σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να τεκμηριώνουν ειδικά τυχόν αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσης αυτής.

### **Άρθρο 20** **Στατιστική επεξεργασία δεδομένων**

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα επεξεργάζονται και εξάγουν στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τις ολοκληρωμένες διοικητικές διαδικασίες ή από την έκδοση πράξεων με χρήση ΤΠΕ. Τα στατιστικά στοιχεία τηρούνται ηλεκτρονικά από τους φορείς του δημόσιου τομέα με σκοπό την εξαγωγή αναφορών και στοιχείων σχετικά με τη διεκπεραίωση διοικητικών πράξεων και συναλλαγών, όπως ιδίως ο χρόνος και το κόστος διεκπεραίωσης της διαδικασίας.

2. Τα στατιστικά στοιχεία που συνάγονται από την επεξεργασία σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο δημοσιεύονται περιοδικά στο δικτυακό τόπο του φορέα του δημόσιου τομέα.

3. Αν στα δεδομένα που θα υποστούν στατιστική επεξεργασία περιλαμβάνονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία λαμβάνει χώρα αφού αυτά καταστούν ανώνυμα. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ορίζονται οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και τα μέσα με τα οποία καθίστανται ανώνυμα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι μέθοδοι στατιστικής επεξεργασίας των στοιχείων και δεδομένων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄** **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ** **ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ**

### **Άρθρο 21** **Ηλεκτρονική επικοινωνία των φορέων δημόσιου τομέα με φυσικά ή νομικά πρόσωπα**

1. Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων που καθιστούν υποχρεωτική τη χρήση ΤΠΕ για την επικοινωνία και τη συναλλαγή με φορέα του δημόσιου τομέα, ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας με φυσικά ή Ν.Π.Ι.Δ. και παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτά, εφόσον τα πρόσωπα αυτά έχουν ζητήσει τη χρήση του τρόπου αυτού ή έχουν δώσει τη ρητή συγκατάθεσή τους. Η αίτηση και η παροχή της συγκατάθεσης, καθώς και η ανάκλησή της μπορούν να διαβιβάζονται και με ηλεκτρονικό τρόπο, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις της ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης).

2. Οι φορείς του δημόσιου τομέα επικοινωνούν και συναλλάσσονται με φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. και εν γένει παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτά, τηρώντας τις προϋποθέσεις και τους όρους ασφάλειας που περιέχονται στο προβλεπόμενο στο άρθρο

27 του ν. 3731/2008 Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή στην πολιτική ασφάλειας του εκάστοτε φορέα του δημόσιου τομέα.

### **Άρθρο 22** **Διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ.**

1. Έγγραφα που αφορούν σε ατομικές διοικητικές πράξεις, αποφάσεις, κοινοποιήσεις, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις διακινούνται μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών ή Ν.Π.Ι.Δ. ή κοινοποιούνται σε αυτά με ηλεκτρονικό τρόπο, εφόσον τηρούνται οι όροι ασφάλειας στο επίπεδο που επιβάλλεται από τη φύση των διακινούμενων εγγράφων και είτε φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή είτε πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων και εν γένει της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης). Οι όροι ασφάλειας που πρέπει να τηρούνται για τη διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή Ν.Π.Ι.Δ., καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού.

2. Η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων, τα οποία φέρουν μόνο ηλεκτρονική υπογραφή επιτρέπεται στις περιπτώσεις που η αναφερόμενη διακίνηση δεν συνδέεται με την παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων ή με την άσκηση δικαιώματος. Στα έγγραφα αυτά περιλαμβάνονται ιδίως ερωτήματα, εγκύκλιοι, οδηγίες, μελέτες, στατιστικά στοιχεία, αιτήσεις παροχής πληροφοριών.

### **Άρθρο 23** **Υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών**

1. Με την επιφύλαξη εξαιρέσεων που προβλέπονται σε ειδικές ρυθμίσεις, φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. μπορούν να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, νομιμοποιητικά έγγραφα, δικαιολογητικά συμμετοχής, δικαιολογητικά, καθώς και προσφορές για συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς, εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση οριζόμενες προϋποθέσεις που αφορούν την παροχή των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων, της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) και εν γένει της πολιτικής ασφάλειας του φορέα.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται ειδικότερα οι αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, νομιμοποιητικά έγγραφα, δικαιολογητικά συμμετοχής, δικαιολογητικά, καθώς και προσφορές που υποβάλλονται ηλεκτρονικά, καθώς και το περιεχόμενο και ο τύπος τους. Με όμοια απόφαση εξειδικεύονται οι όροι, τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις ηλεκτρονικής κατάθεσης και υποβολής εγγράφων, αιτήσεων, δηλώσεων, βεβαιώσεων, νομιμοποιητικών εγγράφων, προσφορών και δικαιολογητικών και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Αν η υποβολή από φυσικό ή Ν.Π.Ι.Δ. και η αντίστοιχη διακίνηση αφορά έγγραφα, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, ο φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να ενημερώνει σχετικώς και εγκαίρως με τον εκάστοτε πλέον πρόσφορο τρόπο τον ενδιαφερόμενο.



3. Ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί, κατ' εξαίρεση, να απαιτήσει την ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων και ιδίως αιτήσεων και δηλώσεων, εφόσον πιθανολογείται ότι τα αιτούντα ή δηλούντα φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. λόγω της φύσης τους, των τεχνικών-οικονομικών δυνατοτήτων τους και του πεδίου δραστηριότητάς τους έχουν πρόσβαση σε ΤΠΕ και στη χρήση αυτών.

4. Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να θέτει στη διάθεση του προσώπου που υποβάλλει με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.ά. κατάλληλα, αποτελεσματικά και προσιτά μέσα που θα επιτρέψουν να διορθώσει τυχόν λάθη κατά τον ηλεκτρονικό χειρισμό της υπηρεσίας πριν από την οριστική υποβολή. Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να ενημερώνει με τον κατά περίπτωση πλέον πρόσφορο τρόπο για την ύπαρξη δυνατότητας μεταγενέστερης διορθωτικής ή συμπληρωματικής υποβολής με ηλεκτρονικό ή μη τρόπο ενημερώνοντας ταυτόχρονα για τις έννομες συνέπειες της διορθωτικής ή συμπληρωματικής υποβολής.

5. Εφόσον τα έγγραφα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 τηρούνται ήδη σε ηλεκτρονικό αρχείο ή με οποιονδήποτε τρόπο σε φορέα του δημόσιου τομέα, ο φορέας του δημόσιου τομέα στον οποίο απευθύνονται οι αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις κ.ά. αναζητεί αυτεπαγγέλτως τα έγγραφα αυτά. Ο φορέας του δημόσιου τομέα που διαθέτει τα έγγραφα αυτά οφείλει σε κάθε περίπτωση να επιβεβαιώνει την ακρίβεια και την ισχύ τους. Το φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με φορέα του δημόσιου τομέα μπορεί να αιτηθεί την αναζήτηση των εγγράφων αυτών, βεβαιώνοντας με υπεύθυνη δήλωση την ακρίβεια των αναγραφόμενων ή βεβαιούμενων σε αυτά στοιχείων – δεδομένων.

#### **Άρθρο 24**

##### **Προσδιορισμός χρόνου παραλαβής και υπολογισμός προθεσμιών κατάθεσης**

1. Οι δηλώσεις, αιτήσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα που αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε έναν φορέα του δημόσιου τομέα θεωρείται ότι έχουν περιέλθει σε αυτόν, εφόσον υπάρξει ηλεκτρονική επιβεβαίωση της λήψης με ασφαλή χρονοσήμανση. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζονται τα ζητήματα που αναφέρονται στη διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Εάν το σύστημα που χρησιμοποιεί ο φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο απευθύνονται οι αιτήσεις, δηλώσεις, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα δεν υποστηρίζει την αυτόματη επιβεβαίωση της λήψης, ο φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να ενημερώνει για αυτό με κάθε πρόσφορο τρόπο και ιδίως με πληροφόρηση στον οικείο δικτυακό τόπο. Στην περίπτωση αυτή τα έγγραφα που περιέρχονται σε φορέα του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ πρωτοκολλούνται αυθημερόν, εφόσον έχουν κατατεθεί εντός ωραρίου εργασίας, ειδάλως πρωτοκολλούνται την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Ο φορέας του δημόσιου τομέα αποστέλλει αμελλητί, με ηλεκτρονικό τρόπο, στο πρόσωπο που έχει υποβάλλει δηλώσεις, αιτήσεις, δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα αποδεικτικό υποβολής, στο οποίο αναφέρεται ο ακριβής χρόνος παραλα-

βής και τα στοιχεία καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο.

3. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, ως χρόνος υποβολής θεωρείται ο χρόνος της ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και, σε περίπτωση που δεν είναι τεχνικά δυνατή η υποστήριξη της λειτουργίας αυτής, ο χρόνος καταχώρισης στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, που αναγράφεται στο αποδεικτικό υποβολής.

4. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, όταν προβλέπεται προθεσμία για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών και άλλων εγγράφων η προθεσμία αυτή λήγει την δωδεκάτη νυχτερινή ώρα Ελλάδας της ημέρας κατά την οποία παρέρχεται η προθεσμία. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης ηλεκτρονικής υποβολής το πρόσωπο που έχει προβεί στην εκπρόθεσμη υποβολή ενημερώνεται αμελλητί και με τον πλέον πρόσφορο τρόπο για τον εκπρόθεσμο χαρακτήρα της υποβολής.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού καθορίζεται η διαδικασία και η προθεσμία για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων, δικαιολογητικών, όταν για την αποδοχή τους απαιτείται η καταβολή τελών, παραβόλων ή οφειλών προς το Δημόσιο.

#### **Άρθρο 25**

##### **Γνωστοποίηση με ηλεκτρονικό τρόπο**

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να γνωστοποιούν έγγραφα σε φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ, εφόσον αυτά έχουν αιτηθεί ή υποδείξει το συγκεκριμένο μέσο ως προτιμώμενο ή έχουν συγκατατεθεί ρητά στη χρήση του. Τόσο η αίτηση για τη χρήση ή η υπόδειξη του προτιμώμενου ηλεκτρονικού μέσου όσο και η σχετική συγκατάθεση μπορεί να μεταδίδονται και να αποστέλλονται, σε κάθε περίπτωση, με χρήση ΤΠΕ, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) των προσώπων.

2. Το σύστημα γνωστοποίησης πρέπει να επιτρέπει την εξακρίβωση του ακριβούς χρόνου, κατά τον οποίο έλαβε χώρα η αποστολή, παραλαβή και η πρόσβαση στο περιεχόμενο του εν λόγω εγγράφου, η οποία συνεπάγεται έναρξη των έννομων συνεπειών και των προθεσμιών, όπως αυτές τους αφορούν την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ορίζεται κάθε αναγκαίο τεχνικό θέμα ως προς τις προδιαγραφές και τα πρότυπα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του συστήματος γνωστοποίησης, με τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στο σκοπό της εξακρίβωσης του ακριβούς χρόνου αποστολής και παραλαβής ενός εγγράφου και πρόσβασης στο περιεχόμενό του. Τεκμαίρεται ότι το πρόσωπο που είναι αποδέκτης του εγγράφου που γνωστοποιείται αποκτά πρόσβαση στο περιεχόμενο της γνωστοποίησης το αργότερο δέκα πλήρεις ημέρες από τη γνωστοποίηση, εκτός εάν ο αποδέκτης αποδείξει τη συνδρομή λόγων ανωτέρας βίας που δεν επέτρεψαν την πρόσβαση στο περιεχόμενο του εγγράφου που γνωστοποιήθηκε με χρήση ΤΠΕ ή εφόσον αυτή η αδυναμία οφείλεται σε λόγους που αφορούν στον φορέα του δημόσιου τομέα.

3. Με γνωστοποίηση ισοδυναμεί η ηλεκτρονική πρόσβαση από τους ενδιαφερομένους στο περιεχόμενο των ενεργειών και των αντίστοιχων εγγράφων του φορέα του δημόσιου τομέα, εφόσον ο φορέας του δημόσιου τομέα μπορεί να αποδείξει με βέβαιο και ασφαλή τρόπο την πρόσβαση του ενδιαφερομένου.

### **Άρθρο 26** **Ηλεκτρονικές πληρωμές**

1. Επιτρέπεται η εισπραξη ειδικών φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων, προστίμων και εν γένει η οικονομική εκκαθάριση οφειλών φυσικών προσώπων και Ν.Π.Ι.Δ. προς φορείς του δημόσιου τομέα με χρέωση τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών πληρωμής που τηρούν οι υπόχρεοι ή με χρέωση καρτών πληρωμής που έχουν εκδοθεί στο όνομά τους.

2. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ταυτοποίηση και την επιβεβαίωση ταυτότητας του υπόχρεου η πληρωμή μπορεί να πραγματοποιείται είτε άμεσα από τον ίδιο είτε μέσω των Κ.Ε.Π., των ΕΚΕ και των Ελληνικών Ταχυδρομείων (ΕΛΤΑ).

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται ειδικότερα οι φόροι, παράβολα, τέλη, ένσημα και χαρτόσημα που μπορούν να καταβληθούν και εισπραχθούν ηλεκτρονικά, οι αποδιδόμενοι σε κάθε περίπτωση κωδικοί υποχρέωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα

### **Άρθρο 27** **Πληροφορίες και υπολογισμός χρόνου καταβολής στις ηλεκτρονικές πληρωμές**

1. Για την εκτέλεση πράξης ηλεκτρονικής πληρωμής ο υπόχρεος υποβάλλει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες: α) κωδικό υποχρέωσης που αντιστοιχεί στην οφειλή, β) ποσό καταβολής, γ) ημερομηνία και προθεσμία καταβολής.

2. Η ηλεκτρονική πληρωμή ολοκληρώνεται όταν στον υπόχρεο κοινοποιηθεί με χρήση ΤΠΕ η επιβεβαίωση της συναλλαγής, η χρέωση του αντίστοιχου λογαριασμού ή της κάρτας που χρησιμοποιείται ως μέσο ηλεκτρονικής καταβολής και ο ακριβής χρόνος που ολοκληρώθηκε η συναλλαγή (χρονοσήμανση).

3. Εάν η ηλεκτρονική πληρωμή δεν είναι επιτυχής ή δεν ολοκληρωθεί ο υπόχρεος ενημερώνεται αυτόματα για την αδυναμία χρήσης της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας και, εφόσον είναι δυνατόν, για τους λόγους της ανεπιτυχούς συναλλαγής. Η ως άνω ενημέρωση δεν αντικαθιστά την υποχρέωση του παρόχου της υπηρεσίας πληρωμών για πληροφόρηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3862/2010 (Α' 113).

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο ειδικότερο τεχνικό θέμα, σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς ηλεκτρονικής πληρωμής ή την ενημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση αυτής, καθώς και η μορφή και το περιεχόμενο του αποδεικτικού πληρωμής και η διαδικασία επαλήθευσής του.

### **Άρθρο 28** **Ηλεκτρονική καταβολή οφειλών των Φορέων του δημόσιου τομέα**

1. Με την προϋπόθεση της ταυτοποίησης και της επιβεβαίωσης της ταυτότητας (αυθεντικοποίησης) του δικαιούχου, μπορούν να καταβάλλονται οφειλές των φορέων του δημόσιου τομέα προς φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. μέσω της πίστωσης λογαριασμών του δικαιούχου.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο τεχνικό θέμα σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς συναλλαγής ή την ενημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση της συναλλαγής.

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'** **ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ** **(ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ) ΓΙΑ ΤΗ** **ΧΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ** **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

#### **Άρθρο 29** **Ηλεκτρονική επικοινωνία χωρίς ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση)**

1. Όταν το περιεχόμενο της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συναλλαγής με το φορέα του δημόσιου τομέα αφορά πληροφορίες που είναι εν γένει προσιτές σε κάθε ενδιαφερόμενο, όπως εγκύκλιοι, γενικές οδηγίες, έντυπα αιτήσεων και δηλώσεων, εκθέσεις, μελέτες, ενημερωτικό υλικό, στατιστικά στοιχεία, πρακτικά δημόσιων συνεδριάσεων δεν απαιτείται ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ..

2. Στην περίπτωση υπηρεσιών πληροφόρησης, αυτές μπορούν να παρέχονται χωρίς να είναι αναγκαία η καταχώριση στοιχείων του αποδέκτη της υπηρεσίας, όπως η διαδικτυακή διεύθυνση αυτού, εφόσον δεν είναι αναγκαίο για την παροχή της υπηρεσίας ή την τυχόν χρέωσή της.

3. Στην περίπτωση υπηρεσιών περιοδικής γενικής πληροφόρησης με χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αυτές μπορούν να παρέχονται με αναγκαία μόνη την καταχώριση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του παραλήπτη, χωρίς να είναι αναγκαία η συλλογή και επεξεργασία άλλων δεδομένων.

#### **Άρθρο 30** **Υποχρέωση ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης)**

1. Η ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση των φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνούν και συναλλάσσονται με τους φορείς του δημόσιου τομέα είναι υποχρεωτική:

- α) εφόσον η επικοινωνία ή η συναλλαγή:
  - αα) αφορά αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, η υποβολή και παροχή των οποίων προβλέπεται ως υποχρεωτική από το νόμο,
  - ββ) αφορά υποβολή νομιμοποιητικών εγγράφων, δικαιο-

ολογητικών, προσφορών, δικαιολογητικών συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς,

γγ) αφορά την έκδοση, αναπαραγωγή ή κοινοποίηση πράξεων, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και εν γένει εγγράφων, τα οποία περιέχουν ή σχετίζονται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των φυσικών προσώπων που συναλλάσσονται με τη διοίκηση,

δδ) αφορά την έκδοση, αναπαραγωγή ή κοινοποίηση πράξεων, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και εν γένει εγγράφων, τα οποία περιέχουν ή σχετίζονται με φορολογικά, περιουσιακά, οικονομικά ή άλλα στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες που αφορούν Ν.Π.Ι.Δ. και καλύπτονται από απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, όπως το φορολογικό απόρρητο,

εε) αφορά την καταβολή φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων προστίμων ή άλλων οφειλών προς δημόσια αρχή που λαμβάνει χώρα με ηλεκτρονικά μέσα και

β) σε κάθε περίπτωση που το περιεχόμενο της επικοινωνίας και της συναλλαγής με τη δημόσια αρχή αφορά ή σχετίζεται με δήλωση, αίτηση, πράξη, απόφαση ή ενέργεια, από την οποία απορρέουν έννομες συνέπειες για το φυσικό πρόσωπο ή το Ν.Π.Ι.Δ. που επικοινωνεί ή συναλλάσσεται με τη δημόσια αρχή.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται ειδικότερα οι συναλλαγές και οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη χρήση και παροχή των οποίων απαιτείται η ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση των φυσικών και Ν.Π.Ι.Δ. και κάθε σχετικό τεχνικό θέμα.

3. Εάν για τη διοικητική πράξη ή ενέργεια των φορέων του δημόσιου τομέα ή για την επικοινωνία ή συναλλαγή αυτών με άλλους φορείς, φυσικά πρόσωπα και Ν.Π.Ι.Δ. απαιτείται από το νόμο προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ο φορέας του δημόσιου τομέα δύναται να απαιτεί ότι ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης πρέπει να έχει διαπίστευση από τον αρμόδιο φορέα.

### Άρθρο 31

#### Εγγραφή σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

1. Η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τις οποίες απαιτείται ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) προϋποθέτει την εγγραφή στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή κατά περίπτωση σε άλλες πύλες ή τόπους πρόσβασης ή σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες που παρέχονται από επί μέρους φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Κατά την αρχική εγγραφή το φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης θα πρέπει να προσκομίζει ή να αποστέλλει υπογεγραμμένα με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή στην αρμόδια Αρχή Εγγραφής τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ταυτότητά του. Τα στοιχεία της ταυτότητας που αναφέρονται στην αίτηση εγγραφής, όταν πρόκειται για Έλληνες πολίτες, αποδεικνύονται από το δελτίο ταυτότητας ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριο. Η ταυτότητα των αλλοδαπών αποδεικνύεται, στην περίπτωση πολιτών Κράτους - Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο, ενώ, στις άλλες περιπτώσεις, από το διαβατήριο ή άλλο έγγραφο βάσει του οποίου επιτρέπεται η είσοδός τους στη Χώρα, ή τα έγγραφα που έ-

χουν εκδώσει οι αρμόδιες ελληνικές αρχές.

3. Κατά την αρχική εγγραφή το Ν.Π.Ι.Δ. που επιθυμεί να κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πρέπει να προσκομίζει τα στοιχεία που αποδεικνύουν την επωνυμία ή διακριτικό τίτλο, τη νομική μορφή, την έδρα και την εξουσία εκπροσώπησης του προσώπου που προβαίνει στην εγγραφή.

4. Η αρχική εγγραφή μπορεί να γίνεται είτε αυτοπροσώπως είτε με ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο ή εκπρόσωπο. Αιτήσεις για εγγραφή που υποβάλλονται μέσω Κ.Ε.Π. τα οποία έχουν την ευθύνη ελέγχου των στοιχείων της ταυτότητας, θεωρείται ότι υποβάλλονται αυτοπροσώπως στην αρμόδια για την εγγραφή υπηρεσία, εφόσον υπάρχει η κατάλληλη ηλεκτρονική διασύνδεση μεταξύ του Κ.Ε.Π. και της ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

5. Κατά την εγγραφή σε μία υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης τα πρόσωπα ενημερώνονται με τρόπο πρόσφορο και σαφή για τους σκοπούς της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις κατηγορίες δεδομένων που υπόκεινται σε επεξεργασία, τους υπεύθυνους επεξεργασίας και τους αποδέκτες των δεδομένων στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

6. Με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα ειδικότερα τεχνικά και λεπτομερειακά ζητήματα που αναφέρονται στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου.

### Άρθρο 32

#### Έκδοση αναγνωριστικών – διαπιστευτηρίων και διαδικασία επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης)

1. Κατά την εγγραφή στην υπηρεσία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προσδιορίζονται τα αναγνωριστικά που απαιτεί κάθε φορέας του δημόσιου τομέα για την ταυτοποίηση και τα διαπιστευτήρια για την περαιτέρω επιβεβαίωση της ταυτότητας του προσώπου που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Όταν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, τα αναγνωριστικά και τα αντίστοιχα διαπιστευτήρια αποδίδονται στο νόμιμο εκπρόσωπό του ή σε πρόσωπο ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένο από το όργανο διοίκησης του νομικού προσώπου.

2. Το πρόσωπο, στο οποίο αποδίδονται αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια οφείλει να λαμβάνει όλα τα προσήκοντα μέτρα για την εμπιστευτικότητα των αναγνωριστικών και διαπιστευτηρίων και την ασφαλή φύλαξη των μέσων που τυχόν έχουν διατεθεί για την αποθήκευση και χρησιμοποίηση των αναγνωριστικών και των διαπιστευτηρίων. Οφείλει να ειδοποιεί αμελλητί τους φορείς του δημόσιου τομέα που έχουν εκδώσει τα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια για οποιαδήποτε παραβίαση της εμπιστευτικότητας ή ηλεκτρονική επικοινωνία ή συναλλαγή που έλαβε χώρα χωρίς τη γνώση και έγκρισή του, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο πρόβλημα, όπως αποκάλυψη αναγνωριστικών, κλοπή ή απώλεια διαπιστευτηρίων ή των μέσων που έχουν διατεθεί για την αποθήκευση και χρησιμοποίηση αυτών.

3. Τα αναγνωριστικά και οι μέθοδοι ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης ταυτότητας των προσώπων διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο εμπιστοσύνης, το οποίο απαιτείται για την εκάστοτε χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Για την κατανομή σε επίπεδα εμπι-

στοσύνης λαμβάνονται υπόψη ιδίως η φύση της διοικητικής πράξης, η σοβαρότητα των ένομων συνεπειών για το πρόσωπο το οποίο αιτείται ή είναι αποδέκτης της επικοινωνίας ή της υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα οικεία έγγραφα, η φύση των επιχειρηματικών ή άλλων απορρήτων που περιέχονται στα οικεία έγγραφα.

4. Με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζεται το επίπεδο εμπιστοσύνης που απαιτείται για τη δυνατότητα χρήσης μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια, καθώς και οι μέθοδοι ταυτοποίησης – επιβεβαίωσης ταυτότητας (αυθεντικοποίησης), καθώς και τα διακριτικά που αξιοποιούνται για τη δημιουργία αμοιβαίας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης και του εκάστοτε φορέα.

### **Άρθρο 33**

#### **Τήρηση και αποθήκευση αναγνωριστικών**

1. Η τήρηση και αποθήκευση των αναγνωριστικών στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή σε κατά περίπτωση άλλες πύλες ή τόπους πρόσβασης δεν είναι υποχρεωτική. Τα πρόσωπα μπορούν να εισάγουν εκ νέου τα αναγνωριστικά κάθε φορά που αιτούνται ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) προκειμένου να κάνουν χρήση μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Τα αναγνωριστικά των προσώπων μπορούν να τηρούνται στην Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου με έγγραφη συγκατάθεση των προσώπων και σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 2472/1997. Με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ορίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες για την ενημέρωση των προσώπων και την παροχή της συγκατάθεσης.

2. Αν η ταυτοποίηση και η επιβεβαίωση της ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) δεν είναι επιτυχής, ο χρήστης ενημερώνεται από την Κεντρική Διαδικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου για τους λόγους της ανεπιτυχούς αναγνώρισης και για την αδυναμία χρήσης της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'**

### **ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ**

#### **Άρθρο 34**

##### **Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης**

1. Σε κάθε Υπουργείο συνιστάται Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Στη Γενική Διεύθυνση υπάγονται όλες οι υφισταμένες οργανικές μονάδες του Υπουργείου με αρμοδιότητες σχετικές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, την ενίσχυση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, την απλούστευση των διαδικασιών και γενικότερα την υλοποίηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ειδικότερα, οι οργανικές μονάδες που υπάγονται στη Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης παρέχουν τεχνική υποστήριξη για την κάλυψη των μηχανογραφικών αναγκών του Υπουργείου και την οργάνωση, λειτουργία και συντήρηση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών του Υπουργείου και μεριμνούν ιδίως για την ορθολογική αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων, την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών,

τη βελτίωση των σχέσεων κράτους – πολίτη, την παροχή υποστήριξης προς όλες τις υπηρεσίες του οικείου Υπουργείου και τους εποπτευόμενους φορείς για την υλοποίηση της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ν. 3448/2006) και την υλοποίηση της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών (ν. 3882/2010), το σχεδιασμό καινοτόμων υπηρεσιών με χρήση ΤΠΕ, καθώς και για κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την ανάπτυξη της πληροφορικής και των επικοινωνιών στο δημόσιο τομέα.

2. Στις Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προϊστάμενοι υπάλληλοι του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται η διάρθρωση των Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε επί μέρους οργανικές μονάδες (Διευθύνσεις), η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους και η κατανομή τους στις επί μέρους οργανικές μονάδες, καθώς και τα καθήκοντα των Προϊστάμενων της Γενικής Διεύθυνσης και των επί μέρους οργανικών μονάδων.

4. Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας συνιστώνται Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων. Η διάρθρωση και οργανωτική δομή των Διευθύνσεων σε επί μέρους οργανικές μονάδες (Τμήματα, Αυτοτελή και μη Αυτοτελή Γραφεία, καθώς και τυχόν ενδιάμεσα επίπεδα διοίκησης), η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους και η κατανομή τους στις οργανικές μονάδες, καθώς και τα καθήκοντα των Προϊστάμενων της Διεύθυνσης και των επί μέρους οργανικών μονάδων καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

5. Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, ασκούνται κατά περίπτωση από τη Διεύθυνση Πληροφορικής των Αρχηγείων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας, της Γενικής Διεύθυνσης Κατάστασης Πολιτικού Προσωπικού, της Υπηρεσίας Ασύλου, της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

6. Στο Υπουργείο Οικονομικών οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, ασκούνται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.). Η εκπροσώπηση της Γ.Γ.Π.Σ. στο συντονιστικό όργανο του άρθρου 35 ανατίθεται στον Γενικό Διευθυντή ΚΕΠΥΟ.

#### **Άρθρο 35**

##### **Διυπουργική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,**

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης συγκροτείται Διυπουργική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, αποτελούμενη από Προϊστάμενους Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης των Υπουργείων ή εκπροσώπους αυτών με αντικείμενο τη συνεργασία και το συντονισμό για την εφαρμογή του παρόντος νόμου από

τους φορείς του δημόσιου τομέα.

2. Η Επιτροπή επικουρεί συμβουλευτικά σε οργανωτικά και τεχνικά θέματα τις Γενικές Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τις Ομάδες Διοίκησης Έργου (εφεξής Ο.Δ.Ε.) ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που συγκροτούνται με τον παρόντα νόμο, προβαίνει σε περιοδική αποτίμηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του και διατυπώνει προτάσεις προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την υλοποίηση των σκοπών του νόμου. Για τους σκοπούς αυτούς δημιουργείται δικτυακός τόπος που λειτουργεί υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

3. Η Επιτροπή προδρεύεται από τον Γενικό Διευθυντή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ο κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

### **Άρθρο 36** **Ομάδα Διοίκησης Έργου**

1. Σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα συγκροτείται Ο.Δ.Ε. με αντικείμενο τη διαδικαστική, οργανωτική και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του παρόντος νόμου. Στα μέλη των ομάδων αυτών δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. Οι Ο.Δ.Ε. συγκροτούνται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η σύνθεσή τους κοινοποιείται στον οικείο δικτυακό τόπο του φορέα.

2. Η Ο.Δ.Ε. ορίζει ένα από τα μέλη της ως εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο εσωτερικός υπεύθυνος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεριμνά για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και των υποχρεώσεων που περιγράφονται στον παρόντα νόμο και στο ν. 2472/1997, όπως η υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών ασφάλειας και προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η περιοδική κατάρτιση και η ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και λειτουργών του φορέα ως προς την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η πρόταση για λήψη εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και επαλήθευσης της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων κατά τη λειτουργία των συστημάτων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

### **Άρθρο 37** **Γνωμοδοτικό Συμβούλιο**

Η παρ. 4 του άρθρου μόνου του π.δ. 796/1980 ( Α΄ 195), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του π.δ. 1166/1981, αντικαθίσταται ως εξής:

«4) Το Τεχνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί:

α) για τη διαμόρφωση και επικαιροποίηση των προτύπων διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και εν γένει των ΤΠΕ που παράγουν, προμηθεύονται ή χρησιμοποιούν οι φορείς του δημόσιου τομέα,

β) για τη δημιουργία και προμήθεια υποδομών και ΤΠΕ για την ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τους φορείς του δημόσιου τομέα,

γ) για τα τεχνικά και οργανωτικά ζητήματα που αφορούν την κοινή χρήση υποδομών, ΤΠΕ και δεδομένων σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο,

δ) για την εξειδίκευση και επικαιροποίηση του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.»

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄** **ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ** **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

### **Άρθρο 38** **Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών**

1. Οι δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην όσων εξαιρούνται σύμφωνα με την παράγραφο 7, εξοφλούνται μέσω Ενιαίου Συστήματος Πληρωμών (Ε.ΣΥ.Π.), που λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, για τις πληρωμές δαπανών του Δημοσίου για ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες.

2. Στο Ε.ΣΥ.Π. δημιουργείται Μητρώο Φορέων, στο οποίο εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος καταγράφονται υποχρεωτικά όλοι οι φορείς της παραγράφου 1.

3. Μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος και για την πρώτη εφαρμογή του συστήματος, οι πάροχοι τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών οφείλουν να καταχωρίσουν μέσω πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης κάθε παραστατικό που αφορά υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών προς τους φορείς της παραγράφου 1.

4. Μετά την ανωτέρω προθεσμία, τα σχετικά τέλη εξοφλούνται αποκλειστικά μέσω του Ε.ΣΥ.Π., σύμφωνα με τα παραστατικά που καταχωρίζει ο πάροχος. Μετά το πέρας της προθεσμίας αυτής, κανένα τέλος ή δαπάνη δεν αναγνωρίζεται ούτε εκκαθαρίζεται ή πληρώνεται εάν δεν είναι καταχωρισμένο στο Ε.ΣΥ.Π..

5. Από την έναρξη πληρωμών των δαπανών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών μέσω του Ε.ΣΥ.Π., διακόπτεται κάθε είδους επιχορήγηση ή χρηματοδότηση για τέτοιας κατηγορίας δαπάνες προς τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης. Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και μόνο για το διάστημα έναρξης του παρόντος άρθρου και έως τις 31.12.2011 η εξόφληση γίνεται μέσω ειδικού τραπεζικού λογαριασμού που διατηρεί για το σκοπό αυτόν το Ε.ΣΥ.Π..

6. Η επιχειρησιακή διαχείριση του Ε.ΣΥ.Π. δύναται να ανατίθεται σε φορείς επιχειρησιακής διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 40.

7. Οι φορείς που λόγω της ειδικής φύσης ή αποστολής τους καλύπτονται από το απόρρητο (εθνική άμυνα, εθνική ασφάλεια) εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.

8. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ιδίως ως προς τις δαπάνες που εξοφλούνται μέσω Ε.ΣΥ.Π., τον τρόπο, το χρόνο και τα στοιχεία καταχώρισης στο Ε.ΣΥ.Π. τη διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων του Ε.ΣΥ.Π. με άλ-

λα συστήματα για την παρακολούθηση και εκτέλεση του προϋπολογισμού, τα θέματα που αφορούν τη μεταφορά των πιστώσεων από τους φορείς Κεντρικής Κυβέρνησης, τον τρόπο εξόφλησης δαπανών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, το χρόνο εξόφλησης των παραστατικών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

### **Άρθρο 39** **Δίκτυο Δημόσιου Τομέα**

1. Με σκοπό τη συγκέντρωση της ζήτησης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και την κάλυψη του συνόλου των αναγκών και αιτημάτων για την παροχή και προμήθεια των σχετικών υπηρεσιών και συστημάτων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δημιουργείται ενιαίο σύστημα παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών υπηρεσιών και προμήθειας των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων με τον τίτλο «Δίκτυο Δημόσιου Τομέα», το οποίο λειτουργεί στο πλαίσιο και υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

2. Με το Δίκτυο Δημόσιου Τομέα διασφαλίζεται η συνεχής υποστήριξη των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης σε υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δίκτυα και πληροφοριακά συστήματα, η τεχνική υποστήριξη για αναβάθμιση των σχετικών υπηρεσιών, το χαμηλό προμηθευτικό κόστος και η πλήρης αξιοποίηση δυνατοτήτων των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και της καινοτομίας. Για το σκοπό αυτόν το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης συγκεντρώνει τα αιτήματα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, αξιολογεί τις σχετικές ανάγκες, προβαίνει σε ορθολογική κατανομή τους και φροντίζει για τη διενέργεια των σχετικών διαγωνισμών ή διαδικασιών ανάθεσης σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις.

3. Με την έναρξη λειτουργίας του Δικτύου και την ένταξη των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης σε αυτό, διακόπτεται κάθε άλλη σύμβαση παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που είχαν συνάψει οι ανωτέρω φορείς με οικείους παρόχους.

4. Με την έναρξη λειτουργίας του Δικτύου Δημόσιου Τομέα εντάσσονται αυτόματα σε αυτό οι φορείς που εξυπηρετούνται από το Δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ. Σε διάστημα τριών μηνών από τη λειτουργία του εντάσσονται και οι λοιποί φορείς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 6.

5. Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που λόγω του σκοπού τους ή της ειδικής αποστολής τους λαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής φύσεως για λόγους απορρήτου εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, τον τρόπο λειτουργίας του Δικτύου, το χρόνο και τρόπο ένταξης των υφιστάμενων δικτύων παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης σε

αυτό και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

### **Άρθρο 40** **Φορείς επιχειρησιακής διαχείρισης**

1. Η επιχειρησιακή διαχείριση του Ε.ΣΥ.Π. δύναται να ανατεθεί σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίοι έχουν εμπειρία σε θέματα διαχείρισης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Για το σκοπό αυτόν συνάπτεται προγραμματική σύμβαση, με την οποία ανατίθεται στους φορείς επιχειρησιακής διαχείρισης ιδίως, η εποπτεία της λειτουργίας του συστήματος, η διαχείριση, η τεχνική υποστήριξη, ο ποιοτικός έλεγχος των παρεχόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων, η εκκαθάριση των δαπανών και η επίβλεψη της διασύνδεσης του Ε.ΣΥ.Π. με τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

2. Με την ίδια προγραμματική σύμβαση οι φορείς της παραγράφου 1 δύναται να αναλαμβάνουν την επιχειρησιακή οργάνωση και λειτουργία του Δικτύου Δημόσιου Τομέα και τη σύνταξη εκ μέρους του και για λογαριασμό του των επί μέρους συμβάσεων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και προμηθειών των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων, σύμφωνα με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις.

3. Οι ανωτέρω φορείς δύναται να επιχορηγούνται κατ' έτος από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων ή κάθε άλλη νόμιμη πηγή για τις υπηρεσίες που παρέχουν. Το ποσό της επιχορήγησης καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι των προγραμματικών συμβάσεων, ο τρόπος εκτέλεσης αυτών, τα θέματα ευθύνης και κυρώσεων για την πλημμελή εκτέλεσή τους, ο τρόπος τιμολόγησης και αμοιβής των παρεχόμενων υπηρεσιών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄** **ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ** **ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ** **ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

### **Άρθρο 41** **Ώρες εργασίας υπαλλήλων Δημοσίου,** **Ο.Τ.Α. και λοιπών Ν.Π.Δ.Δ.**

Η παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 1157/1981 (Α΄ 126) «Περί κυρώσεως της από 29 Δεκεμβρίου 1980 Πράξεως Νομοθετικού Περιεχομένου του Προέδρου της Δημοκρατίας «περί καθιερώσεως πενθημέρου εβδομάδος εργασίας των δημοσίων εν γένει υπηρεσιών και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» και τροποποίησεως διατάξεων ταύτης» τροποποιείται ως εξής:

«5. α) Οι εβδομαδιαίες ώρες εργασίας ορίζονται σε σαράντα (40):

αα) για τους μόνιμους και τους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπαλλήλους του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και όσων ακολουθούν το ωράριο αυτών,

ββ) για τους υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ Πληροφορι-

κής, ΤΕ Πληροφορικής, ΔΕ Πληροφορικής ή Προσωπικού Η/Υ με ειδικότητα προγραμματιστών Η/Υ και Αυτοματισμού Η/Υ, των χειριστών Η/Υ και των χειριστών των μηχανών προετοιμασίας στοιχείων Η/Υ (διατηρητικών - επαληθευτικών μηχανών ή μαγνητικών μέσων εισόδου στοιχείων), που υπηρετούν στις υπό στοιχείο αα' υπηρεσίες και φορείς, ανεξάρτητα από το αν απασχολούνται σε Μηχανογραφικά Κέντρα ή Υπηρεσίες πληροφορικής ή σε υπηρεσίες που διαθέτουν συστήματα Η/Υ ή εξοπλισμό προετοιμασίας στοιχείων Η/Υ,

γγ) για το προσωπικό υπηρεσιών του Δημοσίου, οι οποίες λειτουργούν σε 24ωρη βάση ή με τη μορφή εργοστασίου ή εργοταξίου ή συνεργείου ή σε εργασίες υπαίθρου,

δδ) για το προσωπικό που υπηρετεί στους παιδικούς και βρεφικούς σταθμούς των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με οποιαδήποτε σχέση εργασίας των κλάδων ή ειδικοτήτων Νηπιαγωγών, Βρεφονηπιοκόμων και των συναφών κλάδων Κοινωνικών Λειτουργών, βοηθών Βρεφοκόμων - Παιδοκόμων και Αδελφών Νοσοκόμων, εφόσον ασκούν καθήκοντα των κλάδων ή των ειδικοτήτων Νηπιαγωγών ή Βρεφονηπιοκόμων.

β) Δεν θίγονται με την παρούσα οι ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης και διδασκαλίας του εκπαιδευτικού προσωπικού όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης.

γ) Η κατά τα ανωτέρω αύξηση των εβδομαδιαίων ωρών εργασίας δεν συνεπάγεται τη με οποιονδήποτε τρόπο αύξηση των αποδοχών ή απολαβών ή των ειδικών επιδομάτων οποιασδήποτε ονομασίας.

δ) Με την παρούσα διάταξη καταργούνται η παρ. 4 του άρθρου 36 του ν. 3584/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών υπαλλήλων» (Α' 143), η παρ. 1 του άρθρου μόνου του π.δ. 588/1988 «Ορόριο εργασίας προσωπικού Νηπιαγωγών - Βρεφοκόμων Ο.Τ.Α.» (Α' 284), η παρ. 5 του άρθρου 1 της αριθμ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/οικ/1692/27.6.2006 υπουργικής απόφασης «Καθιέρωση ωρών προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων των δημοσίων υπηρεσιών και των Ν.Π.Δ.Δ.» (Β' 769).»

#### Άρθρο 42

##### Θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Ειδικά στις διαχειριστικές ενότητες στις οποίες περιλαμβάνονται νησιά είναι επιτρεπτή η θαλάσσια μεταφορά των ΑΣΑ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Θαλάσσιων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι διαχειριστικές αυτές ενότητες και οι όροι και οι προϋποθέσεις της θαλάσσιας μεταφοράς όπως: οι αρμόδιοι φορείς ανάθεσης, η διαδικασία αδειοδότησης, η χάραξη χερσαίων και ναυτιλιακών γραμμών και δρομολογίων, η διαμόρφωση των απαιτούμενων χώρων φορτοεκφόρτωσης στα σημεία υποδοχής, οι τεχνικές προδιαγραφές των μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς, η τιμολόγηση και η διακομιδή εντός ή εκτός μιας διαχειριστικής ενότητας. Τυχόν αποκλίσεις σχετικές με την επιχορήγηση θαλάσσιων γραμμών μεταφοράς είναι επιτρεπτές σύμφωνα με το ειδικό καθεστώς που απολαμβάνουν οι λιγότερο ευνοημένες νησιωτικές περιοχές κατά το άρθρο 107 παρ. 3 α) και γ' της ΣυνθΕΕ. Περιορισμοί σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της εγγύτητας επιτρέπονται εφόσον με τη θα-

λάσσια μεταφορά επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και τίθενται υπό το πρίσμα της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας του άρθρου 191 της ΣυνθΕΕ.

#### Άρθρο 43

##### Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων Ο.Τ.Α.

1.α. Όπου στους νόμους 25/1975, 429/1976, 1080/1980, 2130/1993 και στο άρθρο 9 του ν. 3854/2010 αναφέρεται η ΔΕΗ νοούνται πλέον οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή η ΔΕΗ ή ο εκάστοτε εναλλακτικός προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας.

β. Τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού του ν. 25/1975, ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων του άρθρου 10 του ν. 1080/1980 και το τέλος ακίνητης περιουσίας του άρθρου 24 του ν. 2130/1993 βαρύνουν τον υπόχρεο σε πληρωμή του λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται μετ' αυτού ενιαία από τη ΔΕΗ ή από τον εναλλακτικό προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος, με δόσεις ίσες με τον αριθμό των ετήσιων λογαριασμών. Για το σκοπό αυτόν εκδίδεται αποκλειστικά ενιαίος λογαριασμός για κάθε υπόχρεο.

Για λογαριασμούς που εκδίδονται για χρονικό διάστημα μικρότερο ή μεγαλύτερο της εκάστοτε ορισμένης χρονικής περιόδου, ενεργείται από τη ΔΕΗ ή τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή ανάλογη χρέωση των εν λόγω ποσών. Οι πραγματοποιούμενες από τη ΔΕΗ ή τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή εισπράξεις αποδίδονται στο δικαιούχο δήμο, βάσει σχετικής εκκαθαριστικής κατάστασης εντός του δευτέρου μήνα από τη λήξη του μήνα στον οποίο λογιστικώς ανήκουν οι λογαριασμοί. Οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας δύνανται να παρέχουν στο δικαιούχο δήμο χρηματικές προκαταβολές έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων τελών.

Επί μη καταβολής των ανωτέρω συνεισπραττόμενων ποσών από τους υποχρέους, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας προβαίνει σε διακοπή του ρεύματος και δεν επαναχορηγεί αυτό μέχρι να εξοφληθεί το οφειλόμενο ποσό. Στην περίπτωση που δεν ζητηθεί από τον υπόχρεο η επαναχορήγηση του ρεύματος εντός τριών μηνών από τη διακοπή του, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας γνωστοποιεί στον οικείο δήμο τα στοιχεία των οφειλών του, προκειμένου αυτός να προβεί στην είσπραξη του.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι ρυθμίσεις των νόμων 25/1975, 429/1976, 1080/1980 και 2130/1993.

γ. Ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και η ΔΕΗ υποχρεούνται να παρέχουν στους εναλλακτικούς προμηθευτές τα στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα που αφορούν στους αντισυμβαλλομένους των ανωτέρω προμηθευτών και τα οποία τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της παραγράφου β'. Οι ανωτέρω υποχρεούνται να ενημερώνουν τα στοιχεία που τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της παραγράφου β', σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, κατόπιν σχετικής γνωστοποίησης από τους δήμους.

Ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί τα ανωτέρω στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα των υποχρέων που τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της παραγράφου β', προς τους οικείους δήμους, κατόπιν αιτήματος των τελευταίων.

2. Η παράγραφος 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1990 (Α΄ 302) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων» εφαρμόζονται, κατά αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.»

3. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 277 του ν. 3852/2010 η φράση «Επιτροπή του άρθρου 141 του ν. 3463/2006» αντικαθίσταται από τη φράση «Επιτροπή του άρθρου 232 του παρόντος».

#### **Άρθρο 44** **Θεσμικά Ζητήματα Ο.Τ.Α.**

1. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Στους νησιωτικούς δήμους ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού τους προσαυξάνεται ισάριθμα με τον αριθμό των δημοτικών κοινοτήτων της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του παρόντος. Στις επιπλέον θέσεις των αντιδημάρχων, οι οποίοι ασκούν τις αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με το άρθρο 207 του παρόντος, ορίζονται σύμβουλοι της πλειοψηφίας, οι οποίοι έχουν εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει από την πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια.»

2. Επιτρέπεται η πρόσληψη ιδιαίτερου γραμματέα – βοηθού αντιδημάρχου με αναπηρία τύφλωσης για όσο διάστημα ο αντιδήμαρχος ασκεί τα καθήκοντά του. Για την πρόσληψή του και την εν γένει υπηρεσιακή του κατάσταση εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 162 του ν. 3584/2007 (Α΄ 143).

3. Στην παρ. 1 του άρθρου 58 του ν. 3852/2010 προστίθεται περίπτωση ι΄, ως εξής:

«ι. Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του δήμου σε μέλη του δημοτικού συμβουλίου.»

4. Η παρ. 2 του άρθρου 112 του ν. 3852/2010 αναριθμείται σε παράγραφο 3 και προστίθεται νέα παράγραφος 2 ως ακολούθως:

«2. Συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα ή προγράμματα που επιδοτούνται από εθνικούς πόρους και υλοποιούνται από επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. ή υλοποιούνται από επιχειρήσεις οι οποίες λύθηκαν, δύναται να μεταφερθούν σε κάθε έναν εξυπηρετούμενο δήμο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού ή στην κοινωφελή επιχείρηση του δήμου.

Το κατά τα ανωτέρω διάδοχο σχήμα που αναλαμβάνει την υλοποίηση των προγραμμάτων πρέπει να προβλέπεται μεταξύ των δυνητικών φορέων υλοποίησης των σχετικών υπηρεσιών, όπως αυτό καθορίζεται στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση εκάστου προγράμματος. Η μεταφορά των προγραμμάτων στους ανωτέρω φορείς πραγματοποιείται κατόπιν απόφασης του δημοτικού συμβουλίου κάθε εξυπηρετούμενου δήμου.

Τα ως άνω μεταφερόμενα προγράμματα συνεχίζουν να υλοποιούνται από τους ανωτέρω φορείς, οι οποίοι θεωρούνται καθολικοί διάδοχοι ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά, συμπεριλαμβανομένων όσων απορρέουν από τις συμβάσεις έργου μέχρι τη λήξη τους ή από τις συμβά-

σεις εργασίας ορισμένου χρόνου που ανανεώνονται ή παρατείνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 όπως ισχύει, από 1.1.2011, όπου απαιτείται. Το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που απασχολείται στο πλαίσιο των ανωτέρω προγραμμάτων, μεταφέρεται με την ανωτέρω απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η δε σύσταση των αντίστοιχων θέσεων και η κατάταξη του προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις οργανικές διατάξεις του διάδοχου φορέα λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας.»

5. Στην παρ. 15 του άρθρου 283 του ν. 3852/2010 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μέχρι 31.12.2011, με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, προσαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 272/1985 (Α΄ 101), όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν με το π.δ. 138/2004 (Α΄ 99), στις διατάξεις του παρόντος νόμου, ως προς τη διοίκηση και λειτουργία, καθώς και την οικονομική διαχείριση της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας Κυθέρων και Αντικυθήρων.

Η θητεία του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας και των Εκκλησιαστικών Συμβουλίων των Ιερών Προσκυνημάτων, που ορίζει το άρθρο 18 του ίδιου π.δ. 272/1985, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, παρατείνεται και λήγει σε ένα μήνα από την έκδοση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος. Οι διατάξεις που αφορούν τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των δήμων εφαρμόζονται και για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση της «Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας.»

6. Κατά την αληθή έννοια της παρ. 1 του άρθρου 259 του ν. 3463/2006 στη χρηματοδότηση κοινωφελών επιχειρήσεων για δραστηριότητες και παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνονται και όλες εν γένει οι λειτουργικές δαπάνες, περιλαμβανομένων και των δαπανών μισθοδοσίας για την εκτέλεση των ανωτέρω δραστηριοτήτων.

7. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 178 του ν.3852/2010 ( Α΄ 87) αντικαθίσταται η φράση «καθώς και από» με τη φράση «και έως είκοσι (20) συνολικά» και το τέταρτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου απαλείφεται.

8. Στο άρθρο 213 του ν. 3852/2010 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Στον πρόεδρο της μητροπολιτικής επιτροπής καταβάλλεται αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία που λαμβάνει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου και τελεί σε υποχρεωτική ειδική άδεια κατά τις διατάξεις του άρθρου 182.»

9. Η προθεσμία της παρ. 4 του άρθρου 51 του ν. 3905/2010 (Α΄ 219) απαλείφεται.

#### **Άρθρο 45** **Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού Ο.Τ.Α.**

1. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 246 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87) ισχύουν και για τις μετατάξεις υπαλλήλων περιφερειών σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις υπηρεσιών άλλων περιφερειών.

2. Η παράγραφος 11α του άρθρου 247 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του εποπτεύοντος Υπουργού και σύμφωνη γνώμη του οικείου οργάνου, επιτρέπεται η απόσπαση υπαλλήλων δημοσίων υπηρεσιών και φορέων του δημόσιου τομέα, όπως ισχύει κατά το χρόνο υποβολής του σχετικού αιτήματος, στα γραφεία των περιφερειάρχων και αντιπεριφερειάρχων έως



επτά (7) και τριών (3), αντιστοίχως, υπαλλήλων.»

3. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 247 του ν. 3852/2010 ισχύουν και για αποσπάσεις υπαλλήλων περιφερειών σε άλλες περιφέρειες.

4. Όπου στις διατάξεις του ν. 3584/2007 (Α΄ 143) αναφέρεται η Δημαρχιακή Επιτροπή, στο εξής νοείται η Εκτελεστική Επιτροπή και όπου δεν υπάρχει νοείται η Οικονομική Επιτροπή του δήμου.

5. Με απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου, επιτρέπεται η μετάταξη προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού, από ειδικότητα σε άλλη ειδικότητα της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας σε κενή οργανική θέση αντίστοιχης ειδικότητας, εφόσον κατέχουν τα αντίστοιχα τυπικά προσόντα. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κενή οργανική θέση, η μετάταξη γίνεται σε συνιστώμενη προσωρινή προσωποπαγή θέση με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, η οποία συστήνεται με την ανωτέρω απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Στην παρ. 18΄ του άρθρου 51 του ν. 3905/2010 (Α΄ 219) η λέξη «δήμων» αντικαθίσταται από τη φράση «των Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού».

7. Στο άρθρο 242 του ν. 3852/2010 προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας μπορεί να παρέχει εξουσιοδότηση υπογραφής, με εντολή του, σε προϊστάμενους υπηρεσιών της περιφέρειας για την έκδοση των αποφάσεων της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 6.»

8. Ο διορισμός των περιλαμβανομένων σε οριστικούς πίνακες διοριστέων των καταργηθεισών Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Νομαρχιακών Διαμερισμάτων, καθώς και των διοριστέων κατ΄ εφαρμογή ειδικών διατάξεων, γίνεται από τις ιδρούμενες, με το άρθρο 3 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), περιφέρειες.

Το προσωπικό αυτό με απόφαση του οικείου περιφερειάρχη διορίζεται σε κενές οργανικές θέσεις και εφόσον δεν υπάρχουν, σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις κατά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα των περιφερειών της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας.

9. Το προσωπικό των πρώην ΤΥΔΚ που μετατάχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 258 του ν. 3852/2010 σε Τεχνικές Υπηρεσίες των δήμων της έδρας του νομού ή σε άλλους δήμους όπου λειτουργούσαν οι καταργούμενες ΤΥΔΚ, μπορούν με αίτησή τους να μετατάσσονται και σε άλλους δήμους με απόφαση των αρμόδιων προς διορισμό οργάνων και χωρίς γνώμη των υπηρεσιακών συμβουλίων.

10. Με απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου επιτρέπεται σε υπαλλήλους Κ.Ε.Π., κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών, τα οποία λειτουργούν σε δημοτικές ενότητες με πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκους, να ανατίθενται καθήκοντα συναφή με τον κλάδο τους για την αντιμετώπιση υπηρεσιακών αναγκών του δήμου.

11. Η πλήρωση μίας θέσης ειδικού συνεργάτη σε δήμους και σε περιφέρειες μπορεί να γίνει με απόφοιτο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ειδική εμπειρία στον αντίστοιχο τομέα.

12. α. Επιτρέπεται η μεταφορά υπαλλήλων των ΠΕΔ σε Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού σε κενές οργανικές θέσεις και εάν δεν υπάρχουν σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας.

β. Για τη μεταφορά απαιτείται αίτηση του υπαλλήλου,

ο οποίος πρέπει να έχει διανύσει δύο χρόνια υπηρεσίας.

Η μεταφορά διενεργείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και σύμφωνα με γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της ΠΕΔ, των υπηρεσιακών συμβουλίων και των αρμόδιων προς διορισμό οργάνων των Ο.Τ.Α..

#### Άρθρο 46

1. Η αίτηση συμμετοχής των υποψηφίων για διορισμό στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στην ειδική γραπτή δοκιμασία (τεστ δεξιοτήτων), που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 όπως ισχύει, συνοδεύεται από παράβολο Δημοσίου σαράντα (40) ευρώ, το οποίο αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Το ποσό του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών.

2. Με τη συγκρότηση του Ειδικού Συμβουλίου Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.) λήγει η θητεία των μελών του Ειδικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου (Ε.Υ.Σ.) της παρ. 3 του άρθρου πέμπτου του ν. 3839/2010. Όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις που δεν εξετάστηκαν από το Ε.Υ.Σ. εξετάζονται από το ΕΙ.Σ.Ε.Π..

3. Από την έναρξη λειτουργίας του ΕΙ.Σ.Ε.Π. και ως την ολοκλήρωση της διενέργειας της γραπτής διαδικασίας που προβλέπεται στην παρ. 1.γ.(5) του άρθρου 85 του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου πρώτου του ν. 3839/2010, οι επιλογές των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων βάσει των διατάξεων του άρθρου πέμπτου του ν. 3839/2010 διενεργούνται από το ΕΙ.Σ.Ε.Π..

4. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου πέμπτου του ν. 3839/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«Όσοι επιλέγονται με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τοποθετούνται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, ως προϊστάμενοι σε αντίστοιχου επιπέδου οργανικές μονάδες και υπηρετούν έως την επιλογή και τοποθέτηση των προϊσταμένων, που θα επιλεγούν από το ΕΙ.Σ.Ε.Π., τα Σ.Ε.Π. και τα Υπηρεσιακά Συμβούλια κατά περίπτωση, με τις διατάξεις των άρθρων 84, 85 και 86 του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο πρώτο του παραπάνω νόμου.»

5. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1. γ.(5), το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2.γ.(5) και το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 3.γ.(4) του άρθρου 85 του ν. 3839/2010 αντικαθίστανται ως εξής:

«Η γραπτή δοκιμασία αποσκοπεί στη διακρίβωση των γνώσεων του υποψηφίου για το νομοθετικό πλαίσιο της Διοικητικής Δράσης στο Δημόσιο (Υπαλληλικός Κώδικας, Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, κανονισμοί προμηθειών κ.λπ.), τις γενικές αρχές οργάνωσης και διοίκησης, καθώς και τις γενικές γνώσεις και δεξιότητες του υποψηφίου (επικαιρότητα, συνθετική και αναλυτική σκέψη, κατανόηση γραπτού λόγου, κ.λπ.).»

6. Στο εδάφιο γ΄ της παρ.1 του άρθρου 6 του Ν. 1299/1982 (Α΄ 129), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 3613/2007 (Α΄ 263), η φράση «σε υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών,» αντικαθίσταται με τη φράση «σε δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δι-

καίου και Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, με βάση τις ανάγκες των υπηρεσιών, όπως αυτές προκύπτουν από τον ετήσιο προγραμματισμό προσλήψεων, με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού, του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του καθ΄ ύλην αρμόδιου Υπουργού.». Η διάταξη αυτή ισχύει από 1.12. 2010.

7. Οι διατάξεις της παρ. 15 του άρθρου 21 του ν. 2738/1999 (Α΄ 180) και της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 1832/1989 (Α΄ 54) έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τους Γραμματείς των Α.Ε.Ι..

Η διάταξη αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή του ν. 3549/2007 (Α΄ 69).

#### **Άρθρο 47**

##### **Θέματα Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης**

1. Η περίπτωση α΄ και το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3074/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«3.α. Η πλήρωση των θέσεων των Επιθεωρητών - Ελεγκτών γίνεται με απόσπαση, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης με επιφύλαξη μόνο των διατάξεων που επιβάλλουν υποχρέωση παραμονής των υπαλλήλων για ορισμένο χρονικό διάστημα σε υπηρεσίες παραμεθόριων ή νησιωτικών περιοχών στις οποίες διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν, μόνιμων υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και δευτεροβάθμιων και πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α΄ ή αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης ή της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τετραετή, τουλάχιστον, υπηρεσία, οι οποίοι έχουν διακριθεί για την επαγγελματική τους κατάρτιση, την υπηρεσιακή επίδοση και το ήθος τους.

β. Η πλήρωση των θέσεων των Βοηθών Επιθεωρητών Ελεγκτών γίνεται με απόσπαση, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης με επιφύλαξη μόνο των διατάξεων που επιβάλλουν υποχρέωση παραμονής των υπαλλήλων για ορισμένο χρονικό διάστημα σε υπηρεσίες παραμεθόριων περιοχών στις οποίες διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν, μόνιμων υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και δευτεροβάθμιων και πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α΄ και Β΄ ή αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης ή της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης με διετή, τουλάχιστον, υπηρεσία, οι οποίοι έχουν διακριθεί για την επαγγελματική τους κατάρτιση, την υπηρεσιακή επίδοση και το ήθος τους.»

2. Στο τέλος της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3074/2002, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3491/2006, προστίθεται εδάφιο ως ακολούθως:

«Οι Βοηθοί Επιθεωρητές - Ελεγκτές που συμπληρώνουν, κατά το χρόνο της υπηρεσίας τους στο Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που προβλέπονται στο νόμο για τους Επιθεωρητές - Ελεγκτές, δύνανται να κατατάσσονται σε υφιστάμενες κενές θέσεις Επιθεωρητών - Ελεγκτών, για το υπόλοιπο του χρόνου απόσπασής τους στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ., με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από πρόταση του Ειδικού Γραμματέα του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ..»

3. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 3 του ν. 3074/2002 τροποποιείται ως ακολούθως:

«Ο Ειδικός Γραμματέας, οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές και οι Βοηθοί Επιθεωρητές - Ελεγκτές, εφόσον διώκονται ενώπιον ποινικών δικαστηρίων για αποδιδόμενες σε αυτούς πράξεις ή παραλείψεις στις οποίες προέβησαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή ενάγονται ενώπιον πολιτικών δικαστηρίων για την ίδια αιτία, μπορούν να παρίστανται και να εκπροσωπούνται ενώπιον των ποινικών ή πολιτικών δικαστηρίων από μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ύστερα από προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.»

4. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης α΄ της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3074/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές και οι Βοηθοί Επιθεωρητές - Ελεγκτές μπορούν για την εκπλήρωση του έργου τους να επισκέπτονται χωρίς ή με προειδοποίηση τις υπηρεσίες ή φορείς όπου γίνεται ο έλεγχος, να μελετούν επί τόπου την εξεταζόμενη υπόθεση, να ενεργούν αυτοψίες και να εξετάζουν πρόσωπα.»

5. Στο τέλος της περίπτωσης γ.ii της παρ. 5 του άρθρου 5 του ν. 3074/2002 προστίθεται περίπτωση iii ως ακολούθως:

«iii. Εάν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί ύπαρξη ελλειμμάτων, αυτά καταλογίζονται με αιτιολογημένη απόφαση των Επιθεωρητών - Ελεγκτών ή Βοηθών Επιθεωρητών - Ελεγκτών, σε βάρος των υπευθύνων υπολόγων, εφαρμοζομένων των διατάξεων του άρθρου 56 του ν. 2362/1995 «περί δημοσίου λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α΄ 247). Οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές και Βοηθοί Επιθεωρητές - Ελεγκτές μπορούν να θέτουν εκτός διαχείρισεως οποιονδήποτε δημόσιο υπόλογο κατά τις προβλέψεις των διατάξεων των άρθρων 3 παρ. στ΄ και 7 του ν.δ. 1264 της 16/25.4.1942 «Περί τροποποίησης και συμπλήρωσεως των διατάξεων περί Οικονομικής Επιθεωρήσεως», εφαρμοζομένων αναλόγως.»

#### **Άρθρο 48**

##### **Καταργούμενες διατάξεις**

1. Το άρθρο 26 του ν. 3731/2008 «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (Α΄ 263) καταργείται.

2. Το άρθρο 32 του ν. 3536/2007 «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (Α΄ 42) καταργείται.

3. Η παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 3230/2004 «Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους μέτρησης της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 44) καταργείται.

4. Το εδάφιο 2 της παραγράφου 3 και οι παράγραφοι 7, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23 και 24 του άρθρου 14 του ν. 2672/1998 «Οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις» (Α΄ 290) καταργείται.

5. Το π.δ. 342/2002 «Διακίνηση εγγράφων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. ή μεταξύ αυτών και των φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και ενώσεων φυσικών προσώπων» (Α΄ 284) καταργείται.

**Άρθρο 49**  
**Έναρξη ισχύος**

Αριθμ. 33/3/2011

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Αθήνα, 27 Απριλίου 2011

## ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ι. Ραγκούσης	Γ. Παπακωνσταντίνου
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Δ. Δρούτσας	Ευαγ. Βενιζέλος
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
Μ. Χρυσοχοϊδης	Ι. Διαμαντίδης
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ. Μπιρμπίλη	Α. Διαμαντοπούλου
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ. Ρέππας	Λ. Κατσέλη
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Α. Λοβέρδος	Κ. Σκανδαλίδης
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Χ. Καστανίδης	Χ. Παπουτσής
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Π. Γερουλάνος	Χ. Παμπούκης

## ΕΚΘΕΣΗ

**Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους**  
*(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)*

**στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις»**

Α. Με τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου: α) καθορίζεται το πλαίσιο για την εφαρμογή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στους φορείς του δημόσιου τομέα, β) ρυθμίζονται διάφορα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Ειδικότερα:

## ΚΕΦΑΛΑΙΑ Α΄ – Γ΄

1α. Ορίζεται ως σκοπός του υπό ψήφιση νόμου, ο καθορισμός του πλαισίου για την : α) αναγνώριση του δικαιώματος των φυσικών προσώπων και των ν.π.ι.δ., να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με φορείς του δημόσιου τομέα, μέσω τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), β) χρήση των ΤΠΕ από φορείς του δημόσιου τομέα, εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων τους και για τις ανάγκες της λειτουργίας τους.

β. Καθορίζονται το πεδίο εφαρμογής του υπό ψήφιση νόμου και η έννοια των όρων που αναφέρονται στις επιμέρους διατάξεις του. *(άρθρα 1 – 3)*

2.α. Προσδιορίζονται οι γενικές αρχές και υποχρεώσεις των φορέων σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ.

β. Παρέχεται η εξουσιοδότηση, για την έκδοση κ.υ.α., με την οποία προσδιορίζονται οι υπηρεσίες ή κατηγορίες υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που παρέχονται μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (ΕΚΕ), της Κεντρικής Πύλης του Ελληνικού Δημοσίου ή άλλων πυλών και τόπων πρόσβασης.

γ. Οι φορείς του δημόσιου τομέα αναλαμβάνουν, μεταξύ άλλων την υποχρέωση, να ενισχύουν, μέσω της χρήσης των ΤΠΕ: i) την ανάπτυξη των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, καθώς και τη δυνατότητα των ενδιαφερομένων να επικοινωνούν και να συναλλάσσονται με τους φορείς αυτούς, ii) την ισότητα ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες, ιδίως των ατόμων με αναπηρίες. *(άρθρο 4)*

3.α. Οι φορείς του δημόσιου τομέα υποχρεούνται να δημιουργούν και να διατηρούν δικτυακό τόπο, με τις οριζόμενες κατάλληλες εφαρμογές και προδιαγραφές.

β. Η πρόσβαση στις πληροφορίες που δημοσιοποιούνται από τους φορείς, ιδίως μέσω των ανωτέρω δικτυακών τόπων, γίνεται με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων, όρων και περιορισμών που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία για την πρόσβαση στα έγγραφα, την περαιτέρω χρήση πληροφοριών, καθώς και την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

γ. Εξειδικεύονται οι πληροφοριακές υποχρεώσεις των φορέων του δημόσιου τομέα. *(άρθρα 5 – 6)*

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τα δικαιώματα των

προσώπων (φυσικά ή ν.π.ι.δ.), στο πλαίσιο παροχής από τους φορείς του δημόσιου τομέα των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Μεταξύ άλλων, καθορίζονται τα δικαιώματα των προσώπων σχετικά με : α) την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, β) την πρόσβαση στις πληροφορίες των φορέων του δημόσιου τομέα, γ) την ηλεκτρονική επικοινωνία και τη χρήση των ΤΠΕ.

(άρθρα 7 – 11)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

1.α. Προβλέπεται, με τις οριζόμενες επιφυλάξεις και εξαιρέσεις, η έκδοση διοικητικών πράξεων, η σύνταξη και τήρηση εγγράφων κάθε είδους, καθώς και η διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση αυτών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα ή μεταξύ αυτών και φυσικών προσώπων ή ν.π.ι.δ., μέσω της χρήσης ΤΠΕ.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το κύρος και την αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων, καθώς και την αναπαραγωγή αντιγράφων.

γ. Με υπουργική απόφαση, καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα για την εφαρμογή των προαναφερόμενων ρυθμίσεων. Ειδικά, τα θέματα που αναφέρονται στην ψηφιοποίηση εγγράφων και την καταστροφή εντύπων εγγράφων, ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα.

(άρθρα 12 – 14)

2.α. Επιβάλλεται η υποχρέωση στους φορείς του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους ή στο πεδίο των δραστηριοτήτων τους, να τηρούν ηλεκτρονικά αρχεία των ηλεκτρονικών εγγράφων και ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Παρέχεται η εξουσιοδότηση για τον καθορισμό, με π.δ/γμα, όλων των θεμάτων σχετικά με την τήρηση και διατήρηση των ηλεκτρονικών αρχείων, την προσβασιμότητα σε αυτά κ.λπ.

3.α. Καθορίζεται το περιεχόμενο και η λειτουργία του ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου.

β. Προβλέπονται οι όροι και η διαδικασία για την ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και την αυτοματοποιημένη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με τη χρήση των ΤΠΕ.

γ.ι) Παρέχεται η δυνατότητα, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων ειδικών διατάξεων (προστασία δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, κρατικών απορρήτων κ.λπ.), στους φορείς του δημόσιου τομέα να χρησιμοποιούν από κοινού, υπολογιστικές λειτουργίες, υποδομές, ΤΠΕ και δεδομένα, με σκοπό την βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της λειτουργίας τους.

ii) Οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της κοινής χρήσης και αξιοποίησης κατά τα ανωτέρω, καθορίζονται με κ.υ.α.

δ. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να τηρούν μητρώο των πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών, συστημάτων κ.λπ. που χρησιμοποιούν ή τηρούν, οι προδιαγραφές του οποίου καθορίζονται με υπουργική απόφαση.

ε. Παρέχεται η εξουσιοδότηση, για την έκδοση υπουργικής απόφασης, με την οποία: i) δημιουργείται στο Εθνικό Τυπογραφείο αποθετήριο πληροφοριών και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα,

ii) ορίζονται οι γενικές προδιαγραφές, τα πρότυπα, οι διαδικασίες και η μορφή τήρησης του αποθετηρίου, οι διαδικασίες και οι όροι πρόσβασης, διάθεσης και χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα και προϊόντων λογισμικού και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

στ. Προβλέπεται η στατιστική επεξεργασία δεδομένων που προκύπτουν από τις ολοκληρωμένες διοικητικές διαδικασίες και τη χρήση ΤΠΕ, που εφαρμόζουν οι φορείς του δημόσιου τομέα. Τα θέματα σχετικά με την υλοποίηση της εν λόγω ρύθμισης καθορίζονται με π.δ/γμα.

(άρθρα 15 – 20)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

1.α. Προβλέπεται ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα επικοινωνούν και συναλλάσσονται ηλεκτρονικά με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.), σύμφωνα με τις οριζόμενες προϋποθέσεις και διαδικασία.

β. Για την εφαρμογή της ανωτέρω ρύθμισης οι φορείς τηρούν του όρους ασφάλειας που περιέχονται στο προβλεπόμενο στο άρθρο 27 του ν. 3731/2008, Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή στην πολιτική ασφάλειας του εκάστοτε φορέα του δημόσιου τομέα.

γ. Καθορίζεται αναλυτικά η διαδικασία διακίνησης εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και φυσικών προσώπων ή ν.π.ι.δ.

(άρθρα 21 – 22)

2.α. Παρέχεται η δυνατότητα, στα φυσικά πρόσωπα ή τα ν.π.ι.δ. να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ., υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, πλην των οριζόμενων εξαιρέσεων.

β. Με κ.υ.α., καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, το είδος και το περιεχόμενο των εγγράφων που κατατίθενται ηλεκτρονικά, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης.

γ. Επιτρέπεται στους φορείς του δημόσιου τομέα, να απαιτούν, κατ' εξαίρεση, την ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων, ιδίως αιτήσεων και δηλώσεων, στις οριζόμενες περιπτώσεις.

δ. Με υπουργική απόφαση, ρυθμίζονται όλα τα ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης, σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής εγγράφων.

ε. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα θέματα σχετικά με τη διαδικασία και την προθεσμία ηλεκτρονικής υποβολής εγγράφων, όταν για την αποδοχή τους απαιτείται η καταβολή τελών, παραβόλων ή οφειλών προς το Δημόσιο.

στ. Οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να γνωστοποιούν έγγραφα σε φυσικά πρόσωπα ή ν.π.ι.δ. με χρήση ΤΠΕ, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

(άρθρα 23 – 25)

3.α. Επιτρέπεται η είσπραξη ειδικών φόρων, παραβόλων, τελών, ενσήμων, χαρτοσήμων, προστίμων και εν γένει η οικονομική εκκαθάριση οφειλών φυσικών προσώπων και ΝΠΙΔ, προς φορείς του δημόσιου τομέα, με χρέωση τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών πληρωμής που τηρούν οι υπόχρεοι ή με χρέωση καρτών πληρωμής που έχουν εκδοθεί στο όνομά τους.

β. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ταυ-

τοποίηση και την επιβεβαίωση ταυτότητας του υπόχρεου, η πληρωμή μπορεί να πραγματοποιείται είτε άμεσα από τον ίδιο είτε μέσω των ΚΕΠ, των ΕΚΕ και των Ελληνικών Ταχυδρομείων (ΕΛ.ΤΑ.).

γ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, προσδιορίζονται ειδικότερα οι φόροι, παράβολα, τέλη, ένσημα και χαρτόσημα που μπορούν να καταβληθούν και να εισπραχθούν ηλεκτρονικά, οι αποδιδόμενοι σε κάθε περίπτωση κωδικοί υποχρέωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

δ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας ηλεκτρονικής πληρωμής (απαιτούμενες πληροφορίες, υπολογισμός χρόνου καταβολής κ.λπ.).

ε. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται ο τρόπος, οι μέθοδοι, οι διαδικασίες και κάθε άλλο ειδικότερο τεχνικό θέμα, σχετικό με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς ηλεκτρονικής πληρωμής ή την εννημέρωση για τη μη επιτυχή ολοκλήρωση αυτής, καθώς και η μορφή και το περιεχόμενο του αποδεικτικού πληρωμής και η διαδικασία επαλήθευσής του.

στ. Προβλέπεται, επίσης, η ηλεκτρονική καταβολή οφειλών των φορέων του δημόσιου τομέα, προς φυσικά πρόσωπα ή ν.π.ι.δ., μέσω πίστωσης λογαριασμών του δικαίου.

ζ. Ομοίως, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται όλα τα θέματα σχετικά με τη διεξαγωγή, ολοκλήρωση και επιβεβαίωση της επιτυχούς συναλλαγής ή την εννημέρωση για τη μη ολοκλήρωση της συναλλαγής. (άρθρα 26 – 28)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

α. Καθορίζονται οι περιπτώσεις που για την ηλεκτρονική επικοινωνία και συναλλαγή με φορείς του δημόσιου τομέα δεν απαιτείται ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας των φυσικών προσώπων και των ν.π.ι.δ., καθώς και οι περιπτώσεις όπου η σχετική διαδικασία είναι υποχρεωτική.

β. Η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τις οποίες απαιτείται η ανωτέρω διαδικασία, προϋποθέτει την εγγραφή των φυσικών προσώπων ή των ν.π.ι.δ. στην Κεντρική Δικτυακή Πύλη του Ελληνικού Δημοσίου ή σε άλλες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

γ. Προσδιορίζονται τα αναγνωριστικά στοιχεία – διαπιστευτήρια που απαιτούνται για την επιβεβαίωση της ταυτότητας των προαναφερόμενων προσώπων.

δ. Παρέχονται οι αναγκαίες εξουσιοδοτήσεις για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων σχετικά με την εφαρμογή των προαναφερόμενων ρυθμίσεων. (άρθρα 29 – 33)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

1.α. Συνιστάται, σε κάθε Υπουργείο, Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, στην οποία υπάγονται υφιστάμενες οργανικές μονάδες με αρμοδιότητες σχετικές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, την ενίσχυση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, την απλούστευση των διαδικασιών και την εν γένει υλοποίηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

β. Η ειδικότερη διάρθρωση των ανωτέρω Γενικών Διευθύνσεων καθορίζεται με π.δ/γμα.

γ. Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, συνιστώνται Διευθύνσεις Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων.

δ. Ομοίως, με π.δ./γμα καθορίζεται η ειδικότερη διάρθρωση των εν λόγω Διευθύνσεων.

ε. Ειδικά, στα Υπουργεία Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη, οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ασκούνται από τις οριζόμενες οργανικές μονάδες. (άρθρο 34)

2.α. Για το συντονισμό της εφαρμογής των ρυθμίσεων του υπό ψήφιση νόμου, προβλέπεται ότι, με υπουργική απόφαση συγκροτείται Διυπουργική Επιτροπή Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία έχει τις οριζόμενες αρμοδιότητες.

γ. Σε κάθε φορέα του δημόσιου τομέα, συγκροτείται Ομάδα Διοίκησης Έργου με αντικείμενο τη διαδικαστική, οργανωτική και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του υπό ψήφιση νόμου.

β. Ρυθμίζονται ειδικά θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της ανωτέρω Διυπουργικής Επιτροπής και των ΟΔΕ, στα μέλη των οποίων δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. (άρθρα 35 – 36)

3. Επανακαθορίζονται οι αρμοδιότητες του Τεχνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου του άρθρου μόνου του π.δ. 796/1980, όπως ισχύει. (άρθρο 37)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στη Δημόσια Διοίκηση. Ειδικότερα:

1.α. Ορίζεται ότι, η διενέργεια των δαπανών για τη παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των αναγκαίων πληροφοριακών συστημάτων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην των οριζόμενων εξαιρέσεων [φορείς που καλύπτονται από το απόρρητο (εθνική άμυνα και ασφάλεια)], γίνεται μέσω ενός Ενιαίου Συστήματος Πληρωμών (Ε.ΣΥ.Π.), που λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών για τον συγκεκριμένο σκοπό.

β. Παράλληλα, δημιουργείται Μητρώο Φορέων, όπου καταγράφονται, υποχρεωτικά, εντός της οριζόμενης προθεσμίας, όλοι οι προαναφερόμενοι φορείς.

γ. Θεσπίζεται η υποχρέωση των παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, να καταχωρίσουν, μέσω πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης, κάθε παραστατικό σχετικά με τις εν λόγω υπηρεσίες στους προαναφερόμενους φορείς, εντός της οριζόμενης προθεσμίας, μετά το πέρας της οποίας, οι σχετικές δαπάνες και τέλη δεν θα εξοφλούνται εάν δεν είναι καταχωρημένα στο ΕΣΥΠ.

δ. Από την έναρξη πληρωμών των ανωτέρω δαπανών μέσω Ε.ΣΥ.Π. διακόπτεται κάθε είδους επιχορήγηση ή χρηματοδότηση για τέτοιας κατηγορίας δαπάνες προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

- Παρά τίθεται μεταβατική ισχύος ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία η εξόφληση των εν λόγω δαπανών, για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και μόνο για το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του υπό ψήφιση νόμου μέχρι 31.12.2011, γίνεται μέσω ειδικού τραπεζικού λογαριασμού, που διατηρεί, για το σκοπό αυτό το Ε.ΣΥ.Π..

ε. Παρέχεται η εξουσιοδότηση για την ρύθμιση θεμά-

των, με υπουργική απόφαση, σχετικά με τις δαπάνες που θα εξοφλούνται μέσω Ε.ΣΥ.Π., τον τρόπο, το χρόνο και τα στοιχεία καταχώρησης στο Ε.ΣΥ.Π., τη διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων του Ε.ΣΥ.Π., τον τρόπο και το χρόνο εξόφλησης δαπανών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης κ.λπ. (άρθρο 38)

2.α. Προβλέπεται η δημιουργία Δικτύου Δημοσίου Τομέα, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, για την συνεχή υποστήριξη των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης σε υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δίκτυα και πληροφοριακά συστήματα, την τεχνική υποστήριξη για αναβάθμιση των σχετικών υπηρεσιών, το χαμηλό προμηθευτικό κόστος κ.λπ..

β. Με την έναρξη λειτουργίας του εν λόγω Δικτύου και την ένταξη των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης σε αυτό, πλην των οριζόμενων εξαιρέσεων, διακόπτεται κάθε άλλη σύμβαση παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών των φορέων αυτών με οικείους παρόχους, ενώ εντάσσονται αυτόματα σε αυτό οι φορείς που εξυπηρετούνται από το Δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ.

γ. Με κ.υ.α., ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα για τον τρόπο λειτουργίας του Δικτύου, το χρόνο ένταξης των υφιστάμενων δικτύων παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών προς του φορείς της Γενικής Κυβέρνησης κ.λπ..

(άρθρο 39)

3.α. Προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης, σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, με ανάλογη εμπειρία, της επιχειρησιακής διαχείρισης του Ε.ΣΥ.Π. και της επιχειρησιακής οργάνωσης και λειτουργίας του Δικτύου Δημοσίου Τομέα, με τη σύναψη προγραμματικής σύμβασης.

β. Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα επιχορήγησης, κατ' έτος, των προαναφερόμενων φορέων, από τον κρατικό προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το ύψος της οποίας καθορίζεται με υπουργική απόφαση.

γ. Με κ.υ.α., καθορίζονται οι όροι των προγραμματικών συμβάσεων και ο τρόπος εκτέλεσης αυτών, θέματα ευθύνης και κυρώσεων, ο τρόπος τιμολόγησης και αμοιβής των παρεχόμενων υπηρεσιών κ.λπ.. (άρθρο 40)

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

1. Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 1 παρ.5 του ν.1157/1981 σχετικά με το ωράριο εργασίας υπαλλήλων δημοσίου, ο.τ.α. και λοιπών ν.π.δ.δ. Ειδικότερα:

α. Επαναπροσδιορίζονται και διαμορφώνονται σε οκτώ (40) οι εβδομαδιαίες ώρες εργασίας για: i) τους μόνιμους και τους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπαλλήλους του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και όσων ακολουθούν το ωράριο αυτών,

ii) τους υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ Πληροφορικής, ΤΕ Πληροφορικής, ΔΕ Πληροφορικής ή Προσωπικού Η/Υ με ειδικότητα προγραμματιστών Η/Υ και Αυτοματισμού Η/Υ, των χειριστών Η/Υ και των χειριστών των μηχανών προετοιμασίας στοιχείων Η/Υ (διατρητικών-επαληθευτικών μηχανών ή μαγνητικών μέσων εισόδου στοιχείων), που υπηρετούν στις οριζόμενες υπηρεσίες και φορείς, ανεξάρτητα από το αν απασχολούνται σε Μηχανογραφικά Κέντρα ή Υπηρεσίες πληροφορικής ή σε υπηρεσίες που διαθέτουν συστήματα Η/Υ ή εξοπλισμό προετοιμασίας στοιχείων Η/Υ,

iii) το προσωπικό υπηρεσιών του δημοσίου, οι οποίες λειτουργούν σε 24ωρη βάση ή με τη μορφή εργοστασίου ή εργοταξίου ή συνεργείου ή σε εργασίες υπαίθρου,

iv) το προσωπικό που υπηρετεί στους παιδικούς και βρεφικούς σταθμούς των ο.τ.α. α' και β' βαθμού με οποιαδήποτε σχέση εργασίας των κλάδων ή ειδικοτήτων Νηπιαγωγών, Βρεφονηπιοκόμων και των συναφών κλάδων Κοινωνικών Λειτουργών, βοηθών Βρεφοκόμων – Παιδοκόμων και Αδελφών Νοσοκόμων, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

β. Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις δε θίγονται οι ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης και διδασκαλίας του εκπαιδευτικού προσωπικού όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης.

γ. Ορίζεται ρητά ότι, η κατά τα ανωτέρω αύξηση των εβδομαδιαίων ωρών εργασίας δεν συνεπάγεται τη με οποιονδήποτε τρόπο αύξηση των αποδοχών ή απολαβών ή των ειδικών επιδομάτων οποιασδήποτε ονομασίας. (άρθρο 41)

2. Ρυθμίζονται θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Ειδικότερα, στις διαχειριστικές ενότητες των νησιωτικών περιοχών, επιτρέπεται η θαλάσσια μεταφορά των αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ).

Οι διαχειριστικές ενότητες και οι όροι και προϋποθέσεις της θαλάσσιας μεταφοράς, καθορίζονται με κ.υ.α.

Είναι επιτρεπτές, σύμφωνα με το ειδικό καθεστώς που απολαμβάνουν οι λιγότερο ευνοημένες νησιωτικές περιοχές, τυχόν αποκλίσεις σχετικές με την επιχορήγηση θαλάσσιων γραμμών μεταφοράς.

Επιτρέπονται επίσης περιορισμοί ως προς την εφαρμογή της αρχής της εγγύτητας, με την προϋπόθεση ότι με τη θαλάσσια μεταφορά επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος κ.λπ. (άρθρο 42)

3. α. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται η ΔΕΗ, νοείται πλέον και ο εκάστοτε εναλλακτικός προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας.

β. Ορίζεται ότι, τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού (ν.25/1975), ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων (άρθρο 10 ν.1080/1980) και το τέλος ακίνητης περιουσίας (άρθρο 24 ν.2130/1993), βαρύνουν τον υπόχρεο σε πληρωμή του λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται μετ' αυτού ενιαία από τη ΔΕΗ ή από τον εναλλακτικό προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος, με δόσεις ίσες με τον αριθμό των ετήσιων λογαριασμών, μέσω αποκλειστικά ενιαίου λογαριασμού για κάθε υπόχρεο.

γ. Οι πραγματοποιούμενες από την ΔΕΗ ή τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή εισπράξεις αποδίδονται στον δικαιούχο δήμο, εντός δύο μηνών από την λήξη των λογαριασμών. Οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας δύνανται να παρέχουν στον δικαιούχο δήμο χρηματικές προκαταβολές έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων τελών.

δ. Αναλαμβάνεται η υποχρέωση από τον διαχειριστή του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και την ΔΕΗ, να παρέχουν στους εναλλακτικούς προμηθευτές τα στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα που αφορούν στους αντισυμβαλλομένους των ανωτέρω προμηθευτών και τα οποία τηρούνται για την συνείσπραξη των σχετικών ποσών. (άρθρο 43)

4. Ρυθμίζονται διάφορα θέματα αρμοδιότητας των ο.τ.α. και, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα εξής:

α.ι) Στους νησιωτικούς δήμους, ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού τους, προ-

σαυξάνεται ισάριθμα με τον αριθμό των δημοτικών κοινοτήτων της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3852/2010.

ii) Στις ανωτέρω θέσεις, ορίζονται σύμβουλοι της πλειοψηφίας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Επιτρέπεται η πρόσληψη ιδιαίτερου γραμματέα – βοηθού αντιδημάρχου με αναπηρία τύφλωσης, για όσο διάστημα ο αντιδήμαρχος ασκεί τα καθήκοντά του. Για την πρόσληψή του και την εν γένει υπηρεσιακή του κατάσταση, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 162 του ν.3584/2007, σύμφωνα με τις οποίες στον ανωτέρω καταβάλλονται αποδοχές ειδικού συνεργάτη δήμου.

γ. Στις αρμοδιότητες του αντιδημάρχου περιλαμβάνεται και η δυνατότητα ανάθεσης της εποπτείας και του συντονισμού συγκεκριμένων δράσεων του δήμου σε μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

δ.ι) Προβλέπεται ότι, συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) κοινωνικά προγράμματα που υλοποιούνταν από τους οριζόμενους φορείς, δύνανται να μεταφερθούν στον κάθε έναν εξυπηρετούμενο δήμο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού ή στην κοινωφελή επιχείρησή του δήμου.

ii) Καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ανωτέρω ρύθμισης.

iii) Τα μεταφερόμενα, κατά τα ανωτέρω, προγράμματα συνεχίζουν να υλοποιούνται από τους ανωτέρω φορείς, οι οποίοι θεωρούνται καθολικοί διάδοχοι ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά, συμπεριλαμβανομένων όσων απορρέουν από τις συμβάσεις έργου μέχρι τη λήξη τους ή από τις συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που αναενώνονται ή παρατείνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα. Το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που απασχολείται στο πλαίσιο των ανωτέρω προγραμμάτων μεταφέρεται με την ανωτέρω απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η δε σύσταση των αντίστοιχων θέσεων και η κατάταξη του προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις οργανικές διατάξεις του διάδοχου φορέα, λαμβανομένης υπόψη και της προϋπηρεσίας.

ε.ι) Παρέχεται η εξουσιοδότηση για την έκδοση π.δ/τος, με το οποίο προσαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 272/1985, όπως ισχύουν, στις διατάξεις του υπό ψηφισή νόμου, ως προς τη διοίκηση και λειτουργία, καθώς και την οικονομική διαχείριση της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας Κυθήρων και Αντικυθήρων.

ii) Η θητεία του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας και των Εκκλησιαστικών Συμβουλίων των Ιερών Προσκυνημάτων, που ορίζει το άρθρο 18 του ίδιου π.δ. 272/1985, όπως ισχύει, παρατείνεται και λήγει σε ένα μήνα από την έκδοση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος.

iii) Οι διατάξεις που αφορούν τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των δήμων εφαρμόζονται και για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας Κυθήρων και Αντικυθήρων.

στ. Ορίζεται ότι, κατά την αληθή έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 259 του ν.3463/2006, στη χρηματοδότηση κοινωφελών επιχειρήσεων για δραστηριότητες και παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνονται και όλες εν γένει οι λειτουργικές δαπάνες, περιλαμβανομένων και των δαπανών μισθοδοσίας για την εκτέλεση των ανωτέρω δραστηριοτήτων.

ζ. Επανακαθορίζεται η συγκρότηση της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης, κατά το μέρος που ανα-

φέρεται στο συνολικό αριθμό των εκπροσώπων διαφόρων φορέων που μετέχουν σ' αυτήν.

η. Προβλέπεται ότι, στον Πρόεδρο της επιτροπής της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, καταβάλλεται αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία που λαμβάνει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου και τελεί σε υποχρεωτική ειδική άδεια κατά τις διατάξεις του άρθρου 182 του ν. 3852/2010.

θ. Αίρεται η προθεσμία (30.6.2011) μέχρι την οποία οι δημοτικές επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού εξακολουθούν να λειτουργούν με το υφιστάμενο νομικό καθεστώς. (άρθρο 44)

5. Ρυθμίζονται διάφορα θέματα σχετικά με το προσωπικό των ο.τ.α. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων προβλέπονται τα ακόλουθα:

α. Επιτρέπεται, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 246 παρ.1 του ν. 3852/2010, η μετάταξη υπαλλήλων των Περιφερειών σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις άλλων Περιφερειών.

β.ι) Επεκτείνεται και στους υπαλλήλους των δημοσίων υπηρεσιών η δυνατότητα απόσπασής τους σε γραφεία περιφερειάρχων και αντιπεριφερειάρχων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

ii) Ο φορέας που επιβαρύνεται με τη μισθοδοσία του αποσπώμενου, καθορίζεται με την απόφαση απόσπασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 247 παρ. 11 του ν. 3852/2010.

γ. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 247 του ν. 3852/2010 ισχύουν και για αποσπάσεις υπαλλήλων Περιφερειών σε άλλες Περιφέρειες.

δ.ι) Επιτρέπεται, σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία, η μετάταξη προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των ΟΤΑ α' βαθμού, από ειδικότητα σε άλλη ειδικότητα της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας σε κενή οργανική θέση αντίστοιχης ειδικότητας, εφόσον κατέχουν τα αντίστοιχα τυπικά προσόντα.

ii) Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κενή οργανική θέση, η μετάταξη γίνεται σε συνιστώμενη προσωρινή προσωποπαγή θέση με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, η οποία συστήνεται με την απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ε. Εφαρμόζονται και για την επιλογή προϊσταμένων των οργανικών μονάδων των ο.τ.α. α' βαθμού, η διαδικασία και τα κριτήρια του ν. 3839/2010.

στ.ι) Ο διορισμός των περιλαμβανομένων σε οριστικούς πίνακες διοριστέων των καταργηθεισών Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Νομαρχιακών Διαμερισμάτων καθώς και των διοριστέων κατ' εφαρμογή ειδικών διατάξεων, γίνεται από τις ιδρυόμενες, με το άρθρο 3 του ν. 3852/2010, Περιφέρειες.

ii) Το προσωπικό αυτό, με απόφαση του οικείου περιφερειάρχη, διορίζεται σε κενές οργανικές θέσεις και εφόσον δεν υπάρχουν, σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις κατά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα των περιφερειών της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας.

ζ. Παρέχεται η δυνατότητα μετάταξης σε άλλους δήμους, στο προσωπικό των πρώην ΤΥΔΚ, το οποίο μετατάχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 258 του ν. 3852/2010 σε Τεχνικές Υπηρεσίες των δήμων της έδρας του νομού ή σε άλλους δήμους όπου λειτουργούσαν οι καταργούμενες ΤΥΔΚ.

η.ι) Περαιτέρω, ορίζεται ότι η μεταφορά υπαλλήλων των ΠΕΔ σε ΟΤΑ α' και β' βαθμού σε κενές οργανικές θέσεις και εάν δεν υπάρχουν σε συνιστώμενες προσωπικές θέσεις αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας.

ii) Για τη μεταφορά απαιτείται αίτηση του υπαλλήλου, ο οποίος πρέπει να έχει διανύσει δύο (2) χρόνια υπηρεσίας.

Η μεταφορά διενεργείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και σύμφωνα με την γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της ΠΕΔ, των υπηρεσιακών συμβουλίων και των αρμοδίων προς διορισμό οργάνων των ΟΤΑ. (άρθρο 45)

6.α. Προβλέπεται η καταβολή παραβόλου δημοσίου ύψους σαράντα (40) ευρώ, το οποίο συνοδεύει την αίτηση συμμετοχής των υποψηφίων για διορισμό στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στην ειδική γραπτή δοκιμασία (τεστ δεξιοτήτων) που προβλέπεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 18 του ν.2190/1994). Το ύψος του εν λόγω παραβόλου, το οποίο αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού, δύναται να αναπροσαρμόζεται με κ.υ.α..

β. Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα. Ειδικότερα, προβλέπονται τα ακόλουθα:

i) Εξετάζονται από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.): αα) όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις που δεν εξετάστηκαν από το Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο, η θητεία των μελών του οποίου λήγει με τη συγκρότηση του ΕΙ.Σ.Ε.Π.,

ββ) τα θέματα επιλογής των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων έως ότου ολοκληρωθεί η διενέργεια της προβλεπόμενης από τον Υπαλληλικό Κώδικα γραπτής διαδικασίας.

ii) Αίρεται ο περιορισμός του ενός έτους σχετικά με τη διάρκεια της θητείας των προϊσταμένων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα οι οποίοι τοποθετούνται σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου πέμπτου του ν. 3839/2010, έως την επιλογή και τοποθέτησή τους από τα νέα όργανα επιλογής (Ε.Ι.Σ.Ε.Π., ΣΕΠ και Υπηρεσιακά Συμβούλια), κατά περίπτωση.

iii) Επαναδιατυπώνεται ο σκοπός της γραπτής δοκιμασίας που αποτελεί κριτήριο επιλογής προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης, Τμήματος, Αυτοτελούς Τμήματος και οργανικών μονάδων αντίστοιχου επιπέδου στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Το προσωπικό που στελεχώνει το πολιτικό γραφείο του Πρωθυπουργού δύναται εφεξής να αποσπάται, μετατάσσεται ή μεταφέρεται σε δημόσιες υπηρεσίες, ν.π.δ.δ. και ο.τ.α α' και β' βαθμού, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες και με την οριζόμενη διαδικασία (μέχρι σήμερα είχε την ανωτέρω δυνατότητα μόνο για τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών). Οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν αναδρομικά από 1.12.2010.

δ. Προβλέπεται και για τους υπαλλήλους και λειτουργούς του δημοσίου τομέα που έχουν θητεύσει ως Γραμματείς ΑΕΙ, η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την υπηρεσιακή εξέλιξη αυτών στην οργανική τους θέση (παρ.15 του άρθρου 21 του ν. 2738/1989 και παρ.1 του άρθρου 46 του ν.1832/1989). Οι ανωτέρω ρυθμίσεις

ισχύουν αναδρομικά από 20.3.2007 (ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 3549/2007, σχετικά με τη μεταρρύθμιση του πλαισίου δομής και λειτουργίας των ΑΕΙ). (άρθρο 46)

7. Τροποποιούνται-συμπληρώνονται οι διατάξεις του ν.3074/2002 και ρυθμίζονται θέματα του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα ακόλουθα:

α. Επανακαθορίζεται ο τρόπος πλήρωσης των θέσεων Επιθεωρητών Ελεγκτών και Βοηθών Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, με τις οριζόμενες επιφυλάξεις. Συγκεκριμένα, τίθεται περιορισμός στις κατά παρέκκλιση αποσπάσεις με τις οποίες πραγματοποιείται η εν λόγω πλήρωση θέσεων και προστίθενται στις κατηγορίες των υπαλλήλων που πληρώνουν τις ανωτέρω θέσεις οι απόφοιτοι της ΕΣΤΑ.

β. Παρέχεται η δυνατότητα κατάταξης, με υπουργική απόφαση, σε κενές θέσεις Επιθεωρητών Ελεγκτών, των Βοηθών Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που πληρούν κατά το χρόνο υπηρεσίας τους στο Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

γ. Επανακαθορίζονται:

i) η διαδικασία σχετικά με την παράσταση και εκπροσώπηση ενώπιον των ποινικών και πολιτικών δικαστηρίων διωκόμενων υπαλλήλων του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

ii) οι εξουσίες των Επιθεωρητών Ελεγκτών και των Βοηθών Επιθεωρητών Ελεγκτών κατά τη διενέργεια ελέγχων στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των αρμοδιοτήτων τους.

δ. Ορίζεται ότι, σε περίπτωση που διαπιστώνονται ελλείμματα κατά τη διενέργεια των ανωτέρω ελέγχων, οι ελεγκτές καταλογίζουν αυτά με αιτιολογημένη απόφαση σε βάρος των υπευθύνων υπολόγων και δύναται να θέσουν εκτός διαχείρισης οποιοδήποτε δημόσιο υπόλογο, σύμφωνα με τις κείμενες σχετικές διατάξεις (άρθρο 56 του ν.2362/1995 και άρθρα 3 παρ.στ και 7 του ν.δ.1264/1942). (άρθρο 47)

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

### Ι. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ετήσια δαπάνη ύψους 391.600 ευρώ περίπου, η οποία αναλύεται ως ακολούθως:

α) 369.600 ευρώ περίπου, από την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των συνιστώμενων Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, στα Υπουργεία.

(άρθρο 34 παρ. 1)

β) 22.000 ευρώ περίπου, από την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των συνιστώμενων Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και από την καταβολή επιδομάτων θέσης ευθύνης στους προϊσταμένους αυτών, (εφόσον αμειβονται ως πολιτικοί υπάλληλοι).

(άρθρο 34 παρ. 4)

2. Δαπάνη, από την :

α) εν γένει λειτουργία του ΕΣΥΠ (άρθρο 38 παρ. 1),  
β) δημιουργία: i) Μητρώου Φορέων, από το Ε.Σ.Υ.Π., (άρθρο 38, παρ.2) και ii) Δικτύου Δημοσίου Τομέα.

(άρθρο 39, παρ. 1)



γ) καταβολή στον πρόεδρο της Επιτροπής της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης αντιμισθίας ισόποσης με την αντιμισθία που λαμβάνει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου όταν τελεί σε υποχρεωτική ειδική άδεια. (άρθρο 44 παρ.8)

3. Εφάπαξ δαπάνη ύψους 148.000 ευρώ περίπου, από την προμήθεια του αναγκαίου υλικοτεχνικού εξοπλισμού για τη λειτουργία των συνιστώμενων Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (άρθρο 34 παρ. 1 και 4)

4. Εφάπαξ δαπάνη από την κάλυψη του κόστους δημιουργίας αποθετηρίου πληροφοριών και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα στο Εθνικό Τυπογραφείο. (άρθρο 19 παρ.5)

5. Ενδεχόμενη δαπάνη από τον ειδικότερο καθορισμό της διάρθρωσης των: α) Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που συνιστώνται στα Υπουργεία, β) Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που συνιστώνται σε κάθε κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων. Η δαπάνη αυτή εξαρτάται από την έκδοση π.δ/τος. (άρθρο 34 παρ. 1 και 4)

6. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν επιχορήγηση των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, στους οποίους ενδέχεται να ανατεθεί, με προγραμματική σύμβαση, η επιχειρησιακή διαχείριση του Ε.ΣΥ.Π. (άρθρο 40, παρ.3). Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και από την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης.

7. Εξοικονόμηση δαπάνης, από:

α) την διακοπή κάθε είδους επιχορήγησης ή χρηματοδότησης προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για δαπάνες, σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μετά την έναρξη πληρωμών των ανωτέρω δαπανών μέσω Ε.ΣΥ.Π. (άρθρο 38, παρ.5)

β) τον επανακαθορισμό της συγκρότησης της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης. (άρθρο 44 παρ.7)

8. Αύξηση εσόδων από την καταβολή παραβόλου δημοσίου ύψους 40 ευρώ εκ μέρους των συμμετεχόντων στην προβλεπόμενη γραπτή δοκιμασία (τεστ δεξιοτήτων) που απαιτείται για την πρόσληψη στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η εν λόγω αύξηση εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός αιτήσεων κ.λπ.) (άρθρο 46 παρ. 1)

9. Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων από τη δυνατότητα του Εθνικού Τυπογραφείου να διαθέτει πληροφορίες του δημόσιου τομέα και προϊόντα λογισμικού μέσω του Αποθετηρίου. (άρθρο 19 παρ.5) Η εν λόγω αύξηση εξαρτάται από την έκδοση υπουργικής απόφασης και από πραγματικά γεγονότα.

10. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από την τυχόν αναπροσαρμογή του ύψους του παραβόλου που προβλέπεται στο άρθρο 46 παρ.1.

## II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των λοιπών φορέων του δημόσιου τομέα (ο.τ.α., ν.π.δ.δ. / ν.π.ι.δ. επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)

Ενδεχόμενη δαπάνη από την εν γένει εφαρμογή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στους φορείς του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του υπό ψήφιση νόμου, και ιδίως από τη προμήθεια, τη συντήρηση και την αναβάθμιση των απαιτούμενων υποδομών

(πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων) των φορέων αυτών, με σκοπό την: α) ενίσχυση της ανάπτυξης των νησιωτικών και ορεινών περιοχών και τη διασφάλιση της ισότητας ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες, (άρθρο 4 παρ. 6 – 8),

β) δημιουργία και διατήρηση δικτυακού τόπου, με τις προβλεπόμενες κατάλληλες εφαρμογές (άρθρο 5 παρ. 1),

γ) τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου (άρθρα 15 παρ. 2 και 16 παρ. 1),

δ) τήρηση μητρώου πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών, λογισμικού και λοιπών δεδομένων (άρθρο 19 παρ. 2 και 3),

ε) στατιστική επεξεργασία στοιχείων που προκύπτουν από τη χρήση των ΤΠΕ κ.λπ. (άρθρο 20 παρ. 1)

στ) δημιουργία δικτυακού τόπου, για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων της Διυπουργικής Επιτροπής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (άρθρο 35 παρ. 2)

Η ανωτέρω δαπάνη υλοποιείται στο βαθμό που δεν υφίστανται οι προαναφερόμενες κατάλληλες υποδομές και εξαρτάται περαιτέρω από πραγματικά γεγονότα.

## III. Επί του προϋπολογισμού των οικειών ο.τ.α. α' βαθμού

1. Δαπάνη από την αύξηση του αριθμού των αντιδημάρχων στους νησιωτικούς δήμους λόγω ισάριθμης προσαύξησης του αριθμού των δημοτικών κοινοτήτων αυτών. (άρθρο 44 παρ. 1)

2. Ενδεχόμενη δαπάνη από τη δυνατότητα πρόσληψης ιδιαίτερου γραμματέα ως βοηθού, αντιδημάρχου με αναπηρία τύφλωσης και για όσο διάστημα ο αντιδήμαρχος ασκεί τα καθήκοντά του. (άρθρο 44 παρ.2)

## IV. Επί του προϋπολογισμού των οικειών ο.τ.α. β' βαθμού

Ενδεχόμενη δαπάνη από τη σύσταση προσωρινών προσωποπαγών θέσεων με σχέση εργασίας ι.δ.α.χ., στην περίπτωση που δεν υφίσταται κενή οργανική θέση για το διορισμό των περιλαμβανομένων σε οριστικούς πίνακες διοριστέων των καταργηθεισών Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Νομαρχιακών Διαμερισμάτων, καθώς και των διοριστέων κατ' εφαρμογή ειδικών διατάξεων. (άρθρο 45 παρ.8)

## V. Επί του προϋπολογισμού των οικειών ο.τ.α. α' και β' βαθμού

Ενδεχόμενη δαπάνη από τη σύσταση προσωποπαγών θέσεων για τη μεταφορά των υπαλλήλων των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων (ΠΕΔ), σε περίπτωση που δεν υπάρχουν κενές οργανικές θέσεις αντίστοιχης ή παρεμφορούς ειδικότητας. (άρθρο 45 παρ. 12)

Αθήνα, 27 Απριλίου 2011

Ο Γενικός Διευθυντής κ.α.α.

Ελένη Θαλασσινάκη

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ***(άρθρο 75 παρ.3 του Συντάγματος)***στο σχέδιο νόμου «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις»**

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

**I. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού**

1. Ετήσια δαπάνη ύψους 391.600 ευρώ περίπου, η οποία αναλύεται ως ακολούθως:

α) 369.600 ευρώ περίπου, από την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των συνιστώμενων Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, στα Υπουργεία.

*(άρθρο 34 παρ. 1)*

β) 22.000 ευρώ περίπου, από την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των συνιστώμενων Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κάθε Κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και από την καταβολή επιδομάτων θέσης ευθύνης στους προϊσταμένους αυτών, (εφόσον αμειβονται ως πολιτικοί υπάλληλοι).

*(άρθρο 34 παρ. 4)*

2. Δαπάνη, από την :

α) εν γένει λειτουργία του ΕΣΥΠ (άρθρο 38 παρ.1),

β) δημιουργία: i) Μητρώου Φορέων, από το Ε.ΣΥ.Π., (άρθρο 38, παρ.2) και ii) Δικτύου Δημοσίου Τομέα.

*(άρθρο 39, παρ. 1)*

γ) καταβολή στον πρόεδρο της Επιτροπής της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης αντιμισθίας ισόποσης με την αντιμισθία που λαμβάνει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου όταν τελεί σε υποχρεωτική ειδική άδεια.

*(άρθρο 44 παρ.8)*

3. Εφάπαξ δαπάνη ύψους 148.000 ευρώ περίπου, από την προμήθεια του αναγκαίου υλικοτεχνικού εξοπλισμού για τη λειτουργία των συνιστώμενων Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

*(άρθρο 34 παρ. 1 και 4)*

4. Εφάπαξ δαπάνη από την κάλυψη του κόστους δημιουργίας αποθετηρίου πληροφοριών και προϊόντων λογισμικού του δημόσιου τομέα στο Εθνικό Τυπογραφείο.

*(άρθρο 19 παρ.5)*

5. Ενδεχόμενη δαπάνη από τον ειδικότερο καθορισμό της διάρθρωσης των: α) Γενικών Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που συνιστώνται στα Υπουργεία, β) Διευθύνσεων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που συνιστώνται σε κάθε κλάδο των Ενόπλων Δυνάμεων. Η δαπάνη αυτή εξαρτάται από την έκδοση π.δ/τος.

*(άρθρο 34 παρ. 1 και 4)*

6. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν επιχορήγηση των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, στους οποίους ενδέχεται να ανατεθεί, με προγραμματική σύμβαση, η επιχειρησιακή διαχείριση του Ε.ΣΥ.Π. (άρθρο 40, παρ.3). Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και από την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης.

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού.

**II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των λοιπών φορέων του δημόσιου τομέα (ο.τ.α., ν.π.δ.δ. / ν.π.ι.δ επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)**

Ενδεχόμενη δαπάνη από την εν γένει εφαρμογή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στους φορείς του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του υπό ψήφιση νόμου, και ιδίως από τη προμήθεια, τη συντήρηση και την αναβάθμιση των απαιτούμενων υποδομών (πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων) των φορέων αυτών, με σκοπό την: α) ενίσχυση της ανάπτυξης των νησιωτικών και ορεινών περιοχών και τη διασφάλιση της ισότητας ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες,

*(άρθρο 4 παρ. 6 – 8),*

β) δημιουργία και διατήρηση δικτυακού τόπου, με τις προβλεπόμενες κατάλληλες εφαρμογές

*(άρθρο 5 παρ. 1),*

γ) τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου

*(άρθρα 15 παρ. 2 και 16 παρ. 1),*

δ) τήρηση μητρώου πληροφοριακών και επικοινωνιακών υποδομών, λογισμικού και λοιπών δεδομένων

*(άρθρο 19 παρ. 2 και 3),*

ε) στατιστική επεξεργασία στοιχείων που προκύπτουν από τη χρήση των ΤΠΕ κ.λπ.

*(άρθρο 20 παρ. 1)*

στ) δημιουργία δικτυακού τόπου, για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων της Διυπουργικής Επιτροπής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

*(άρθρο 35 παρ. 2)*

Η ανωτέρω δαπάνη, η οποία υλοποιείται στο βαθμό που δεν υφίστανται οι προαναφερόμενες κατάλληλες υποδομές και εξαρτάται περαιτέρω από πραγματικά γεγονότα, θα αντιμετωπίζεται από τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των οικείων φορέων, κατά περίπτωση.

**III. Επί του προϋπολογισμού των οικείων ο.τ.α. α' βαθμού**

1. Δαπάνη από την αύξηση του αριθμού των αντιδημάρχων στους νησιωτικούς δήμους λόγω ισάριθμης προσαύξησης του αριθμού των δημοτικών κοινοτήτων αυτών.

*(άρθρο 44 παρ. 1)*

2. Ενδεχόμενη δαπάνη από τη δυνατότητα πρόσληψης ιδιαίτερου γραμματέα ως βοηθού, αντιδημάρχου με αναπηρία τύφλωσης και για όσο διάστημα ο αντιδήμαρχος ασκεί τα καθήκοντά του.

*(άρθρο 44 παρ.2)*

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των οικείων ο.τ.α., κατά περίπτωση.

**IV. Επί του προϋπολογισμού των οικείων ο.τ.α. β' βαθμού**

Ενδεχόμενη δαπάνη από τη σύσταση προσωρινών προσωποπαγών θέσεων με σχέση εργασίας ι.δ.α.χ., στην περίπτωση που δεν υφίσταται κενή οργανική θέση για το διορισμό των περιλαμβανομένων σε οριστικούς πίνακες διοριστέων των καταργηθεισών Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Νομαρχιακών Διαμερισμάτων, καθώς και των διοριστέων κατ' εφαρμογή ειδικών διατάξεων.

*(άρθρο 45 παρ.8)*

Η ανωτέρω δαπάνη θα αντιμετωπίζεται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των οικείων ο.τ.α. β' βαθμού, κατά περίπτωση.

Υ. Επί του προϋπολογισμού των οικείων ο.τ.α. α' και β' βαθμού

Ενδεχόμενη δαπάνη από τη σύσταση προσωποπαγών θέσεων για τη μεταφορά των υπαλλήλων των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων (ΠΕΔ), σε περίπτωση που δεν υπάρχουν κενές οργανικές θέσεις αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας. (άρθρο 45 παρ. 12)

Η εν λόγω δαπάνη θα αντιμετωπίζεται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των οικείων ο.τ.α., κατά περίπτωση.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,  
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ  
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ  
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ι. Ραγκούσης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. Παπακωνσταντίνου